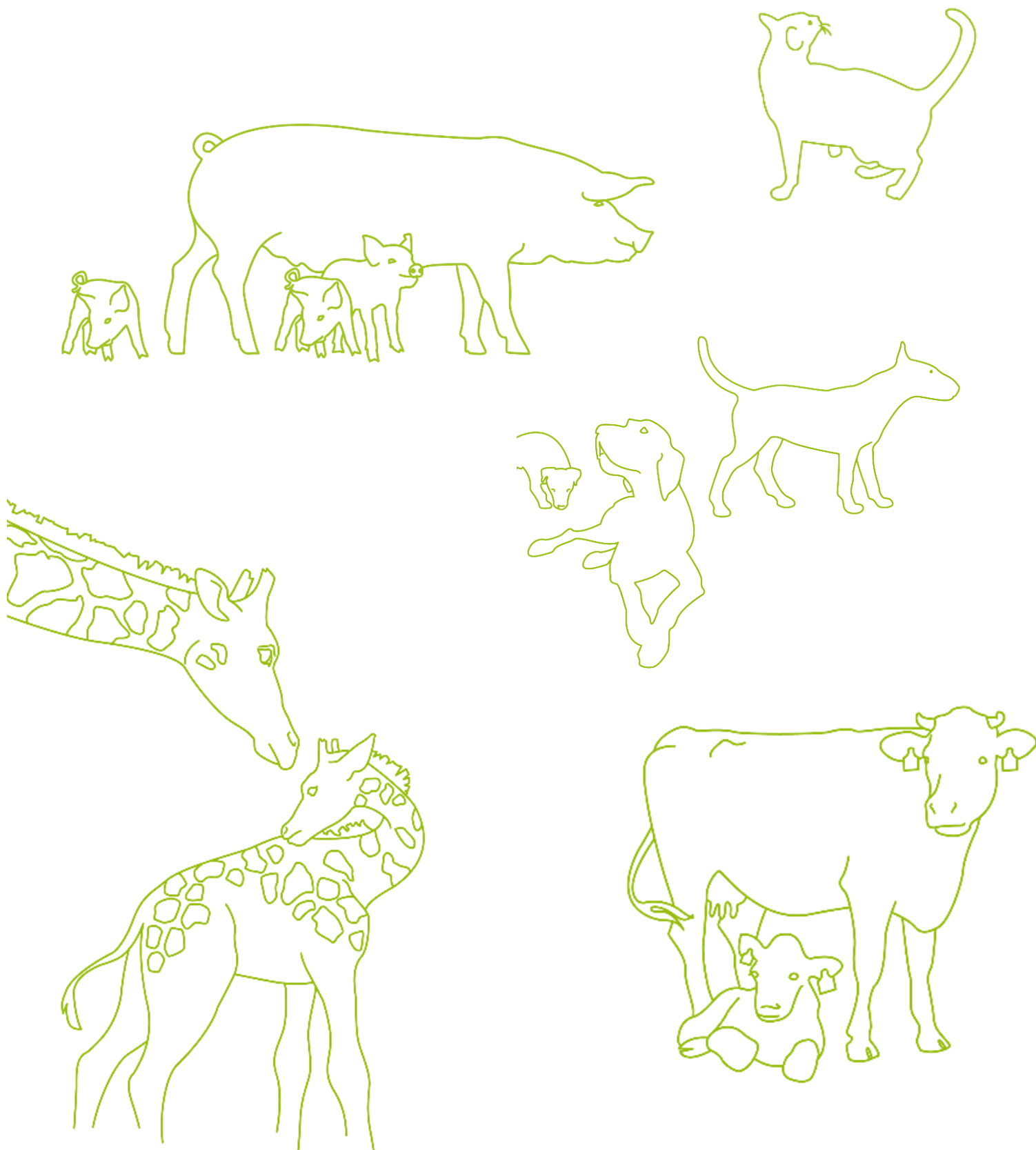

Sammanfattning

Länsstyrelserna lägger mer resurser på djurskyddet

I denna redovisning presenteras länsstyrelsernas offentliga djurskyddskontroll under 2021. Data som har använts har hämtats från länsstyrelsernas tidredovisningssystem, djurskyddskontrollregistret (DSK), de uppgifter som länsstyrelserna årligen skickar in till Jordbruksverket samt uppgifter från Livsmedelsverket.

Länsstyrelsernas kontrollverksamhet omfattar kontroller, beslut och övrig ärendehandläggning. Under 2021 använde länsstyrelserna totalt 230,9 årsarbetskrafter för djurskyddsverksamheten exklusive förprovning av djurstallar. Detta var en ökning med 3,8 årsarbetskrafter i jämförelse med 2020. Hur mycket resurser som länsstyrelsen använt till djurskyddsarbetet har varierat mellan åren. De minskade gradvis mellan 2014 och 2016 och har sedan ökat succesivt med cirka 21 procent (40 åa) mellan 2016 och 2021.

Länsstyrelserna har uppfyllt ett viktigt mål för verksamheten i år

Det finns ett antal mål för djurskyddskontrollen som Jordbruksverket och länsstyrelserna tillsammans har tagit fram. Ett av de viktigaste målen är att minst lika många normalkontroller som klagomålskontroller ska genomföras, dvs. kvoten mellan dessa kontroller ska vara minst ett (1). Då länsstyrelserna varje år tar emot ett stort antal klagomål om bristande djurhållning behöver de, för att använda resurserna optimalt, balansera arbetet med handläggning av klagomålsärenden med kravet på att göra riskbaserade normalkontroller. Målet är därför att göra minst lika många normalkontroller som klagomålskontroller. Trots utmaningarna med pandemin uppfylldes målet i landet som helhet under 2021 med en kvot på 1,01 vilket är en liten minskning från 2020 då kvoten var 1.13. Sett till enskilda länsstyrelser har det skett en positiv utveckling då fler län uppfyllde detta mål under 2021 än under 2020. Skillnaderna i hur länen uppfyller målet 2021 är dock stora med variationer mellan 0,25 och 2,46 d.v.s. en del länsstyrelser ligger långt under målet medan andra har uppfyllt målet med god marginal.

Brister i efterlevnaden på samma nivå som tidigare

Resultatet av kontrollerna visar att djurhållarna i allmänhet håller och sköter sina djur i enlighet med djurskyddslagstiftningen men att antalet brister ligger kvar på ungefär samma nivå. Att djurskyddsreglerna efterlevs är framför allt viktigt för djurvälståndet men också för att upprätthålla allmänhetens förtroende för svensk djurhållning och livsmedelsproduktion. Under året har lantbruksnäringen gjort insatser för att stärka efterlevnaden men effekterna av detta är ännu inte helt tydliga. För flera av djurslagen ligger många brister på ungefär samma nivå som tidigare år, medan andra brister antingen ökar eller minskar.

De brister som vi bedömer kan få de allvarligaste konsekvenserna för djurens välfärd är exempelvis brister i hushållning, tillgång på foder och vatten, djurens renhet, torra och rena liggplatser, samt utebliven veterinärvård. När det gäller lantbrukets djur är skötselrelaterade brister vanligast, vilket exempelvis avspeglas genom att djuren eller utrymmena de hålls i inte är tillfredsställande rena. Under kontrollåret 2020 sågs en ökning av sådana brister inom grishållningen. Sådana brister har dock minskat inom

grishållningen under kontrollåret 2021 vilket är positivt. Vi kan också konstatera att det är vanligt att brister förekommer när det gäller skaderisker på grund av olämplig inredning, särskilt när det gäller inredning som används inom hästhållningen.

Vi har i årets redovisning tittat närmare på kontrollresultaten för landets grishållning. Förutom sådan statistik som har ingått i redovisningen de senaste åren har vi för 2021 även inkluderat statistik som visar vilken typ av kontroller som har utförts, samt hur bristerna är fördelade mellan de olika kontrolltyperna. Utöver detta har vi även tagit emot information och synpunkter från grisbranschen och från veterinärer verksam inom djurhälsovården.

När det gäller kontrollen av sällskapsdjur såsom hundar och katter så sker ingen planerad och regelbunden kontroll på ett sådant sätt som sker när det gäller exempelvis lantbrukets djur. För hundar och katter sker kontroller endast i samband med att länsstyrelsen på ett eller annat sätt uppmärksammas om att det eventuellt kan finnas brister i djurskyddet. Ett undantag från detta är verksamheter med hund eller katt som omfattas av kravet på tillstånd enligt 6 kap. 4 § djurskyddslagen. Dessa objekt kontrolleras riskbaserat och regelbundet. När det gäller sällskapsdjur är skötselrelaterade brister vanliga precis som hos lantbrukets djur, såsom bristande renhet i djurens utrymme samt utebliven veterinärvård.

Djurskyddskontroll på slakterier delas mellan länsstyrelsen och Livsmedelsverket

Ansvarsfördelningen för djurskyddet och djurskyddskontrollen på slakterier regleras i den nationella djurskyddslagstiftningen. Ansvaret för att utföra kontroll av djurskydd på slakterier är delat mellan länsstyrelserna och de officiella veterinärerna (OV) som tjänstgör vid Livsmedelsverket. Under 2021 påbörjades arbetet med ett nationellt kontrollprojekt på slakterier. Kontrollerna inom projektet kommer att utföras under 2022.

Både Livsmedelsverkets och länsstyrelsens kontroller visar att det förekommer brister vid de mest kritiska momenten, dvs. vid bedövning och avlivning. Utöver detta ses höga andelar brister vad gäller de dokumenterade standardrutiner som slakterierna ska ha och som ska garantera att avlivning och därmed sammanhängande verksamhet utförs i enlighet med lagstiftningen. Detta behöver inte innebära att arbetet i slakteriet fungerar dåligt, men det är viktigt att det finns fastställda rutiner och riktlinjer att luta sig emot i den dagliga verksamheten. De vägledningar för god praxis som beslutades under 2021 i kombination med det nationella kontrollprojekt för slakt som pågår kommer förhoppningsvis att bidra till att minska andelen brister på detta område.

Covid-19-pandemin har påverkat länsstyrelsernas arbete även under 2021

Kontrollen av djurskyddet har som för många andra verksamheter påverkats av covid-19-pandemin även under 2021. Resultaten visar att länsstyrelsernas kontrollarbete har varit påverkat på olika sätt och i varierande grad. Man har bland annat tagit hänsyn till riskgrupper, gjort färre normalkontroller och fokuserat på akuta ärenden.

Länsstyrelserna genomförde 7 207 fysiska kontroller, exklusive tillståndsprövningar och besiktningar av fordon för djurtransporter, under 2021. De gjorde även 2 341 besiktningar av fordon och beslut om tillståndsprövning enligt djurskyddslagen. Länsstyrelserna hanterade dessutom 10 717 ärenden genom administrativ handläggning utifrån en riskbedömning. Kontrollverksamheten omfattar därför totalt

22 035 kontrollinsatser (inkl. 2 774 beslut) under 2021, vilket är en marginell minskning mot året 2020 då motsvarande antal var 22 564. De redovisade personella resurserna ökade något under motsvarande tid. Administrativ handläggning används i 62 procent av tillståndsansökningar och godkännande för offentlig förevisning, i 53 procent av uppföljningar samt i 74 procent av klagomålsärenden idag. Om antalet kontrollinsatser sätts i relation till antalet årsarbetskrafter visar det att antalet kontrollinsatser per årsarbetskraft har minskat sedan 2015. Orsakerna till detta behöver undersökas och följas i kommande rapporteringar samt i forum där Jordbruksverket och länsstyrelserna samverkar.

Länsstyrelsen fattar olika typer av beslut

Antalet beslut som fattades av länsstyrelserna var 2 774 under 2021, vilket är en liten minskning jämfört med 2020 då motsvarande antal var 2 952. Med beslut avses beslut om förlägganden, tillstånd, omhändertaganden av djur, djurförbud, åtalsanmälningar med mera. Antalet beslut i förhållande till antal kontrollinsatser har ökat något under de två pandemiåren i jämförelse med 2018 och 2019. Antalet djurförbudsprövningar har minskat från 331 under 2020 till 267 under 2021 och utav dessa resulterade 237 stycken i beslut om djurförbud.

Fortsatt många klagomålsärenden samt informationsärenden från officiella veterinärer

Under 2021 tog länsstyrelserna emot 14 116 klagomål om brister i djurskyddet, vilka omfattar såväl sällskapsdjur som lantbrukets djur. Detta kan jämföras med 13 705 klagomål under 2020 och 14 050 under 2019. Dessutom tog länsstyrelserna emot 1 808 informationsärenden från officiella veterinärer på slakterier, vilket kan jämföras med 1 928 under 2020. Stort fokus läggs på att finna bra metoder för att så träffsäkert som möjligt göra fysiska kontroller på de klagomålsärenden där det är nödvändigt och att övriga ärenden handläggs administrativt. Vi ser positivt på detta arbetssätt eftersom det frigör resurser till att exempelvis göra fler riskbaserade kontroller. Under 2021 har i genomsnitt 29,5 procent av de kontroller som har genomförts på plats efter klagomål varit utan brister. Målet är att högst 25 procent av kontrollerna efter klagomål är utan brister, dvs. ambitionen är att åka på de klagomål där risken för brister i djurhållningen är som störst. Variationen mellan länen ligger mellan 16 och 46 procent. Träffsäkerheten av dessa kontroller har successivt höjts och landet som helhet har, med en minskning från 51 till 29,5 procent sedan 2013, kommit närmare målet.

Skillnaderna mellan länsstyrelserna beror på en mängd faktorer

Antalet kontrollobjekt fördelat på tillgängliga årsarbetskrafter varierar kraftigt mellan länsstyrelserna. Kontrollobjekt är också mer eller mindre resurskrävande beroende på exempelvis djurslag, verksamhetens storlek och produktionsform. Enligt länsstyrelserna har de sedan 2016 tidsredovisat på ett mer enhetligt och likartat sätt. Vi bedömer därför att underlaget som levereras av länsstyrelserna har blivit säkrare. Den tid som länsstyrelserna i genomsnitt lägger på en normalkontroll har under 2021 minskat till 7,6 timmar jämfört med 8,6 timmar år 2020. Under 2019 var motsvarande siffra 7,8 timmar. Denna tid varierar mycket mellan länsstyrelserna och det är svårt att se någon tydlig förklaring till detta. Måluppfyllelsen för djurskyddskontrollen ser fortsatt ut att utvecklas i rätt riktning, även om skillnaderna mellan länsstyrelserna ännu bedöms vara alltför stora. Detta gäller även skillnaderna i tidsåtgång etc. Orsaken till detta beror sannolikt på en kombination av faktorer som resurser, nya arbetsuppgifter, ledningsstruktur, myndighetskultur, kompetens och tillgång till personal, geografiska faktorer m.m. Vi bedömer att det är viktigt att fortsätta med det pågående

utvecklingsarbetet för att se till att djurskyddskontrollerna sker på ett så resurseffektivt, träffsäkert och likvärdigt sätt som möjligt över hela landet. Det sker exempelvis genom att fortsatt dela goda exempel och kunskap mellan länen, bland annat inom ramen för Rådet för djurskyddskontroll.

Jordbruksverket har gjort revision av några länsstyrelser

År 2021 har i likhet med år 2020 präglats av covid-19-pandemin och samtliga revisioner som har genomförts har därför genomförts digitalt. Under 2021 har endast uppföljande revisioner genomförts inom djurskyddskontrollen. En uppföljande revision syftar till att verifiera att de åtgärdsplaner som har upprättats av kontrollmyndigheten har implementerats och att de rekommendationer som har lämnats har följts. Sett till det totala antalet lämnade rekommendationer har majoriteten av dessa följts.

Innehåll

Sammanfattning.....	1
Länsstyrelserna lägger mer resurser på djurskyddet.....	1
Länsstyrelserna har uppfyllt ett viktigt mål för verksamheten i år.....	1
Brister i efterlevnaden på samma nivå som tidigare.....	1
Djurskyddskontroll på slakterier delas mellan länsstyrelsen och Livsmedelsverket.....	2
Covid-19-pandemin har påverkat länsstyrelsernas arbete även under 2021	2
Länsstyrelsen fattar olika typer av beslut	3
Fortsatt många klagomålsärenden samt informationsärenden från officiella veterinärer.....	3
Skillnaderna mellan länsstyrelserna beror på en mängd faktorer.....	3
Jordbruksverket har gjort revision av några länsstyrelser	4
1 Bakgrund.....	10
Varför skrivs denna rapport?	10
Djurskyddskontrollen ska verifiera att reglerna följs	10
Rapporten baseras på uppgifter från kontrollen	10
2. Länsstyrelsernas djurskyddskontroll under år 2021	12
2.1 Beskrivning av kontrollområdet	12
2.2 Resurser som används till djurskyddskontroller.....	14
2.3 Kontrollverksamhetens omfattning och tidsåtgång	16
Kontrolldata som beskriver djurskyddskontrollverksamheten i landet för 2021.....	18
Genomsnittlig tidsåtgång för några typer av kontrollåtgärder.....	19
2.4. Antal kontrollobjekt och årsarbetskrafter som förutsättningar för kontrollen.....	21
3 Analys av kontrollverksamheten samt måluppfyllelse.....	23
3.1 Resurser, kontrollinsatser och tidsåtgång varierar mellan länen	23
Faktorer som påverkar länsstyrelserna	25
3.2 Krav ställs för att brister i djurskyddet ska rättas till.....	26
3.3 Övriga arbetssätt samt samverkan och informationsinsatser som kan stärka djurskyddet	30
3.4 Kontrollverksamheten under det andra covid-året	31
Pandemin har påverkat kontrollverksamheten i varierande grad	31
Länsstyrelsernas prioritering har berott på länets förutsättningar	32

3.5 Målsättning för djurskyddskontrollen	32
Minst lika många normalkontroller som klagomålskontroller	33
3.6 Fortfarande stort antal klagomålsärenden och informationer från officiella veterinärer.....	36
Handläggning av klagomålsärenden samt information från officiella veterinärer	36
Målsättning för klagomålsärenden	37
3.7 Målsättning finns för handläggningstid av klagomålsärenden	42
3.8 Mål om att kontrollera en viss andel av kontrollobjekten	42
3.9 Kontrollrapport skickas inom viss tid efter kontroll.....	45
3.10 Riskklassificeringsmodellen STORK.....	45
3.11 Kompetensutvecklingsplan	45
3.12 Kontrollutbildning för Djurskydd och Samsyn (KuDoS).....	45
4 Resultat av kontrollen	47
Kontrollen är riskbaserad och ska göras där den bäst behövs	47
Resultatet innehåller olika typer av kontroll	47
Resultatet innehåller analyser av orsaker och risker	47
Vi redovisar trender för att visa på ändringar över tid	48
Vi har gjort en fördjupad analys av gris	48
Arbete för att stärka efterlevnaden pågår inom lantbruksnäringen	48
4.1 Nötkreatur.....	48
Nästan 2 000 djurskyddskontroller av nötkreatur	48
Nationellt kontrollprojekt	50
Brister relaterat till skaderisker ökar	50
Brister som handlar om inredning och mått är vanligt	50
Utegångsdjur, betesmarker och kalvgömma	51
Larm i utrymmen där kalvar hålls saknas ofta	52
Andra brister är daglig tillsyn och tillräckligt med personal	53
Allvarliga konsekvenser av brister	53
God efterlevnad	54
4.2 Grisar	54
Djurskyddskontroller av grisar	54
Olika typer av kontroller har olika många brister.....	55
Kontroller och brister uppdelat på kontrolltyp	56

Brister som handlar om renhet har minskat något.....	57
Branschinitiativ för förbättrad efterlevnad	57
Inredning, utrymmen och grisar som behöver vård.....	59
Brister om vattentillgång och utomhushållning har ökat.....	61
God efterlevnad	62
4.3 Får.....	63
1 001 djurskyddskontroller av får.....	63
Det ska finnas journaler för minst 5 år tillbaka	63
Får ska klippas och ha godtagbart hull	63
Brister ses ofta i fårens närmiljö.....	64
Allvarliga konsekvenser av brister	65
God efterlevnad	65
4.4 Get	66
Ökat antal djurskyddskontroller av get.....	66
Brister i getternas närmiljö	66
Brister om hull, klippning och klövvård minskar.....	67
God efterlevnad	68
4.5 Värphöns	69
Fortsatt lågt antal djurskyddskontroller av värphöns	69
Bristerna som gäller belägningsgrad har minskat	69
Brister som gäller sjuka och skadade djur	70
Allvarliga konsekvenser av brister	71
God efterlevnad	71
4.6 Hästar	72
Fortsatt minskning av djurskyddskontroller av hästar.....	72
Brister rörande tillstånd, hästpass och förprovning	72
Brister som handlar om skaderisker ligger fortsatt mycket högt.....	73
Brister som handlar om utegångsdjur och ligghallar är vanliga	74
Andra brister som ligger högt handlar om liggytor, nödvändig vård, hull samt hovvård	75
Allvarliga konsekvenser av brister	76
God efterlevnad	77
4.7 De vanligaste bristerna skiljer sig åt mellan djurslag	78

4.8 Hundar	79
Brister i hundarnas närmiljö är vanliga	79
Brister som handlar om hundarnas centrala behov.....	80
Stora brister gällande hundar som hålls utomhus.....	81
Kontrollpunkter om tandhälsa, rörelse och mental stimulans	82
Allvarliga konsekvenser av brister	82
4.9 Katter	83
Oförändrad omfattning av antalet djurskyddskontroller av katt.....	83
Brister som gäller tillsyn och vård är vanliga.....	83
Foder, vatten och pälsvård.....	84
Brister i katternas närmiljö är mycket vanliga	85
Allvarliga konsekvenser av brister	86
4.10 Minkar	86
Bristerna har främst handlat om mått, inredning och strö	87
4.11 Slakterier	87
Länsstyrelsernas djurskyddskontroll på slakterier.....	88
Hög andel brister som gäller kompetensbevis och krav på djurskyddsansvarig	88
Brister som berör djuren mer direkt	89
Andelen brister som gäller de mest kritiska momenten är höga.....	90
Standardrutiner och vägledningar för god praxis	91
Kontrollprojekt slakt.....	94
Information från Livsmedelsverkets officiella veterinärer	94
Livsmedelsverkets djurskyddskontroller på slakterier	96
4.12 Djurtransportkontroller.....	97
Resultat av kontrollen.....	98
Djurtransportkontroller gjorda av officiella veterinärer (OV).....	100
4.13 Försöksdjur.....	101
Försöksdjursverksamheten har ett omfattande regelverk	101
Genomförda kontroller	102
Resultatet av genomförda kontroller	103
Sammanfattning.....	103
5 Revisioner av länsstyrelsen inom området djurskydd 2021	104

Uppföljande revision	104
Bilagor.....	106
Bilaga 1	106
Bilaga 2	107
Bilaga 3	110
Bilaga 4	111
Bilaga 5	112
Bilaga 6	113

1 Bakgrund

Varför skrivs denna rapport?

Jordbruksverket ska enligt 8 kap 10 § djurskyddsförordningen (2019:66) senast den 15 april varje år till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) redovisa statistik om och en analys av hur djurskyddskontrollen och myndigheternas övriga djurskyddsarbete fungerar i en nationell djurskyddsrapport. Redovisningen ska inkludera jämförelser med tidigare kontrollår. Jordbruksverket ska även analysera och ge en bild av djurskyddsläget utifrån det utförda djurskyddsarbetet.

Djurskyddskontrollen ska verifiera att reglerna följs

Djurskyddskontroll ska enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625¹ genomföras regelbundet och vara riskbaserad. Syftet med kontrollen är att verifiera efterlevnaden av djurskyddslagstiftningen i landet. Ansvaret för att lagstiftningen följs ligger hos djurhållaren. Resultatet av kontrollen ger även ett underlag för att utvärdera och utveckla såväl kontrollen som lagstiftningen. Att djurskyddslagstiftningen efterlevs är viktigt för både djurvälfaerden och allmänhetens förtroende. I den djurskyddsstrategi som Jordbruksverket beslutat 2020 är efterlevnad av lagstiftningen ett fokusområde.

I djurskyddslagen (2018:1192) anges att djurskyddskontroll utövas av länsstyrelserna och andra myndigheter i enlighet med vad regeringen bestämmer. På slakterier har länsstyrelserna och Livsmedelsverket ett delat ansvar för den operativa kontrollen och på slakterierna finns det officiella veterinärer, anställda av Livsmedelsverket, vilka utför djurskyddskontroller. Jordbruksverket har som central myndighet enligt djurskyddslagen ansvar för att vägleda och samordna de operativa kontrollmyndigheterna, dvs. länsstyrelserna och Livsmedelsverket. Detta i syfte att djurskyddskontrollen ska bli så likvärdig, effektiv och rättssäker som möjligt. Jordbruksverket har också bemyndigande att föreskriva om hur djurskyddskontrollen ska bedrivas, hur samverkan mellan kontrollmyndigheter ska gå till samt vilka skyldigheter kontrollmyndigheter eller kontrollorgan har för att lämna information om kontrollverksamheten som bedrivs. Bestämmelser om detta finns i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:14) om offentlig djurskyddskontroll.

Rapporten baseras på uppgifter från kontrollen

Vi färdigställde under januari 2015 ett regeringsuppdrag som handlade om att analysera länsstyrelsernas resursanvändning för djurskyddskontrollen. Flera av de beräkningssätt som vi tog fram i samband med detta uppdrag har använts även på 2021 års statistik och resultat för

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll)

djurskyddskontrollen. Precis som i resursuppdraget är länsstyrelsernas tidsredovisningar ett viktigt underlag för rapporten.

Länsstyrelserna registrerar resultatet av sina kontroller i Djurskyddskontrollregistret (DSK) och denna statistik ligger till grund för den redovisning och analys av djurskyddsbrister som finns i rapporten. I år har vi även breddat underlaget till att förutom länsstyrelserna även inkludera information och synpunkter från representanter i grisbranschen och från djurhälsoorganisationerna i samband med vår fördjupade analys av grisområdet. Vi har även använt viss statistik om de officiella veterinärernas arbete på slakterierna från Livsmedelsverket.

2. Länsstyrelsernas djurskyddskontroll under år 2021

Kontroll av efterlevnaden av djurskyddslagstiftningen utförs i första hand genom inspektioner som länsstyrelsens djurskyddshandläggare utför hos djurhållare. Länsstyrelserna kan dock använda sig av fler kontrollmetoder, exempelvis revision av djurhållande verksamheter samt olika former av administrativ handläggning. En översikt av dessa aktiviteter redovisas i detta avsnitt.

Utöver länsstyrelsernas kontroller utför även de officiella veterinärerna djurskyddskontroller på slakterierna. Samverkan mellan länsstyrelserna och de officiella veterinärerna sker i första hand i form av informationsöverföring från officiella veterinärerna till länsstyrelsen i det län djurhållningen är belägen. De officiella veterinärernas arbete med djurskyddet samt informationshandläggningen redovisas i avsnitt 3 och 4.

En stor del av djurskyddskontrollerna sker hos livsmedelsproducenter. Här är djurskyddet en viktig och integrerad del av kontrollarbetet som utförs inom livsmedelskedjan i landet. Detta inkluderar djurskydd, livsmedel i primärproduktion, foder, animaliska biprodukter, smittskydd och allmänna veterinära frågor.

De data och resultat som används i denna redovisning har hämtats från länsstyrelsernas tidredovisningssystem, Djurskyddskontrollregistret (DSK) och de webbenkäter som årligen skickas in från länsstyrelserna till Jordbruksverket. Dessa enkäter inkluderar statistik som är hämtad från länsstyrelsernas diariehanteringssystem Platina. DSK är den nationella kontroll databasen där länsstyrelserna registrerar resultatet av sina djurskyddskontroller. Uppgifterna ur länsstyrelsernas tidredovisningssystem är framtagna av enheten för Ekonomi på Länsstyrelsen i Örebro län (EA-enheten) och uppgifterna i DSK är framtagna av Jordbruksverket. Länsstyrelsernas redovisade arbetstid fördelas i specifika verksamhetskoder som benämns "VÄS-koder". Data från enskilda län och för landet som helhet är därför framtagna på likartade sätt.

Länsstyrelserna och Jordbruksverket har gemensamt analyserat uppgifterna och vilka slutsatser som kan dras. Detta har skett dels genom en kontinuerlig dialog och förankring av Jordbruksverkets analyser med representanter från länsstyrelsekollektivet och dels genom det stora analysmöte som hålls varje år och där samtliga länsstyrelser har möjlighet att delta.

2.1 Beskrivning av kontrollområdet

Länsstyrelsernas kontrollverksamhet genomförs med olika kontrollmetoder och omfattar fysiska kontroller samt administrativ handläggning och beslutsfattande. En sammanställning av kontrollverksamheten visas i Tabell 1. Kontroller och andra åtgärder kan delas in i olika kategorier enligt nedan:

- **Normalkontroll:** Kontroll som är planerad och genomförs enligt kontrollplan. Begreppet normalkontroll kan komma att fasas ut och ersättas med "rutinkontroll". Det är kontroller som genomförs hos djurhållare exempelvis lantbrukare, slakterier, ridskolor, zoobutiker och kennelverksamheter. Begreppet "normalkontroll" används för den kontroll som utförs i

enlighet med krav på riskbaserad och regelbunden kontroll enligt Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) nr 2017/625.

- **Kontroll efter klagomål:** Genomförs efter att ett klagomål gjorts om brister i djurhållningen. Inkomna klagomål handläggs genom fysisk kontroll eller administrativ handläggning hos länsstyrelserna. Tidigare benämnd kontroll efter anmälan. Begreppen ”anmälningar/anmälningsärenden” används fortfarande men kommer att fasas ut. Länsstyrelserna har tagit fram en gemensam rutin för bedömning, prioritering och handläggning av klagomålsärenden som infördes 2017.
- **Administrativ handläggning av klagomålsärenden:** Vid inkomna klagomålsärenden gör länsstyrelsen en bedömning baserat på risk för lidande för djuret, djurhållarens historik och tillgängliga resurser om huruvida en kontroll behöver göras på plats eller om det är möjligt att handlägga ärendet administrativt. Den administrativa handläggningen kan ske på två olika sätt:
 1. Länsstyrelsen granskar klagomålet från kontoret genom t.ex. samtal med djurhållare eller annan sakkunnig. I denna granskning ingår även en bedömning av inhämtad information samt ett ställningstagande vad gäller om djurhållaren följer lagstiftningen eller om det finns brister. Bedömningen baserat på den information som framkommer i ärendet kan resultera i olika åtgärder såsom t.ex. ett beslut om föreläggande.
 2. Länsstyrelsen väljer att skicka ut informationsbrev om djurskyddsbestämmelser till djurhållaren, utan krav på återkoppling.
- **Kontroll efter information från officiella veterinärer:** Genomförs efter att en information om bristande djurhållning gjorts av officiella veterinärer vid slakterier. Även dessa informationsärenden handläggs genom fysisk kontroll eller administrativ handläggning hos länsstyrelserna.
- **Kontroll som ursprungligen inte var planerad:** Uppföljande kontroll som görs efter en bedömning av att brister som har uppmärksamats vid tidigare kontroll ska följas upp. Uppföljande kontroller genomförs fysiskt hos djurhållaren eller administrativt från kontoret. Definitionen ersätter tidigare begrepp ”uppföljande kontroll/extra offentlig kontroll” och består således av det som i löpande text och diagram redovisas som uppföljningar. Administrativ uppföljning innebär att i de fall länsstyrelsen bedömer det som lämpligt följs brister från tidigare kontroll upp administrativt. Exempelvis kan djurhållaren skicka in foton eller annan dokumentation såsom intyg eller kvitton till länsstyrelsen som visar att bristerna har åtgärdats.
- **Övriga kontroller:** Kontroller eller administrativa handläggningar som görs i samband med prövning av tillståndspliktig verksamhet eller besiktning av följande verksamheter:

- a) ansökan om tillståndspliktig verksamhet enligt 6 kap. 4 § djurskyddslagen (2018:1192)
- b) ansökan om offentlig förevisning enligt 3 kap. 6 § djurskyddsförordningen (2019:66)
- c) besiktningar av djurtransportfordon enligt 2 kap. 5 § Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:7) om transport av levande djur.

- **Beslut enligt 8 kap. 9 § djurskyddslagen:** föreläggande enligt djurskyddslagen som innebär en skyldighet för djurhållaren att inom en viss utsatt tid vidta nödvändiga åtgärder för att efterleva djurskyddslagstiftningen.
- **Beslut enligt 9 kap. 5 § djurskyddslagen:** Omhändertagande av djur.
- **Beslut enligt 9 kap. 6 § djurskyddslagen:** Omedelbart omhändertagande av djur.
- **Djurförbudsprövning:** Länsstyrelsen prövar om en djurhållare ska förbjudas att ha hand om djur.
- **Ansökningar om upphävande av djurförbud:** En person ansöker om att få ett beslut om förbud att ha hand om djur upphävt.
- **Åtalsanmälan:** Ärenden som gäller djurplågeri eller brott mot djurskyddslagen och som överlämnas till polis- eller åklagarmyndigheten.

Under år 2018 fick länsstyrelserna vissa nya arbetsuppgifter som polisen tidigare hade. De arbetsuppgifter som flyttades är de praktiska och administrativa arrangemangen kring verkställigheten av omhändertagande av djur. Det handlar om att bland annat planera insatsen, ordna transport, utföra omhändertagandet samt ställa upp djuren i samband med ett omhändertagande. Även arbetsuppgifter som regleras i lagen (2007:1150) om tillsyn av hundar och katter flyttades från polisen till länsstyrelserna.

2.2 Resurser som används till djurskyddskontroller

Länsstyrelsernas resurser för djurskyddskontroll kan beräknas på olika sätt beroende på vilka verksamhetsområden som tas med i beräkningen. En sammanställning av dessa resurser och hur de förändrats för åren 2015-2021 redovisas i Tabell A1 Bilaga 1 samt sammanfattat i Diagram 1. Tabellen visar att de resurser som har använts till djurskyddsarbetet har varierat mellan åren. Mellan 2014 och 2016 minskade de men ökade sedan successivt med cirka 21 procent under perioden 2016 till 2021.

Under 2021 använde länsstyrelserna 230,9 årsarbetskrafter (åa)² för djurskyddsverksamheten som

² De disponibla resurserna för djurskyddskontrollen i landet är beräknade enligt följande:
Resurser i landet (åa) = (VÄS 280 x 0,7) + VÄS 282 – VÄS 2823 – VÄS 2828

helhet, exklusive förprovning av djurstallar. Motsvarande siffra var 227,1 för 2020, 220,4 å 2019, 217,6 å 2018 och 200,4 å 2017. Observera att en mindre del av resurser som ägnas åt djurskyddskontrollen inte ingår i dessa siffror. Det handlar om verkställigheten av omhändertagande enligt djurskyddslagen, cirka 10 å under 2020, som räknas bort då uppgiften övertogs av länsstyrelserna 1 juni 2018. För att få jämförbara uppgifter om tillgängliga resurser med tidigare år har dessa räknats bort.

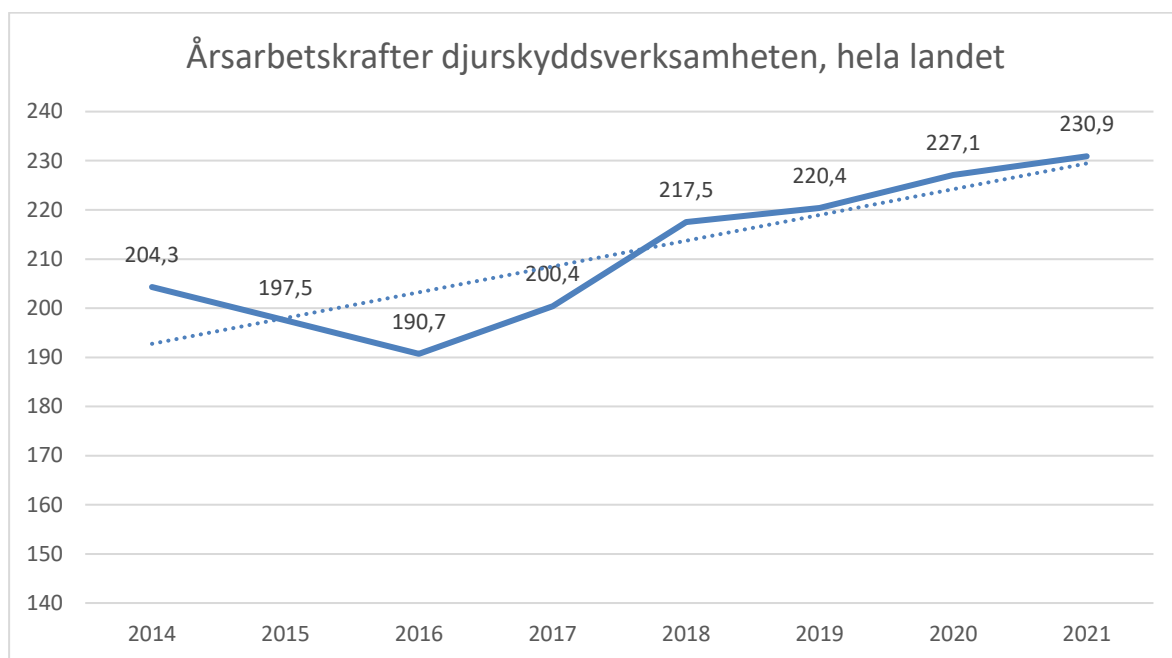

Diagram 1. Sammanställning av resurser för djurskyddsverksamheten som helhet 2014-2021

Länsstyrelserna har framfört att tidsredovisningen inte till fullo visar de reella resurser som krävs för att driva kontrollverksamheten. Tid som används för djurskyddskontroll redovisas på koder som även används till annan verksamhet. I samråd med länsstyrelserna har Jordbruksverket använt uppskattningen att cirka 70 procent av tiden på dessa konton hör till djurskydd. Resterande 30 procent beräknas gå åt för övergripande arbete med foder och livsmedel inom primärproduktionen, allmänna veterinära frågor och förprövningsverksamheten. Dessa räknas bort för att renodla en resursberäkning av djurskyddskontrollen. Denna uppskattning gjordes dock 2013 i regeringsuppdraget om länsstyrelsernas resursanvändning och bör därför ses över och eventuellt revideras. Arbete med förprovning redovisas på ett konto som inte ligger till grund för dessa beräkningar.

De nya arbetsuppgifterna som länsstyrelserna övertog från polismyndigheten är inte inräknade i redovisningen. Dessa består av handläggning enligt lagen om tillsyn över hundar och katter samt verkställigheten vid omhändertagande av djur.

I beräkningarna motsvarar en årsarbetskraft (åa) 1 710 timmar. Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar.

2.3 Kontrollverksamhetens omfattning och tidsåtgång

I detta avsnitt redovisas kontrollverksamhetens omfattning och hur mycket tid som i genomsnitt läggs på olika kontrolltyper och beslut inom verksamhetsområdet djurskydd. De olika kontrolltyperna, metoder och andra åtgärder har beskrivits i avsnitt 2.1.

Kontrollverksamheten inbegriper olika typer av aktiviteter och åtgärder såsom normalkontroller, kontroller efter klagomål, uppföljningar, kontroller inför ett godkännande eller tillstånd samt olika typer av beslut. Av länsstyrelsernas tidredovisning framgår hur antalet och förhållandet mellan dessa olika typer av åtgärder varierar mellan län och år. Då olika kontrollåtgärder i sig är olika tids- och resurskrävande redovisas tidsåtgången för några av dem. Uppföljning av dessa över tid har visat sig vara en värdefull indikator som belyser effektiviseringen av kontrollarbetet samt nya utmaningar som dyker upp från år till år.

Diagram 2 visar översiktligt förändringen av landets genomsnittliga tidsåtgång för olika kontrollinsatser. Utgångspunkten för samtliga beräkningar av tidsåtgången är länsstyrelsernas tidredovisning, statistik från DSK samt webbenkäten som länsstyrelserna levererar till Jordbruksverket inför denna rapportering.

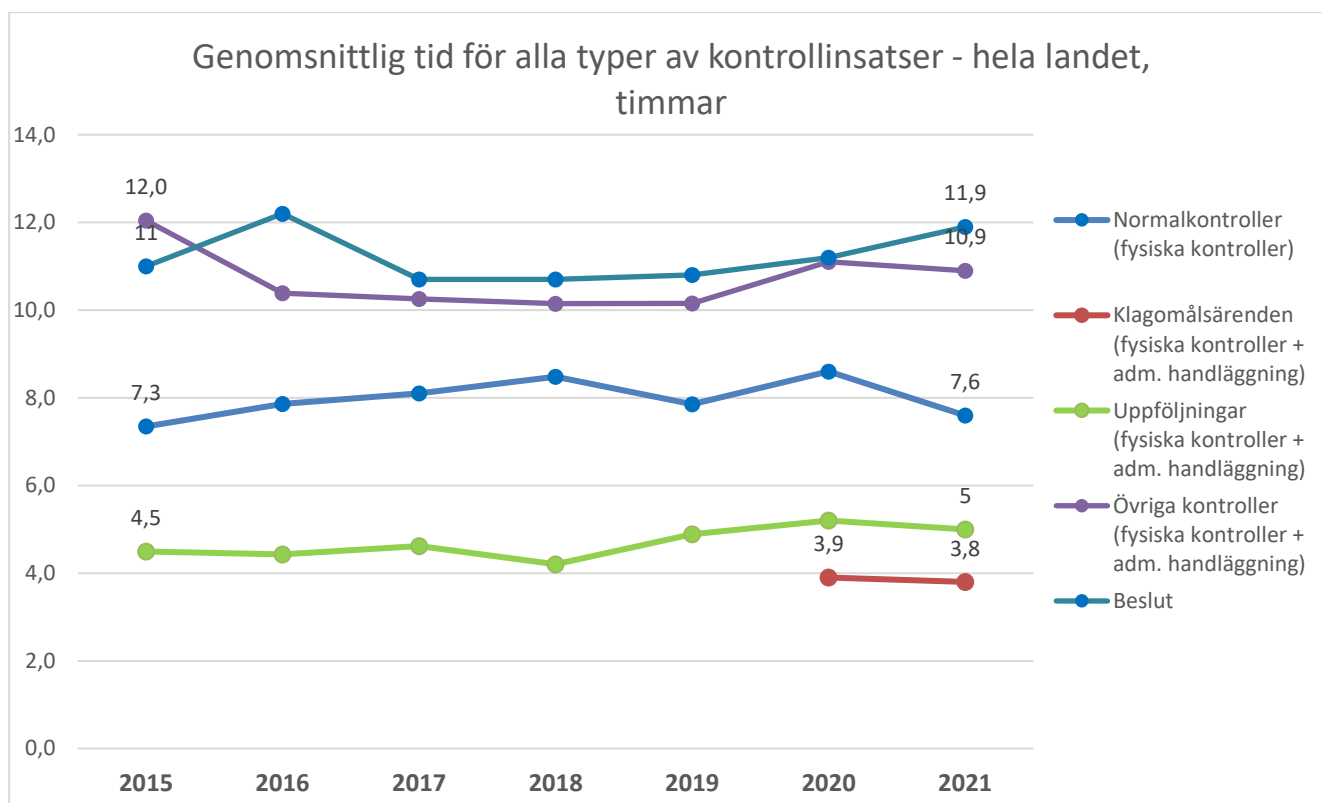

Diagram 2. Genomsnittlig tid per alla typer av kontrollinsatser – faktiskt årligt utfall för landet som helhet

En samlad bild av samtliga kontrollåtgärder redovisas i Tabell 1. Observera att antalet beslut i tabellen (2774 beslut under 2021) beräknas som summan av samtliga beslut om föreläggande,

omhändertagande av djur, djurförbudsprövningar, ansökningar om upphävande av djurförbud och åtalsanmälningar. I förra årets rapport angavs att summan för antal beslut var 2 779 för år 2020. Det framkom dock senare att det saknades viss statistik från länsstyrelsen för året 2020 vad gäller åtalsanmälningar och transportbesiktningar. Den siffran är därför nu korrigerad i tabellen och detta är anledningen till att siffrorna för 2020 skiljer sig i årets rapport jämfört med förra. Detta har också påverkat andra siffror och slutsatser för 2020, vilket framgår längre fram i rapporten.

Tabell 1. Länsstyrelsernas kontrollverksamhet under perioden 2015-2021 samt jämförelse mellan genomsnittlig tidsåtgång för några kontrollinsatser.

Kontrollverksamhet djurskydd i landet, år 2015-2021														
	2021	Snitt, h	2020	Snitt, h	2019	Snitt, h	2018	Snitt, h	2017	Snitt, h	2016	Snitt, h	2015	Snitt, h
Antal fysiska kontroller eller administrativa granskningar, exklusive ansökningar om tillstånd (6 kap. 4 § DL + offentlig förevisning)	16 920		17 656		20 286		19 273		18 659		18 314		19 564	
-Varav antal normalkontroller/fysiska kontroller	2872	7,6	3366	8,6	4241	7,8	3993	8,5	4528	8,1	4490	7,9	4590	7,3
-Varav antal fysiska kontroller efter klagomål och OV-information	2844		2992		3951		4408		4181		4320		4918	
- Varav antal administrativ handläggning efter klagomål och OV-information	4684		4521											
- varav antal klagomålsärenden som hanterats genom utskick av informationsbrev	3352		3222		8218		7083		6069		5973		6286	
(totalt antal handlagda anmälningssärenden och OV-information under året)	10880	3,8	10735	3,9	12169		11491		10250		10293		11204	
-Varav antal uppföljande fysiska kontroller	1491		1827		1991		1985		2119		2089		2367	
- Varav antal administrativa uppföljningar	1677		1728		1885		1804		1762		1442		1403	
(totalt antal uppföljningar under året)	3168	5	3555	5,2	3876	4,9	3789	4,2	3881	4,6	3531	4,4	3770	4,50
Övriga kontroller	2341	10,9	1956	11,1	1803	10,2	1980	10,1	1857	10,3	1944	10,4	1814	12,0
- varav antal fysiska kontroller inför tillstånd (6 kap. 4 § DL) och offentlig förevisning (3 kap. 6 § DF)	621		636		808		871		844		970		1115	
- varav antal administrativ handläggning inför tillstånd (6 kap 4 § DL) och offentlig förevisning (3 kap. 6 §DF)	1004		891		438		448		456		454		274	
(totalt antal Bifall och avslag avseende tillstånd (6 kap. 4 § DL) samt offentlig förevisning (3 kap. 6 § DF)	1625		1527		1246		1319		1300		1424		1389	
- varav besiktningar av fordon för djurtransport	716		429		557		661		557		520		425	
Summa kontroller och administrativa granskningar under året	19 261		19 612		22089		21253		20516		20258		21378	
Antal beslut enligt 8 kap. 9 § DL	938		1132		1141		1163		1239		1151		1312	
Antal beslut enligt 9 kap 5 § DL	172		170		180		162		187		152		164	
Antal beslut enl 9 kap. 6 § DL	817		769		862		733		692		675		777	
Antal djurförbudsprövningar	267		331		245		246		264		299		316	
- varav antal beslut om djurförbud	237		296		204		198		204		244		279	
Antal ansökningar om upphävande av djurförbud	90		89		112		83		82		93		96	
- varav antal beslut om upphävande av djurförbud	18		26		27		21		23		28		20	
Antal åtalsanmälningar	341		332		312		309		285		296		498	
Fastställande av underställelse från polis om omedelbart omhändertagande	149		129											
Summa beslut under året	2774	11.9	2952	11.2	2852	10.8	2696	10.7	2766	10.7	2666	12.2	3163	11

Observera att handläggningstid för administrativa uppföljningar av tidigare kontroller (som redovisas under VAS 28264), samt administrativ handläggning av inkomna anmälningar och information från officiell veterinär på slakteri är inräknad i kontrollverksamheten som redovisas i tabellen. Dessa kan dock inte redovisas i tydliga poster.

*Före år 2020 har en sammanslagen siffra redovisats och inte uppdelat på "Antal administrativ handläggning efter klagomål och OV-information som granskats från kontoret" resp. "Antal klagomålsärenden som hanterats genom utskick av informationsbrev".

Kontrollverksamheten i Tabell 1 redovisas som totalt antal fysiska och administrativa åtgärder. För åren 2020 och 2021 redovisas även hur antalet administrativa åtgärder fördelas mellan administrativ handläggning och informationsbrev. Länsstyrelserna har under de senaste åren utvecklat rutiner och arbetssätt för att effektivisera den offentliga djurskyddskontrollen. Det är framför allt de administrativa handläggningarna från kontoret, dvs utan fysisk kontroll av kontrollobjektet, som ökar för varje år. Detta arbetssätt kan frigöra resurser till att exempelvis göra fler riskbaserade kontroller.

Covid-19-pandemin har påskyndat denna utveckling då det har varit svårt att genomföra ett större antal fysiska kontroller. Länsstyrelsernas administrativa handläggning handlar bland annat om:

- Klagomålsärenden som handläggs utan att fysiskt kontrollera den djurhållning som är föremål för klagomål.
- Administrativ handläggning av tillståndsärenden.
- Administrativ handläggning av uppföljande ärenden.

Kontrolldata som beskriver djurskyddskontrollverksamheten i landet för 2021

1. Länsstyrelserna genomförde totalt 16 920 fysiska kontroller och administrativa granskningar under 2021, exklusive tillståndsprövningar och besiktning av djurtransporter. Det kan jämföras med 17 656 motsvarande kontroller 2020 och 20 286 stycken 2019.
2. Länsstyrelserna genomförde 7 207 fysiska kontroller under 2021, exklusive tillståndsprövningar och besiktning av djurtransporter. Den här uppgiften kan jämföras med 8 185 respektive 10 183 fysiska kontroller som genomfördes under 2020 respektive 2019.
3. Av ovanstående punkter 1 och 2 framgår att ungefär 57 procent av ärendena (exklusive ansökningar om tillstånd och besiktningar av djurtransport) handlades administrativt under 2021. Motsvarande siffra för 2020 var 54 procent och för 2019 50 procent.
4. Tillståndsprövningar enligt djurskyddslagen (exklusive förprovningar av djurstallar) har ökat något från 1 527 under 2020 till 1 625 år 2021. Så mycket som 62 procent av prövningarna har handlagts administrativt, vilket innebär en kraftig ökning, framförallt under de två senaste åren. (2019 var motsvarande siffra 35 procent.) Denna ökning illustreras i Diagram 3.
5. Länsstyrelserna genomförde 3 168 uppföljande kontroller under 2021. Det är en minskning från både 2020 och 2019, då det genomfördes 3 555 respektive 3 876 uppföljningar. Andelen uppföljningar som gjordes genom administrativ handläggning har stigit något; 53 procent för 2021 jämfört med 49 procent under såväl 2019 som 2020.
6. Antalet beslut som fattades av länsstyrelserna var 2 774 under 2021, vilket är en minskning jämfört med 2020 då motsvarande antal var 2 952. I förra årets rapport angavs att summan för antal beslut var 2 779 för år 2020, vilket berodde på att viss statistik från länsstyrelsen saknades enligt beskrivning tidigare i detta avsnitt. Antalet beslut i förhållande till antal kontrollinsatser har ökat något under de två pandemiåren i jämförelse med 2018 och 2019. Detta kan enligt länsstyrelsernas uppfattning bero på att de har prioriterat insatser hos djurhållare där risken för lidande för djuren har bedömts som högst. Dessa ärenden tenderar också att kräva mer tid. Under 2015 var nivån dock densamma som under pandemiåren.

I Diagram 3 redovisas andelen administrativt granskade ärenden i förhållande till det totala antalet handlagda ärenden, där ovanstående utveckling under de senaste åren framgår på ett tydligt sätt.

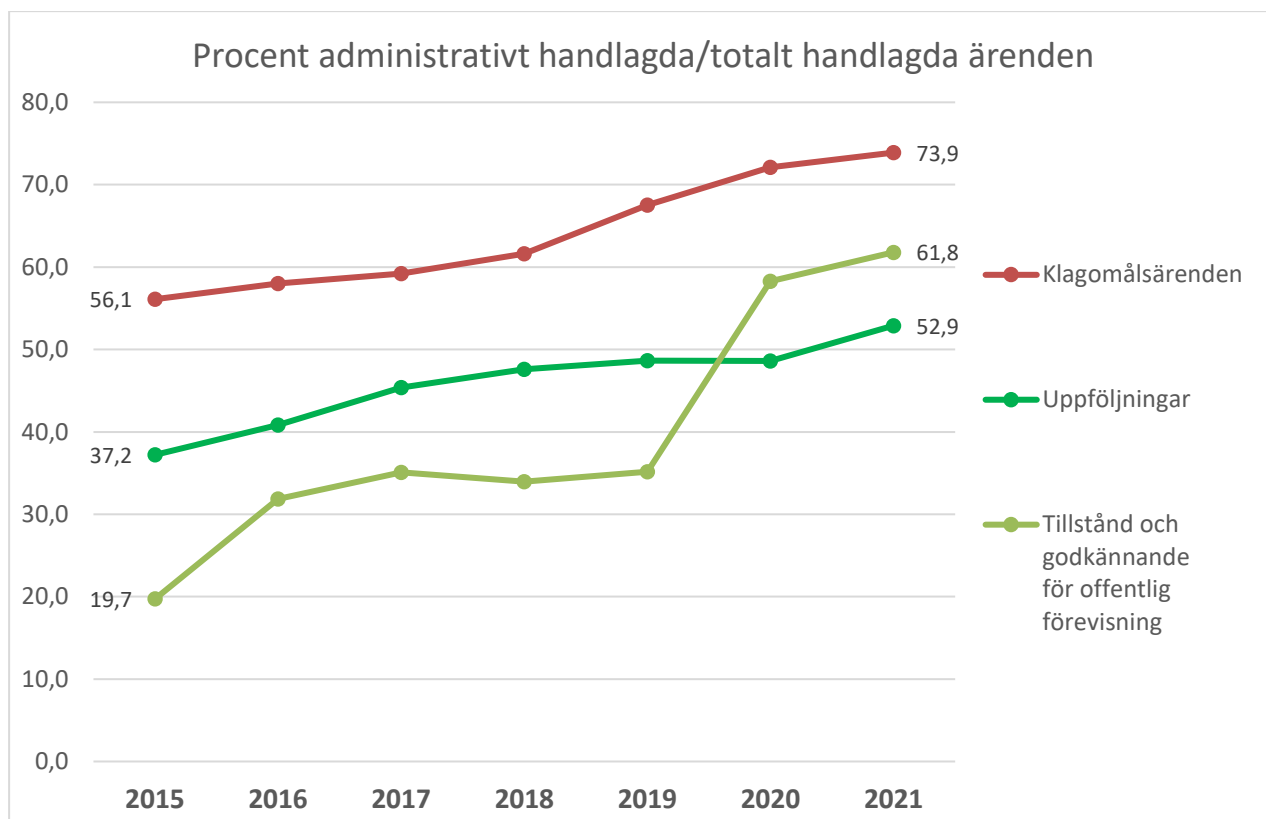

Diagram 3. Andel administrativt handlagda klagomålsärenden, uppföljningar och tillståndsärenden i förhållande till totalt antal handlagda ärenden – faktiskt årligt utfall för landet som helhet

Genomsnittlig tidsåtgång för några typer av kontrollåtgärder

Hur mycket tid som länsstyrelserna lägger på de olika kontrolltyperna ger en viktig indikation på resursbehovet för att genomföra djurskyddskontrollen. Detta kan dessutom jämföras från år till år. Även i årets analys poängterar vi särskilt några viktiga punkter som bland annat kan ha påverkats av de speciella arbetsförhållanden som covid-19-pandemin har inneburit.

1. En normalkontroll tar i genomsnitt 7,6 timmar

Hur lång tid länsstyrelserna lägger ner på en normalkontroll redovisas i Diagram 4. Den genomsnittliga tiden för en normalkontroll i landet var 7,6 timmar 2021, 8,6 timmar 2020, 7,8 timmar 2019 och 8,5 timmar 2018. Handläggningstiden för en normalkontroll varierar fortfarande mycket över landet.

2. Handläggning av ett klagomålsärende tar i genomsnitt minst 3,8 timmar

Tidsåtgången för handläggning av befogade och obefogade klagomål (vilka redovisats i specifika VÄS-koder för dessa ärenden) var 3,8 timmar per ärende under 2021. Den egentliga tidsåtgången är dock högre eftersom handläggning av ”informationsbrev” (3 352 ärenden under 2021) och inkomna klagomål som handläggare inte direkt kan avgöra om de är befogade eller inte redovisas i ett flertal län under ett annat Väs-konto (28260) där fler kontrollåtgärder ingår. Från Väs-konto 28260 går det dock inte att uppskatta hur mycket

arbete som avser specifik handläggning av klagomålsärenden. Detta gör att med nuvarande användning av länsstyrelsernas tidsredovisning blir talet 3,8 timmar underestimerat och därmed inte tillräckligt validerat. Redovisningen av de olika länsstyrelsernas arbete med klagomålsärenden i Diagram A1, Bilaga 2 ger ändå en god indikation på deras olika handläggningstider.

3. Handläggning av en ansökan om tillstånd tar i genomsnitt 10,9 timmar

Den genomsnittliga tiden för en övrig kontroll i landet var 10,9 timmar 2021. Motsvarande siffror tidigare år var 11,1 timmar 2020, 10,2 timmar 2019 och 10,1 timmar 2018. (Även här har siffran för 2020 korrigerats av samma anledning som anges tidigare i detta avsnitt.) Dessa handläggningar av tillståndsansökningar har handlagts administrativt i större utsträckning under 2020 och 2021 än tidigare år.

4. Ett beslut tar i genomsnitt 11,9 timmar

Den genomsnittliga tiden för handläggning av ett beslut var 11,9 timmar 2021, vilket är en ökning från 11,2 timmar 2020 och 10,8 timmar 2019. (Även här är siffran korrigerad för 2020 enligt tidigare beskrivning.) I beslutstiden ingår bland annat hantering av överklagade beslut, yttrande till domstol, förberedelser av och deltagande vid muntlig domstolsförhandling, länsstyrelsernas överklagningar av domstolsbeslut m.m. Länsstyrelserna bedömer att om de lägger mer tid på beslutsärenden så höjs kvalitén och antalet överklagade ärenden som ändras i högre instans minskar. Vår bedömning är att om beslut får högre kvalitet och blir mer rättssäkra så har länsstyrelserna använt denna tid effektivt.

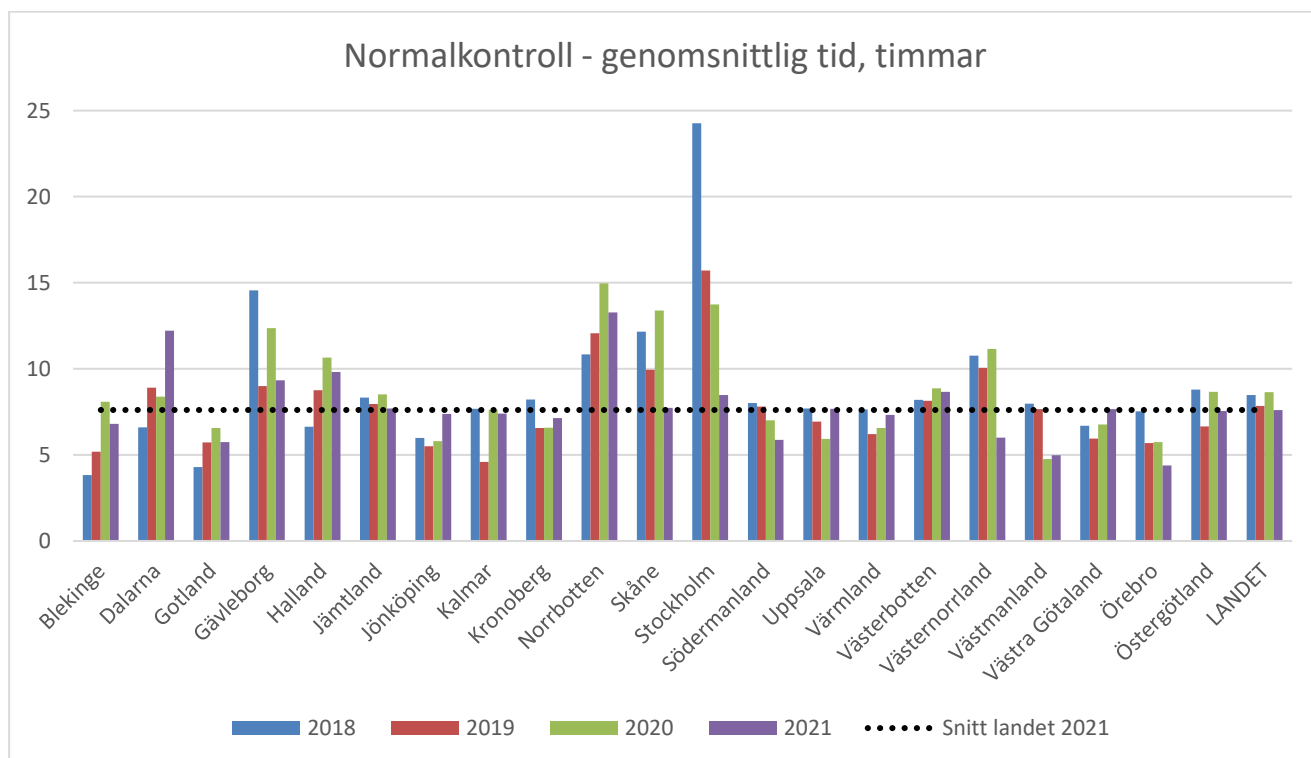

Diagram 4. Genomsnittlig tidsåtgång per normalkontroll för respektive län och landet som helhet.

I Bilaga 2 redovisas ytterligare diagram avseende genomsnittlig tidsåtgång för olika kontrollåtgärder.

2.4. Antal kontrollobjekt och årsarbetskrafter som förutsättningar för kontrollen

I detta avsnitt ger vi normalt en bild av länsstyrelsernas olika förutsättningar när det gäller antalet kontrollobjekt per län och per årsarbetskraft i varje län. På grund av det sedan våren 2021 har funnits nya registreringskrav enligt AHL (Animal Health Law) har vi dock inte några korrekta siffror vad gäller antal kontrollobjekt under 2021. Detta då systemen inte har justerats färdigt vad gäller vilka uppgifter de delar mellan varandra. Djurhållare som har ansvar att registrera sig gör det i ett särskilt anläggningsregister hos Jordbruksverket (PLATS). Mellan PLATS och DSK görs regelbundna överföringar för att hålla DSK aktuellt med nya kontrollobjekt som tillkommer. På grund av AHL behövde man göra stora tekniska förändringar i PLATS. En av konsekvenserna av detta ledde till att det bildades många dubletter i DSK, vilket är en av anledningarna till att antalet kontrollobjekt på ett felaktigt sätt ökade med ca 30 000. Vi arbetar med att rätta till detta. Detta gör det dock omöjligt att på ett rättvisande sätt beräkna det så kallade 10 procent-målet (Avsnitt 3.8) samt antal kontrollobjekt per årsarbetskraft för år 2021 eftersom vi inte kan få ut korrekta siffror för antalet livsmedelsproducerande objekt. Antalet kontrollerade objekt har vi dock data för. För att ändå få en uppfattning av utfallet under 2021 och komma så nära sanningen som möjligt har vi utgått från samma antal kontrollobjekt för livsmedelsproducerande djur som för 2020. Uppgiften är uttagen i mars 2021 i samband med att året 2020 summerades och alldeles innan nyregistreringarna började i PLATS. Siffrorna är alltså inte påverkade av de dubletter som nämnts, utan så nära sanningen vi kan komma.

I detta sammanhang avses alltså främst livsmedelsproducerande djur inklusive hästar i definitionen av kontrollobjekt. Exempelvis är sällskapsdjur som inte är tillståndspliktiga borträknade. De siffror som rapporteras visar därför i första hand vilken kapacitet som finns i respektive län för att kunna genomföra kontrollen inom livsmedelskedjan. Länsstyrelserna arbetar dock i varierande grad med många klagomålsärenden som berör just sällskapsdjur och detta kan delvis förklara varför länsstyrelserna kan ha så olika dimensioneringar av resurser i relation till sina kontrollobjekt. Som framgår av Diagram 5 är det stora skillnader mellan länen vad gäller antalet kontrollobjekt i relation till antalet tillgängliga årsarbetskrafter. Under 2021 var landets genomsnittliga antal kontrollobjekt per årsarbetskraft 351 stycken, räknat på hela verksamheten. För landet som helhet innebär detta ingen förändring jämfört med tidigare år: 356 för 2020, 355 för 2019 och 356 för 2018. Skillnaden mellan länen är dock stor, med en variation mellan 151 i Stockholm och 515 i Jönköping. Under 2020 varierade det mellan 161 i Stockholm och 570 i Jönköping. Till viss del kan skillnader bero på om länsstyrelserna genomfört registervård i DSK eller inte. Registervård innebär att endast aktiva kontrollobjekt kommer med i dessa jämförelsesiffror. Dock är det även så att det finns olika typer av kontrollobjekt som inte är inlagda i DSK och som gör att antalet i vissa fall istället är för lågt. För att utläsa de enskilda siffrorna per län under perioden 2016–2021, se Tabell A2 i Bilaga 3. Det är viktigt att säga att vissa typer av verksamheter är mer resurskrävande än andra för länsstyrelsernas kontrollverksamhet.

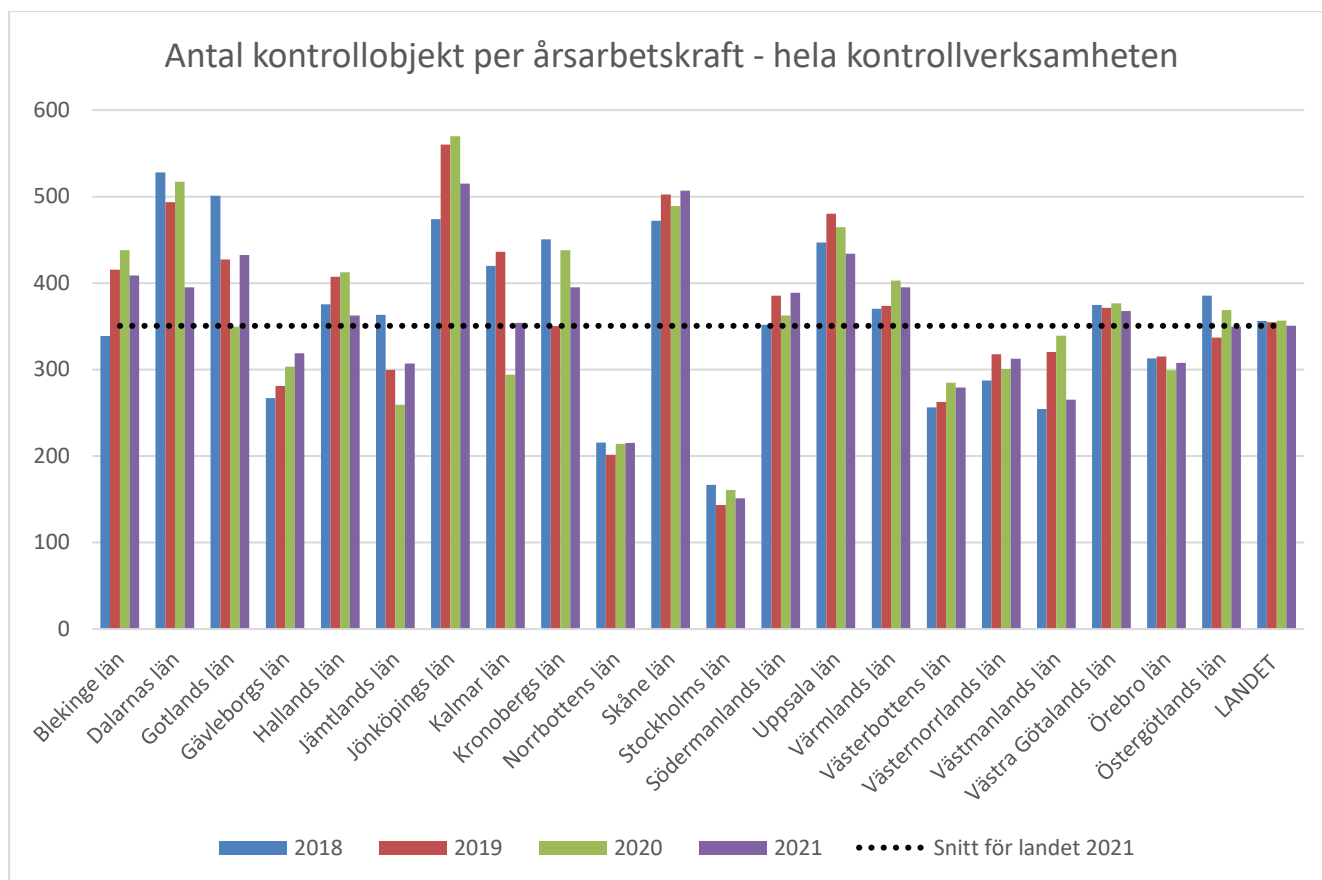

Diagram 5. Antal kontrollobjekt per årsarbetskraft - hela kontrollverksamheten

Eftersom skillnaderna är stora och medför en viss olikhet i arbetsbelastning för handläggning i olika län kommer Jordbruksverkets arbete med att jämföra fördelning av olika sorters kontrollobjekt mellan länen i relation till tillgängliga årsarbetskrafter i länet att fortsätta. Detta görs i DSK genom olika specialkörningar för att få fram data.

3 Analys av kontrollverksamheten samt måluppfyllelse

3.1 Resurser, kontrollinsatser och tidsåtgång varierar mellan länen

Länsstyrelserna lade ned totalt 230,9 åa på hela djurskyddsområdet under 2021, vilket är en ökning med 40 åa sedan 2016. Diagram 1 i Avsnitt 2 visar variationen av landets årsarbetskrafter sedan 2014.

Summan av samtliga kontrollinsatser, alltså antalet genomförda kontroller, beslut och administrativa handläggningar har minskat marginellt under 2021 medan de redovisade personella resurserna ökat med 3,8 åa. Under 2020 var minskningen större samtidigt som de redovisade personella resurserna ökat med 6,7 åa. Under 2016-2019 ökade istället antalet kontrollinsatser, vilket redovisas i Tabell 1 i avsnitt 2. Förändringen över tid när det gäller det totala antalet kontrollinsatser syns även i Diagram 6.

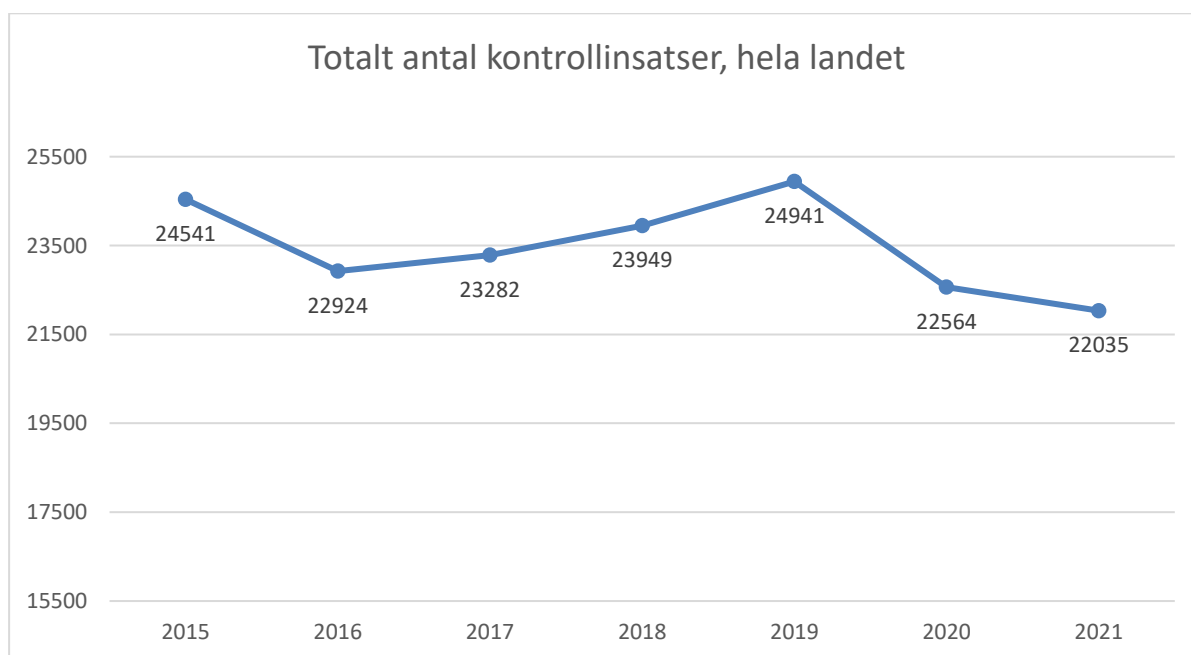

Diagram 6. Totalt antal kontrollinsatser i landet 2015-2021 (antalet genomförda kontroller, beslut och administrativa handläggningar).

Ökningen var dock inte i samma omfattning som ökningen av de personella resurserna under samma period. Om antalet kontrollinsatser sätts i relation till antal åa så har kontrollinsatserna per åa minskat sedan 2015.

Det finns en osäkerhet i beräkningen av siffran för årsarbetskrafter för hela djurskyddsverksamheten och den ska revideras, vilket beskrivs i Avsnitt 2.2. En viss andel av övergripande konton för tidsredovisning räknas med i denna siffra. Det är eventuellt så att andelen som i dagsläget räknas med är för hög. Vi använder den ändå i årets redovisning för att fortsatt ha en serie år att jämföra.

En jämförelse kan även göras där de övergripande kontona inte räknas med och vi istället använder endast de redovisade personella resurser som står i mer direkt anslutning (operativ tid) till de

genomförda kontrollinsatserna³. Även vid denna beräkning blir jämförelserna som helhet liknande, även om årsarbetskrafterna är färre. I denna beräkning lade länsstyrelserna ned totalt 175,3 åa under 2021, vilket är en ökning med 22 åa sedan 2016. Diagram 7 visar variationen av dessa årsarbetskrafter i landets sedan 2014.

Årsarbetskrafterna ligger på samma nivå under 2021 och 2020 tillsammans med den marginella minskningen av antalet kontrollinsatser. Under 2020 var minskningen större samtidigt som de redovisade personella resurserna ökade med 3,1 åa. Under 2016-2019 ökade istället kontrollinsatserna, vilket syns i Diagram 6. Ökningen var dock inte i samma omfattning som ökningen av de personella resurserna under samma period.

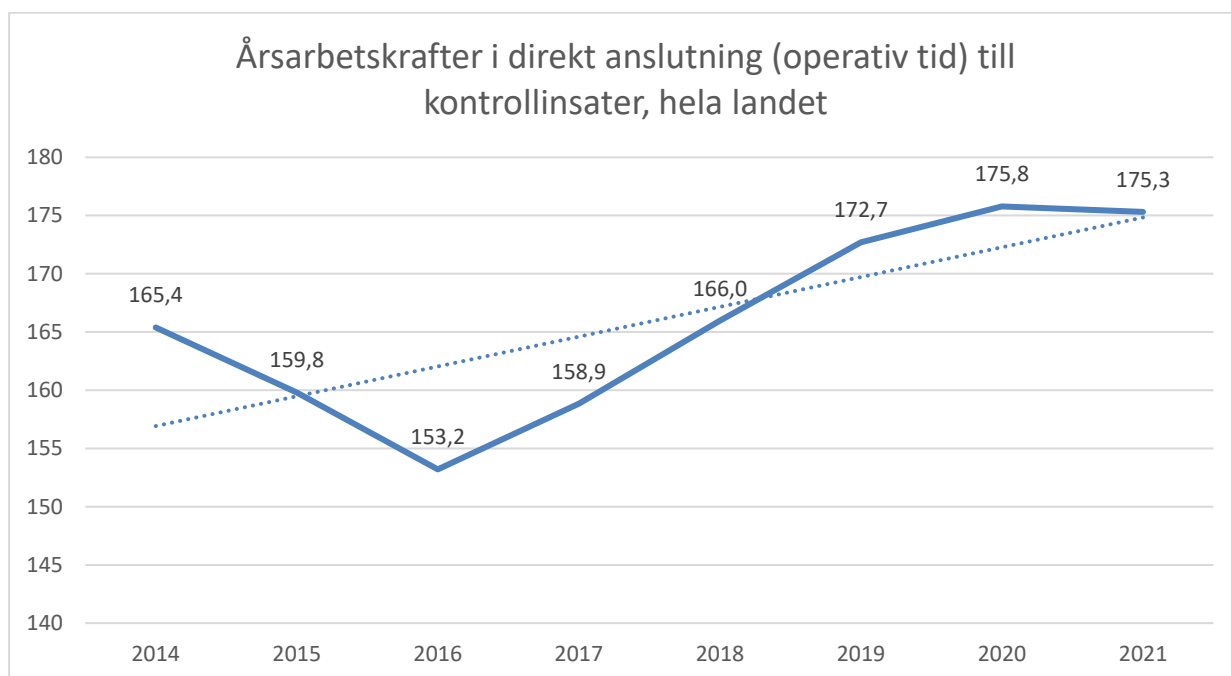

Diagram 7. Antal årsarbetskrafter med direkt anslutning (operativ tid) till genomförda kontrollinsatser. (VÄS-konto 282*-2828-2823)

Om antalet kontrollinsatser sätts i relation till antalet årsarbetskrafter visar det att antalet kontrollinsatser per årsarbetskraft har minskat sedan 2015. Bilden är densamma oavsett vilken beräkning av antalet årsarbetskrafter som används, se Diagram 8. Orsakerna till detta behöver undersökas och följas i kommande rapporteringar samt i forum där Jordbruksverket och länsstyrelserna samverkar. I Diagram A5 och A6 i Bilaga 6 illustreras kontrollinsatser per åa uppdelat per län.

³ VÄS-konto 282*-2828-2823. VÄS-konto 282* utgörs av all tid för djurskyddsarbete. VÄS-konto 2828 innehåller tid för verkställighetsarbete och konto 2823 är tid för förprövningsarbete. Båda dessa konton har räknats bort.

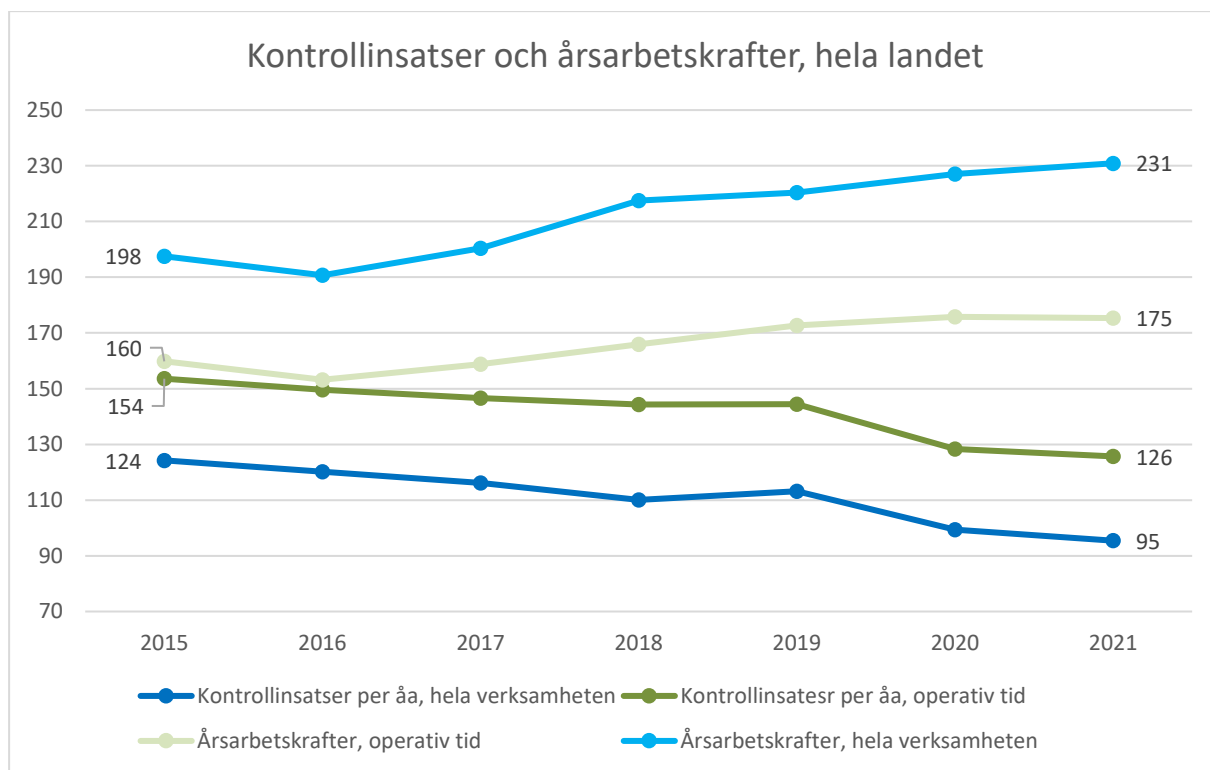

Diagram 8. Antal kontrollinsatser per årsarbetskraft, hela landet.

Faktorer som påverkar länsstyrelserna

Länsstyrelserna har framfört att arbetsuppgifterna med verkställighet och lagen om tillsyn av hundar och katter, som flyttades från polisen till länsstyrelserna under 2018 fortsatt tar mycket kraft från dem. Även förändringarna i förvaltningslagen uppges vara mer tidskrävande och ställer högre krav. Begäran om utlämnande av handlingar har ökat och tillämpningen av offentlighets- och sekretesslagen tar mer tid. Sedan 2018 har arbetsuppgifterna blivit fler och det upplevs som mer splittrat med längre startsträckor vilket kan bidra till en lägre produktivitet.

Antalet klagomålsärenden som kommer in till länsstyrelserna har sedan 2018 varierat med några hundra, men har sedan 2018 legat stadigt runt ca 14 000 varje år. Några länsstyrelser anger att den konstant stora mängden klagomålsärenden fortsatt innebär en stor utmaning för kontrollverksamheten samt för att nå de mål som beskrivs i avsnittet "Målsättning för djurskyddskontrollen" nedan. Även under 2021 har covid-19-pandemin påverkat kontrollverksamheten och detta beskrivs i Avsnitt 3.4. Att covid-19-pandemin även kommer att påverka kontrollverksamheten under 2022 är tydligt redan nu enligt länsstyrelserna.

I Avsnitt 2.3 beskrivs tidsåtgång för olika kontrolltyper och beslut. Enligt länsstyrelserna har de sedan 2016 arbetat mer fokuserat med att tidsredovisa på ett mer enhetligt och likartat sätt. Vi bedömer därför att underlaget som levereras av länsstyrelserna har blivit säkrare. Det är möjligt att detta kan förklara en del av förändringen i genomsnittliga tider under de senaste tre-fyra åren för vissa enskilda länsstyrelser. Vi kan dock konstatera att hur mycket tid olika länsstyrelser lägger på olika typer av

kontrollinsatser varierar anmärkningsvärt mycket mellan länen och att dessa stora skillnader inte enbart kan förklaras med att tidsredovisningen varierar.

En annan viktig faktor som påverkar resultatet är att kontrollobjekten är mer eller mindre resurskrävande bl. a. beroende på djurslag, verksamhetens storlek och produktionsform. Detta i kombination med den stora skillnaden i genomsnittligt antal kontrollobjekt per årsarbetskraft behöver sammantaget beaktas. Det går alltså inte att säga att lika många kontrollobjekt per årsarbetskraft i alla län skulle innebära en likvärdig förutsättning för länen att uppfylla målet om en viss andel kontrollerade objekt varje år. En kombination av en hög andel resurskrävande kontrollobjekt och många objekt per årsarbetskraft, jämfört med en låg andel resurskrävande objekt och färre objekt per årsarbetskraft kan ge mycket varierande förutsättningar för kontrollverksamheten, se avsnitt 2.4.

Utifrån resultaten i denna redovisning bedömer vi att både förutsättningarna för, och effektiviteten av, kontrollarbetet skiljer sig åt över landet. Vi bedömer att det inte är tillfredsställande med så stora skillnader i antal kontrollobjekt per aa. Inte heller att det är så stora skillnader mellan länsstyrelsernas måluppfyllelse, se avsnitt 3.5-3.8. Detsamma gäller genomsnittlig tid för att genomföra olika kontroller, se avsnitt 2. När det gäller dessa betydande variationer och skillnader mellan länen behöver orsakerna sannolikt sökas i en kombination av olika faktorer såsom organisation, ledningsstruktur, myndighetskultur, kompetens och tillgång till personal, geografiska faktorer etc. Att kontrollverksamheten dessutom ska ha en hög och jämn kvalitet över landet är viktigt. Erfarenhetsutbyte av goda exempel bedömer vi är en avgörande framgångsfaktor för att skapa en mer likriktad kontrollverksamhet. Detta görs redan till viss del idag, exempelvis anger flera länsstyrelser att de utbyter erfarenheter med varandra i olika regionala länsgrupperingar. Utbytet rör då både utbildning och samsyn i ärendehantering och bedömningar. De senaste fyra åren innan pandemin har Jordbruksverket och länsstyrelserna tillsammans ordnat ett utvecklingsmöte med syfte att utbyta erfarenheter och lära av varandras goda exempel. Detta samordnas med det årliga analysmötet för djurskyddskontrollen. Både under 2022 och 2021 var det nödvändigt att hålla mötet digitalt p.g.a. covid-19-pandemin och vi valde då att fokusera på analysdelarna och avvakta med erfarenhetsutbytet tills det går att träffas fysiskt. Det ger ytterligare dimensioner att mötas personligt, vilket utvecklar samarbetet.

3.2 Krav ställs för att brister i djurskyddet ska rättas till

Länsstyrelserna använder de åtgärder som djurskyddslagstiftningen anger och som behövs för att djurhållare ska åtgärda brister och följa lagstiftningen. Dessa åtgärder är bl.a. beslut om förelägganden, omhändertaganden, djurförbud och åtalsanmälningar och beskrivs utförligare i Avsnitt 2.1. Den vanligaste åtgärden är påpekanden i kontrollrapporter där djurhållaren frivilligt kan åta sig att åtgärda bristerna inom en viss tid. Även beslut om förelägganden används för att åstadkomma rättelse. Sammanställningen av länsstyrelsernas inrapporterade statistik till Jordbruksverket visar att det totala antalet beslut och övrig tidskrävande handläggning låg på ungefär samma nivå under 2016-2018. En liten ökning kan ses under 2019 och 2020, följt av en minskning under 2021. I detta antal räknas omhändertaganden, provningar av djurförbud, ansökningar om upphävande av djurförbud och åtalsanmälningar. Det totala antalet av dessa ärenden skiljer sig inte nämnvärt över åren 2015-2021, se Tabell 1.

Länsstyrelserna gör en stor mängd uppföljande kontroller för att verifiera att brister åtgärdas. Dessa uppföljningar kan vara fysiska kontroller eller administrativa uppföljningar. Att göra uppföljningar är mycket viktigt för att verifiera att konstaterade brister åtgärdas och en viktig del i syftet med och effekten av kontrollen. Flera länsstyrelser har uppgett att de satsar på eller kommer att satsa mer på att följa upp kontrollerna eftersom det är en så viktig del för att få efterlevnad av lagstiftningen.

Hur många av kontrollerna som har brister varierar stort mellan länsstyrelserna. Diagrammen nedan visar hur många kontroller på plats hos djurhållare som länsstyrelserna totalt gör och hur många som har brister. Samtliga typer av kontroller räknas med, dvs. normalkontroller, klagomålskontroller, uppföljande kontroller och övriga kontroller i samband med exempelvis tillståndsansökningar. Diagram 9 visar både antal och andel kontroller av samtliga typer, som hade brister under 2018-2021. Den gula linjen som ligger ovanför staplarna visar andelen, alltså i hur många procent av kontrollerna som brister konstaterades och variationen mellan länen ligger mellan 43 procent och 73 procent. Den genomsnittliga siffran för landet är 58 procent. Skillnaderna mellan länen är lika stora även om jämförelsen görs inom varje grupp av kontroller.

Antal kontroller, Antal kontroller med anmärkning, Andel kontroller med anmärkning

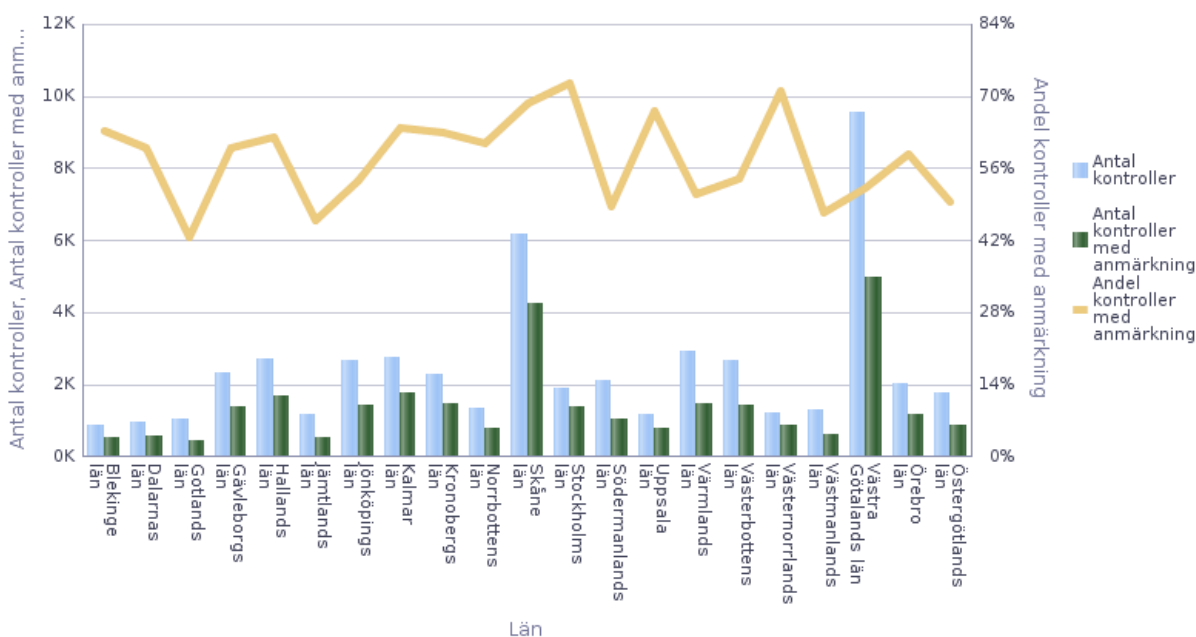

Diagram 9. Antal kontroller samtliga typer, år 2017-2021, samt antalet med anmärkning. Den gula linjen visar andelen kontroller med anmärkning.

För exempelvis normalkontroller är skillnaderna ännu större, vilket framgår av Diagram 10, som visar normalkontroller för åren 2017-2021 sammanlagda. Variationen mellan länen ligger mellan 30 procent till drygt 64 procent och den genomsnittliga siffran för landet är 46 procent. Normalkontrollerna för det enskilda året 2021 i Diagram 11 visar samma mönster som när normalkontrollerna visas sammanlagda, men här kan covid-19-pandemin haft en påverkan eftersom färre normalkontroller har gjorts. Skillnaderna är så stora, och antalet kontroller i denna jämförelse är tillräckligt många, att det sannolikt inte handlar om normalvariation. Bilden är densamma även för kontrolltyperna uppföljande

kontroller, klagomålskontroller och övriga kontroller, se diagrammen 12, 13 och 14. En av orsakerna till detta bedömer vi är att det finns skillnader i när en avvikelse bedöms som en brist vid registrering i DSK. Jordbruksverket och länsstyrelserna arbetar för att åstadkomma ökad likriktning och enhetlighet i bedömningarna. En annan orsak kan vara regionala skillnader i djurhållningen.

Antal kontroller, Antal kontroller med anmärkning, Andel kontroller med anmärkning

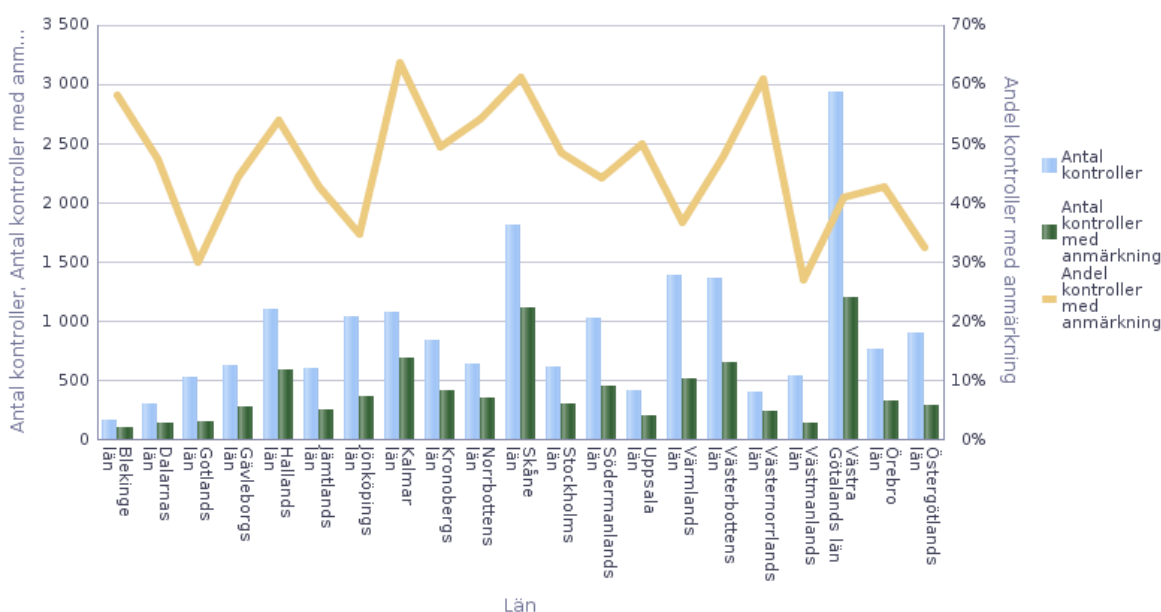

Diagram 10. Antal normalkontroller, år 2017-2021, samt antalet med anmärkning. Den gula linjen visar andelen kontroller med anmärkning.

Antal kontroller, Antal kontroller med anmärkning, Andel kontroller med anmärkning

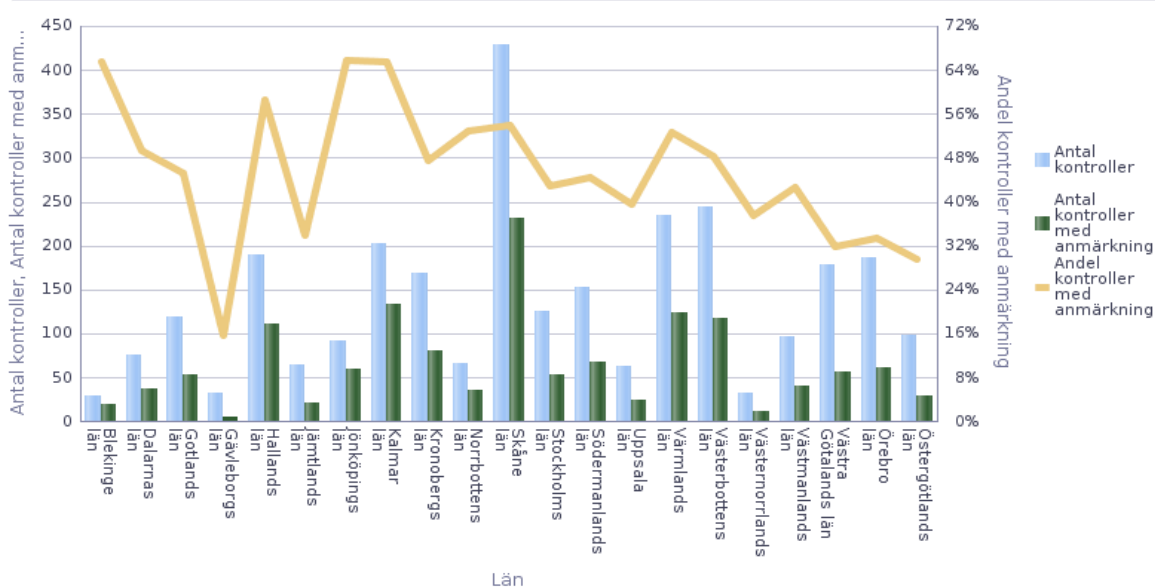

Diagram 11. Antal normalkontroller år 2021, samt antalet med anmärkning. Den gula linjen visar andelen kontroller med anmärkning.

Antal kontroller, Antal kontroller med anmärkning, Andel kontroller med anmärkning

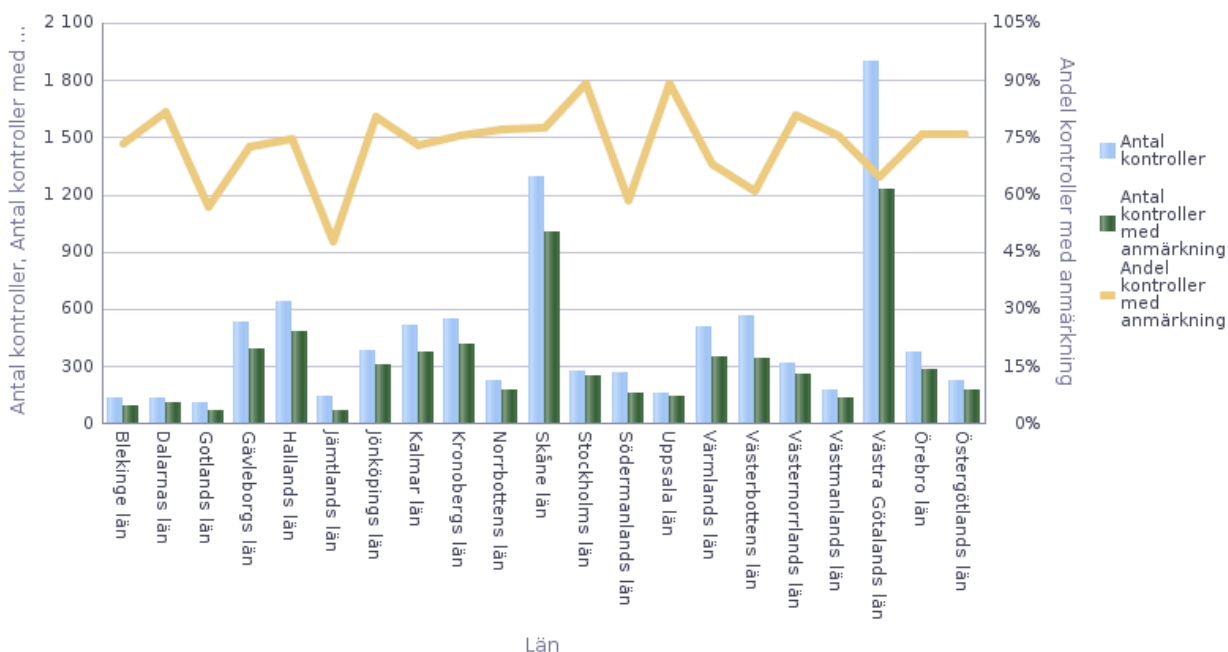

Diagram 12. Antal uppföljande kontroller år 2021, samt antalet med anmärkning. Den gula linjen visar andelen kontroller med anmärkning. Genomsnitt i landet 72 procent, länens variation 48-89 procent.

Antal kontroller, Antal kontroller med anmärkning, Andel kontroller med anmärkning

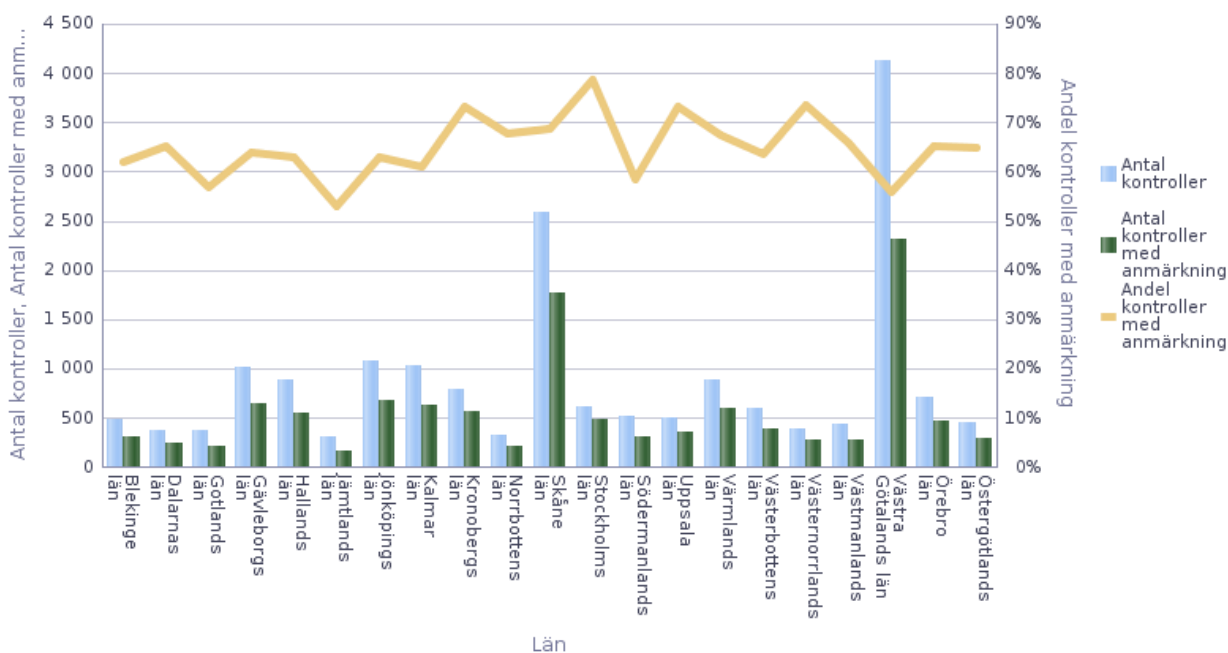

Diagram 13. Antal klagomålskontroller år 2017-2021, samt antalet med anmärkning. Den gula linjen visar andelen kontroller med anmärkning. Genomsnitt i landet 64 procent, länens variation 53-79 procent.

Antal kontroller, Antal kontroller med anmärkning, Andel kontroller med anmärkning

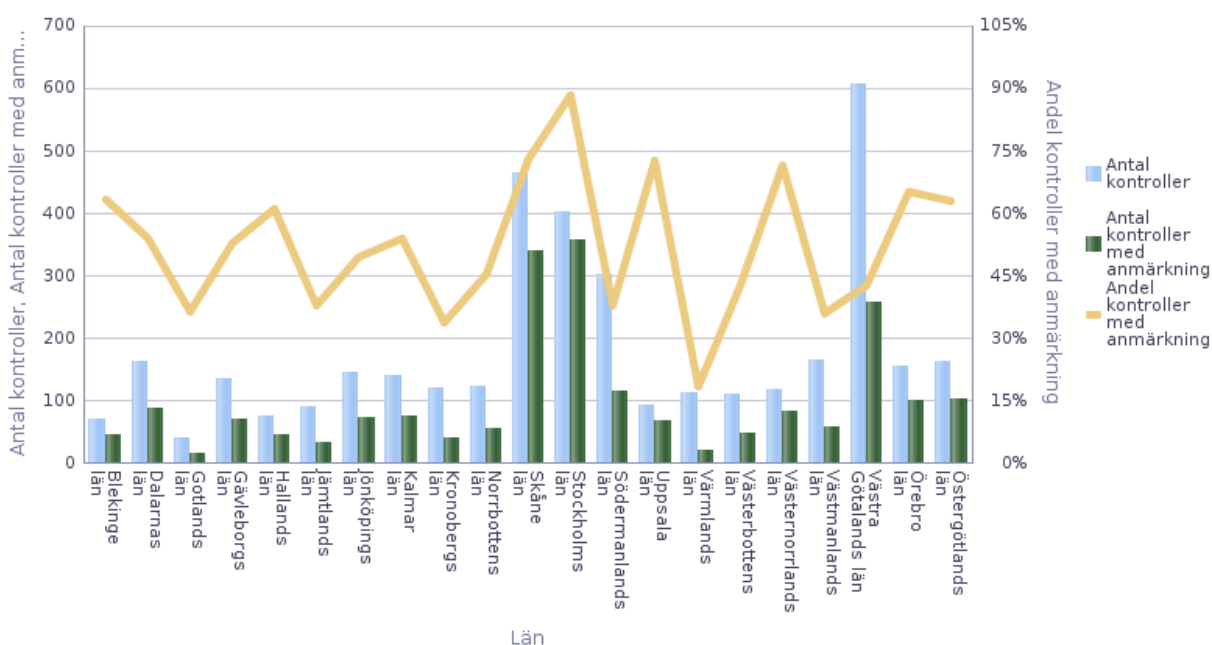

Diagram 14. Antal övriga kontroller i samband med tillstånd år 2017-2021. Genomsnitt i landet 55 procent, länens variation 19-89 procent.

3.3 Övriga arbetssätt samt samverkan och informationsinsatser som kan stärka djurskyddet

Länsstyrelserna arbetar även med andra åtgärder än att kontrollera att djurskyddslagstiftningen efterlevs. Exempelvis gör länsstyrelserna insatser med informations- och temamöten om djurhållning för djurhållare. Många län har återkommande informationsutbyte och samarbete med bl.a. LRF (Lantbrukarnas Riksförbund) och flera andra branschorganisationer. Länsstyrelserna informerar också om djurskyddskontroll via olika kanaler såsom exempelvis sociala medier. Man har bland annat gjort informationsfilmer om djurhållning som lagts ut på olika digitala kanaler med positivt gensvar från allmänheten. Detta har visat sig ha en god effekt, både utifrån att djurhållare tycker att det är positivt med information och ökad kunskap och utifrån att dialog och förståelse för varandras roller förbättras. Länsstyrelsegemensam kunskapshöjande information om djurhållning tas också fram och publiceras på länsstyrelsernas webbsidor.

Vi bedömer att information och liknande åtgärder är en viktig del av kontrollmyndigheternas övriga djurskyddsarbete och att det kompletterar kontrollen på ett viktigt sätt. Att genom information höja kunskapen hos djurhållare kan i en förlängning göra att färre brister konstateras. Detta förebyggande arbetssätt visar att det finns olika sätt att uppnå ett förbättrat djurskydd. Ett annat konkret exempel är länsstyrelsernas arbete med att skicka ut informationsmaterial vid klagomålsärenden som handläggs administrativt. Om ett bra material skickas ut till djurägare i sådana ärenden, kan det ge en god djurskyddsnytta även utan en fysisk kontroll.

Länsstyrelserna och Jordbruksverket arbetar också aktivt tillsammans i olika forum med att vidareutveckla sätt att analysera resultaten och effekterna av djurskyddsarbetet. Under 2017 utvärderades och reviderades målen och indikatorerna för djurskyddskontrollen. En ny revidering pågår nu och är klar efter sommaren så att länsstyrelserna kan använda detta inför sin verksamhetsplanering för året 2023. Vidare har länsstyrelserna ett ansvar för att information och kunskap om djurskyddskontrollens styrning och ledning överförs och sprids på alla nivåer inom sina organisationer som ett led i att främja måluppfyllelsen. Att detta har effekt bekräftas vid de revisioner Jordbruksverket gjort av länsstyrelsernas djurskyddskontrollverksamhet. Mer om detta i Avsnitt 5.

Viktig samverkan sker i Rådet för djurskyddskontroll, som är ett gemensamt forum för Jordbruksverket, länsstyrelserna och Livsmedelsverket, inrättat på uppdrag av regeringen. Syfte är att samordna löpande strategiska frågor som rör djurskyddskontrollen. Här finns bland annat ett antal så kallade fokusområden exempelvis ”Uppföljning och styrning av djurskyddskontrollen” samt ”Underlätta för djurägare att göra rätt”.

Rådet för djurskyddskontroll har bedömt att kunskapshöjande information till djurhållare är ett så viktigt område att det identifierades som fokusområdet ”Underlätta för djurägare att göra rätt”. För att nå effekt behövs aktiviteter såväl i ett stort och övergripande perspektiv, som i det lite mindre. Flera länsstyrelser använder analysen av djurskyddsbrister i denna rapport för att i dialog med branscher m.fl. öka kunskapen och medvetenheten om de brister som finns. Syftet är att tillsammans förebygga och minska bristerna i djurskyddet. Genom att göra branscherna medvetna om de brister som myndigheterna ser kan gemensamt arbete förebygga och minska dessa brister.

Arbetet i Rådet för djurskyddskontroll finns att läsa om i separata redovisningar och rådet arbetar kontinuerligt med att finna nya strategier för att utveckla kontrollen.

Jordbruksverket har tagit fram en webbaserad utbildning för personal som arbetar med djurskyddskontroll på länsstyrelserna, Kontrollutbildning Djurskydd och Samsyn (KuDoS). Ett av avsnitten i utbildningen handlar om kontrollmetodik och innehåller bland annat bedömningar vid djurskyddskontroll. Syftet är att detta ska bidra till att öka likriktningen och samsynen vid bedömningar. Utbildningen lanserades i februari 2020 och finns tillgänglig för länsstyrelserna. Se Avsnitt 3.11 för mer information om KuDoS.

3.4 Kontrollverksamheten under det andra covid-året

Pandemin har påverkat kontrollverksamheten i varierande grad

Kontrollen av djurskyddet har påverkats av covid-19 pandemin även under 2021. I årets rapportering till Jordbruksverket har länsstyrelserna i likhet med förra året tillfrågats om hur pandemin har påverkat deras kontrollverksamhet. Merparten av länen har svarat att de har gjort färre fysiska kontroller även under 2021 jämfört med innan pandemin. Orsakerna till det minskade antalet kontroller är dels att personal har fått andra arbetsuppgifter med anledning av pandemin eller p.g.a. sjukdom eller symptom hos personalen, dels de restriktioner som införts med anledning av pandemin. Ärenden har handlagts administrativt i större utsträckning.

Länsstyrelsernas prioritering har berott på länets förutsättningar

Det har varierat något mellan länen vad gäller vad man har prioriterat respektive prioriterat bort på grund av effekterna av pandemin. Detta beroende på individuella förutsättningar i länen samt det förhållningssätt till pandemin som respektive länsledning har valt att tillämpa. Generellt kan vi dock se en minskning av fysiska kontroller till förmån för administrativ handläggning av ärenden. Det är framförallt tillståndsärenden, uppföljningar och vissa klagomålsärenden som i större utsträckning har handlagts helt administrativt.

De flesta länen uppger att man har minskat på normalkontrollerna till förmån för akuta klagomålsärenden. En del i detta beror också på att man har tagit hänsyn till riskgrupper samt att man väntat tills att så många som möjligt hade blivit fullvaccinerade. Detta innebär i praktiken att normalkontroller i några län pausades första delen av året, vilket är installationsperioden då man normalt utför en stor del av normalkontrollerna på livsmedelsproducerande djur. Några län uppger att de jobbade ikapp detta under andra halvan av året, men överlag påverkar dessa prioriteringar måluppfyllelsen.

Länsstyrelserna uppger också att man har fått minska antalet kontroller på grund av personalbrist. Denna personalbrist har bland annat berott på korttidsfrånvaro (sjukdomssymptom, VAB etc.) och att personal har lånats ut för tillsyn enligt pandemilagen samt stabsarbete med anledning av pandemin. Ärenden har överlag fått prioriteras hårdare och det har i vissa fall även tagit längre tid mellan kontroll och uppföljning.

Länsstyrelserna ser positivt på att 2022 kan komma att erbjuda mer normala arbetsförhållanden vad gäller prioriteringar och kontrollfrekvens. En del länsstyrelser har även uttryckt att de har blivit effektivare på att handlägga ärenden administrativt. Genom vunna erfarenheter anser dessa länsstyrelser att fler ärenden kommer fortsatt att hanterats administrativt efter slutet på pandemin. Detta skulle kunna frigöra mer tid för kontrollarbete i fält som ska riktas dit det ger mest djurskyddsnytta. Användning av digitala hjälpmedel och digitala arbetssätt utvecklas och kommer att bidra till denna utveckling om deras effektivitet kan säkerställas.

3.5 Målsättning för djurskyddskontrollen

Rådet för djurskyddskontroll anser att rikriktning är en central strategisk fråga och har tagit upp länsstyrelsernas måluppfyllelse för djurskyddskontrollen som ett fokusområde, ”Uppföljning och styrning av djurskyddskontrollen”. Jordbruksverket och länsstyrelserna har tillsammans tagit fram mål och indikatorer för djurskyddskontrollen. Denna målbild började gälla för kontrollverksamheten från och med 2014 och godkändes av Rådet för djurskyddskontroll under 2013. Den har därefter reviderats under 2017 och fungerar numera som ett viktigt verktyg för att planera, styra, följa upp och utvärdera kontrollarbetet. En ny revidering pågår nu och är klar efter sommaren så att länsstyrelserna kan använda detta inför sin verksamhetsplanering för året 2023.

Nedan följer en beskrivning av hur några olika målsättningar har uppfyllts.

Måluppfyllelsen för djurskyddskontrollen ser ut att successivt utvecklas i rätt riktning, även om skillnaderna mellan länen ännu bedöms vara alltför stora. Att arbeta utifrån målbilden ökar

måluppfyllelsen och vi bedömer att detta är en tydlig styrnings- och ledningsfråga inom länsstyrelserna. I likhet med tidigare analyser, kan vi konstatera att det inte går att dra slutsatser som enkelt förklarar de stora skillnaderna mellan länsstyrelsernas resultat. Orsaken behöver sannolikt sökas i en kombination av organisation, ledningsstruktur, myndighetskultur, kompetens och tillgång till personal, geografiska faktorer etc. Vi bedömer att det är viktigt att fortsätta med det pågående utvecklingsarbetet för att se till att djurskyddskontrollerna sker på ett så resurseffektivt, träffsäkert och likvärdigt sätt som möjligt över hela landet. Det sker t. ex. genom att fortsätta med att dela goda exempel och kunskap mellan länen, bland annat inom ramen för Rådet för djurskyddskontroll.

Minst lika många normalkontroller som klagomålskontroller

Från och med 2015 finns det en målsättning om att det ska genomföras minst lika många normalkontroller som klagomålskontroller (kontroller efter klagomål). En kvot på minst 1 mellan de två kontrolltyperna (normalkontroller/klagomålskontroller) ska uppnås för att målet ska vara uppfyllt. Normalkontrollerna utgör den regelbundna och riskbaserade kontrollen och är därför ett av de huvudsakliga uppdragen i länsstyrelsernas djurskyddskontrollarbete. Det är viktigt att en viss andel kontroller utgörs av normalkontroller och därför mäts det på detta sätt. En önskad effekt med målet är att kontrollmyndigheterna riktar tillräckliga resurser till normalkontroller.

För 2021 uppfylldes målet i landet som helhet med en kvot på 1,01. Motsvarande siffra för 2020 var 1,13 och för 2019 var kvoten 1,07. Det är en klar förbättring från 2018 då kvoten var 0,91. Diagram 15 visar hur måluppfyllelsen varierat och utvecklats för landet som helhet 2014-2021. I Tabell 1, Avsnitt 2, framgår hur antalet normalkontroller respektive klagomålskontroller varierat under åren 2015-2021.

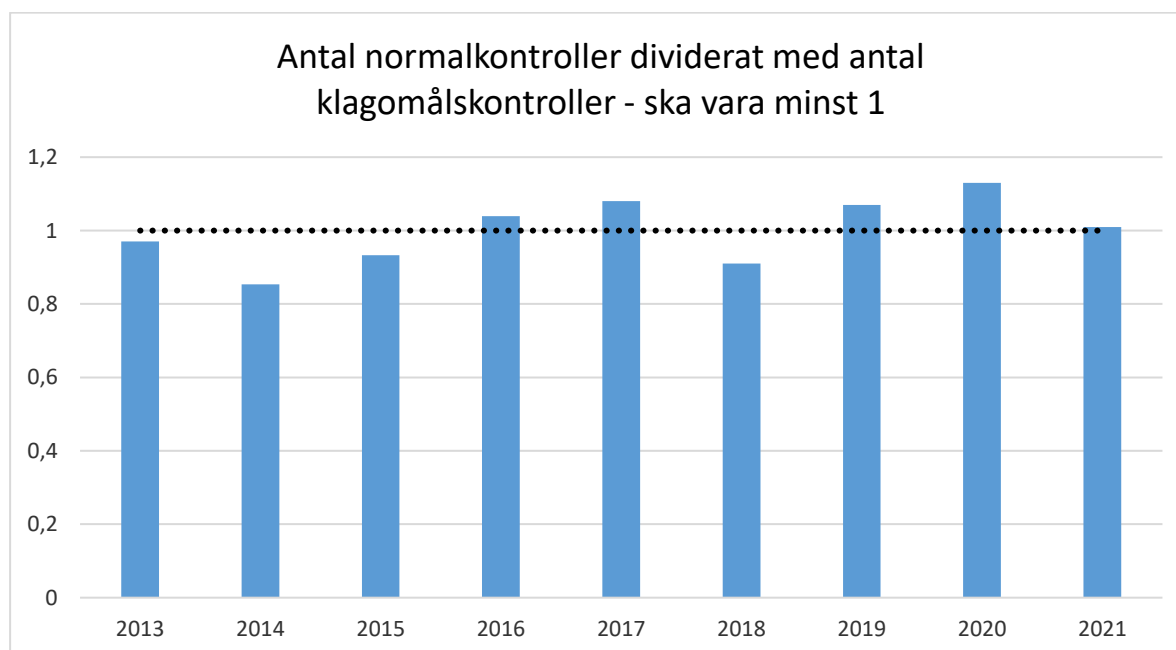

Diagram 15. Landets resultat för mål om minst lika många normalkontroller som klagomålskontroller.

Diagram 16 och 17 visar detta mål för respektive län och landet som helhet. För att målet ska vara uppfyllt innebär det att stapeln når upp till kvoten 1, alltså att antalet genomförda normalkontroller har

varit minst lika många som antalet genomförda kontroller i samband med klagomål. Sedan 2014 har trenden för landet som helhet för denna måluppfyllelse varit positiv med undantag från 2018. Länsstyrelserna framför att arbetsuppgifterna som flyttades från polisen till länsstyrelserna 2018 tog mycket kraft från organisationen. De anger också att resurserna som tilldelades för de nya uppgifterna inte var tillräckliga vilket gjorde att färre normalkontroller kunde göras under 2018, vilket även påverkade 2019.

Även antalet enskilda län som når målet ökar. Under 2021 nådde 19 län målet, vilket är en förbättring både sedan 2020 då det var 15 län målet som nådde målet och sedan 2019 då det var 12 län. Kvoten varierade mellan 0,25 i Gävleborg och 2,46 i Västerbotten under 2021, vilket kan jämföras med 0,48 i Uppsala och 3,26 i Norrbotten under 2020. Att det är en stor variation mellan länsstyrelserna syns också i diagrammen och variationen är återkommande för varje år. I Diagram 18 syns åren 2018-2021. Den beräknade kvoten för varje län under 2021 finns i Bilaga 5.

Antal normalkontroller/ antal anmälningskontroller

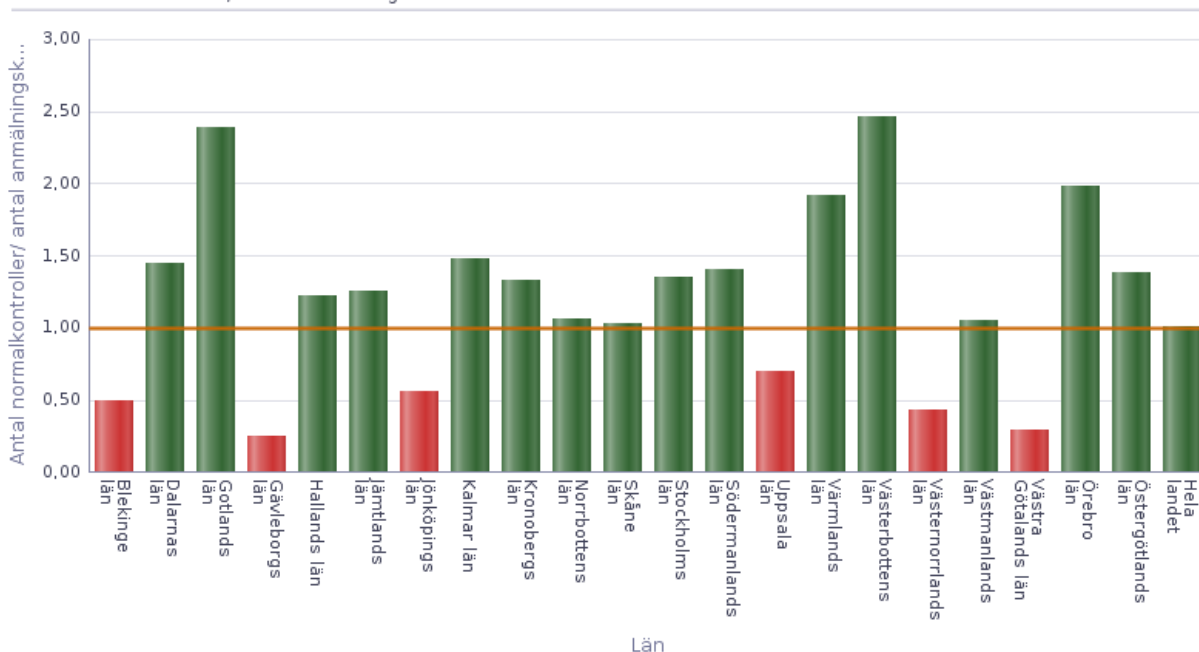

Diagram 16. Resultatet för år 2021 och målet om att antal normalkontroller ska vara lika många som antalet klagomålskontroller. De gröna staplarna visar vilka län som uppfyller målet.

Antal normalkontroller/ antal anmälningskontroller

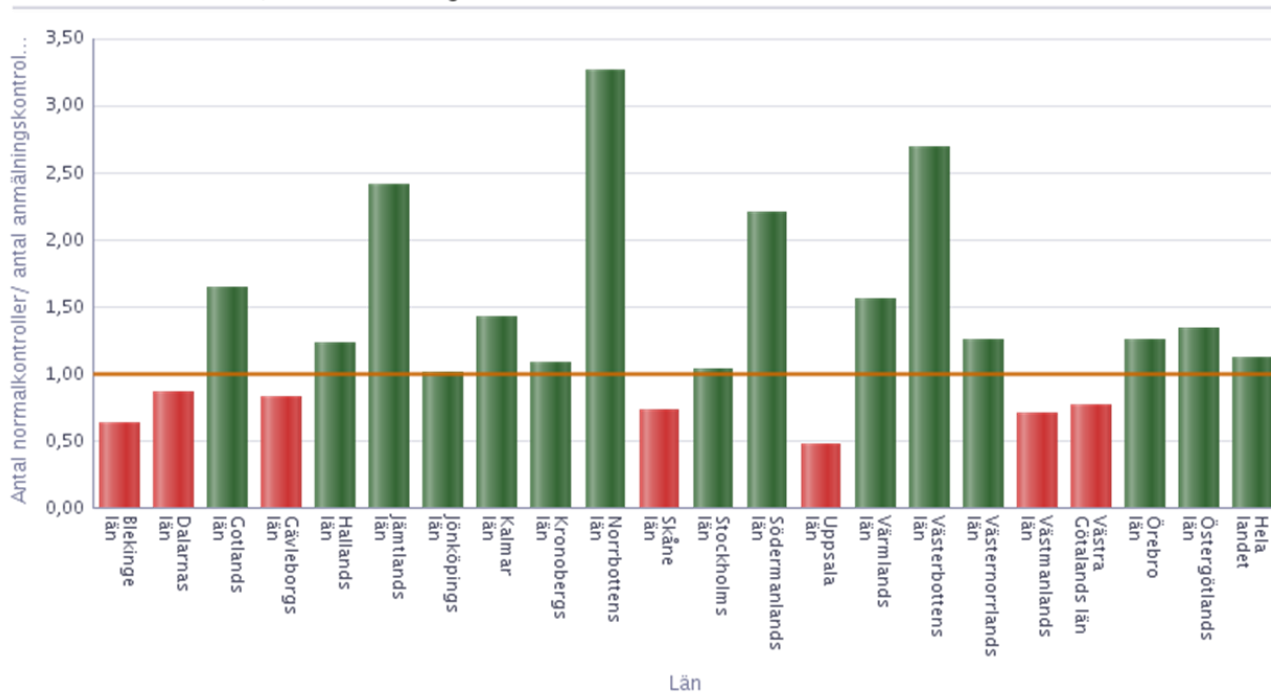

Diagram 17. Resultatet för år 2020 och målet om att antal normalkontroller ska vara lika många som antalet klagomålskontroller. De gröna staplarna visar vilka län som uppfyller målet.

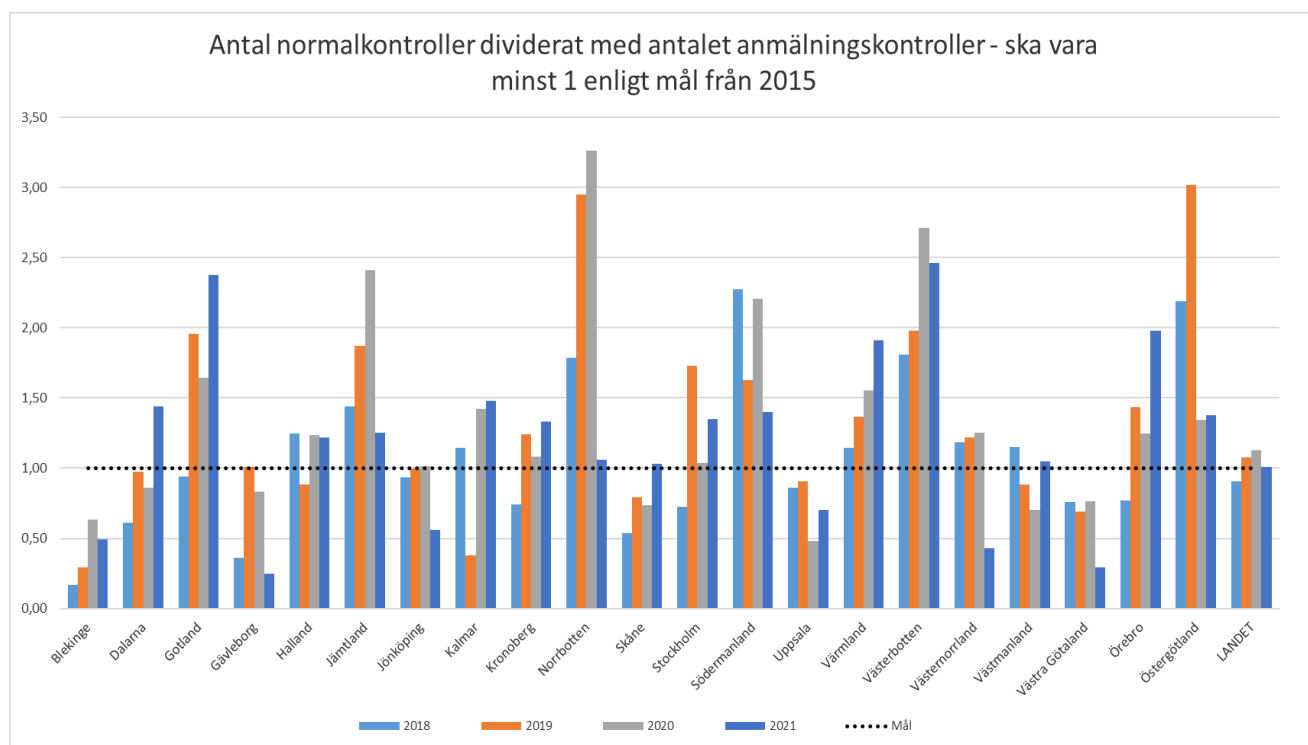

Diagram 18. Mål om att antal normalkontroller ska vara lika många som antalet klagomålskontroller.

Som orsaker till varför det är svårt att uppnå målet anger länsstyrelserna främst att antalet klagomålsärenden fortsätter att ligga på en hög nivå och att covid-19 haft en stor påverkan under både 2021 och 2020. Utvecklingen är dock positiv och det syns tydligt sedan 2014, med 2018 som undantag.

Trots dessa utmaningar har länsstyrelserna lyckats uppfylla målet för landet som helhet under 2021 och fler enskilda län har uppnått målet. Vidare har länsstyrelserna förbättrat måluppfyllelsen under 2020 och 2019, både i landet som helhet och för flera enskilda län. Flera län beskriver att de infört arbetssätt som innebär att djurskyddshandläggarna gruppvis under avgränsade perioder (i sprintliknande former) arbetar med till exempel normalkontroller. Hos flera av de län som infört detta har resultatet blivit ökad måluppfyllelse, utan att resurserna ökat. Det finns län som uppger att de efter flera års hög måluppfyllelse nu har möjlighet att styra en del resurser till förebyggande arbete, såsom informationsmöten till djurhållare för att ge ökad kunskap och underlätta att göra rätt. De har kunnat bibehålla sin goda måluppfyllelse samtidigt som de ökat det förebyggande arbetet. Vi bedömer att trenden är positiv och att det är viktigt att det finns en balans mellan normalkontroller och klagomålskontroller. Det är också fortsatt viktigt att följa utvecklingen av hur stor andel normalkontroller som genomförs. Målet för normalkontroller har koppling till målet för klagomålsärenden nedan.

3.6 Fortfarande stort antal klagomålsärenden och informationer från officiella veterinärer

Handläggning av klagomålsärenden samt information från officiella veterinärer

Under 2021 kom det in 14 116 klagomål till länsstyrelserna, vilket kan jämföras med 13 705 under 2020. En stadig ökning har skett sedan flera år tillbaka, se Tabell 1 i Avsnitt 2.

Vi har under en längre tid uppmärksammat att klagomålsärenden tar mycket av länsstyrelsernas resurser i anspråk och att detta bland annat påverkar hur många normalkontroller som de kan utföra. Det är därför nödvändigt att underlätta, likrikta och effektivisera handläggningen av dessa ärenden. Samtliga länsstyrelser har angett att dessa ärenden tar stora resurser i anspråk och att de ofta kräver svåra avvägningar.

Stort fokus läggs på att finna bra metoder för att så träffsäkert som möjligt göra fysiska kontroller på de klagomålsärenden där det är nödvändigt och att övriga ärenden hanteras med administrativ handläggning. Vi ser positivt på detta arbetssätt eftersom det frigör resurser till att exempelvis göra fler riskbaserade kontroller. Framgångsfaktorer vid klagomålsärenden är bland annat att länsstyrelsen ställer tydliga frågor om situationen till den som anmäler ett djurskyddsärende per telefon. Sedan 2017 har länsstyrelserna en nationell handläggningsrutin för att kunna prioritera bland de klagomål som kommer in. Syftet är dels att göra mer lika mellan länen, dels att frigöra tid för normalkontroll. Det kan effektivisera och öka möjligheterna till bra prioritering mellan ärendena. En utvärdering av rutinen 2018 visade att rutinen hade ökat likriktningen och att den inte medförde att allvarliga klagomålsärenden missades. Länsstyrelsernas målsättning är att uppdatera rutinen utifrån nya erfarenheter i arbetet och en sådan uppdatering pågår för närvarande.

När officiella veterinärer på slakterier informerar länsstyrelsen om bristande djurskydd definieras inte detta som klagomål utan som överföring av information. Antalet ärenden med information från officiella veterinärer skiljs alltså åt från klagomålsärenden och ingår inte i de redovisade antalen ovan.

Under 2021 fick länsstyrelserna in 1 808 ärenden utifrån information från officiella veterinärer, vilket kan jämföras med 1 928 ärenden under 2020 och 1 699 under 2019. Även här har antalet ökat de senaste åren. Ärenden med information från officiella veterinärer är ofta resurskrävande för länsstyrelserna på samma sätt som handläggning av klagomålsärenden. Även vid information från officiella veterinärer bedömer och prioriterar länsstyrelsen om kontroll behöver göras på plats, eller om det är möjligt att handlägga ärendet administrativt.

I Tabell 3 redovisas antalet klagomålsärenden och informationsärenden, fördelning av hur de har handlagts (fysisk kontroll vs administrativ handläggning) samt utfall av kontroller som var utan anmärkning. Hur stor andel av de inkomna klagomålen som föranlett kontroll på plats varierar kraftigt över landet, vilket framgår av tabellerna. Den stora variationen av andelen ärenden som kontrolleras på plats och vilka som handläggs administrativt tyder på att länsstyrelsen prioriterar och bedömer olika mellan vilka typer av ärenden som hanteras på respektive sätt. En av orsakerna till detta kan bero på organisationsstruktur och vilka resurser som finns tillgängliga. Stor variation av vilka djurslag som klagomålsärenden berör kan eventuellt vara en annan orsak.

En stor del av de genomförda kontrollerna efter klagomål är också utan anmärkning, men detta har dock minskat mycket de senaste åren. Vi bedömer att den nationella prioriteringen av klagomål har bidragit till en sådan utveckling. På detta sätt ska tiden kunna läggas där den gör mest djurskyddsnytta, dvs. på befogade klagomål eller normalkontroller. Vi bedömer att det är av yttersta vikt att samtliga län använder den gemensamt framtagna rutinen för att ytterligare uppnå måluppfyllelsen. Det kommer alltid att finnas kontroller efter klagomål som är utan anmärkning. Det kan bero på olika saker, som att djurhållaren redan åtgärdat en brist som fanns vid klagomålstillfället eller att det inte går att verifiera en brist vid kontrollstillfället. Trots tydliga frågeställningar när klagomålet tas emot kan det ändå vara svårt att avgöra om en kontroll behöver göras på plats eller om det kan handläggas administrativt. Därför är det ofrånkomligt att vissa kontroller som bedömts nödvändiga enligt rutinen ändå är utan anmärkning. Målsättningen att minska antalet kontroller som är utan anmärkning kan alltså inte bli alltför låg, eftersom risken finns att allvarliga djurskyddsärenden då missas. Djurskyddsnyttan som totalt sett uppnås med att handlägga klagomålsärenden administrativt, där det bedöms lämpligt, skulle förloras om det drivs för långt.

Målsättning för klagomålsärenden

För klagomålsärenden är målet att högst 25 procent av de djurskyddskontroller som görs till följd av klagomål är utan anmärkning. En önskad effekt med detta mål är att färre klagomålskontroller är utan konstaterad brist. Det definieras som att myndigheterna använder sina resurser för kontroll av klagomålsärenden på ett sådant sätt att arbetet riktas mot sådana ärenden där risken för brister är som störst. Genom att klagomålsärenden handläggs enligt länsstyrelsernas gemensamma rutin för handläggning av klagomålsärenden så ökar träffsäkerheten för att rikta resurserna till ärenden med störst risk. Efter bedömning enligt rutinen kan ärenden handläggas administrativt, dvs. utan att en kontroll på plats genomförs och ändå ge stor djurskyddsnytta.

Detta mål hänger också ihop med målet för normalkontroller. Genom att arbeta på ett likartat och effektivt sätt med klagomålsärenden ökar möjligheterna att ha tillräckliga resurser för att genomföra normalkontroller och ge bättre förutsättningar för att uppnå även det målet.

Tidigare var målet högst 20 procent, men det var ett mål som varken uppnåddes i landet som helhet eller hos någon enskild länsstyrelse. Flera länsstyrelser har vid upprepade tillfällen angett att målet på 20 procent inte nås trots att rutinen för prioritering tillämpades, men att resultatet ändå har gått i rätt riktning de senaste åren. Detta bekräftas också av statistiken för detta mål. Med detta som bakgrund justerades och beslutades nivån till 25 procent från och med 2018.

Under 2021 var genomsnittet för landet 29,5 procent av kontrollerna som genomförts utan anmärkning med en variation på 16 i Stockholm till 46 procent i Södermanland. 17 procent i Uppsala till 47 procent i Dalarna. Under 2020 var den genomsnittliga siffran i landet som helhet 31 procent. Måluppfyllelsen har även förbättrats markant hos många enskilda länsstyrelser och inte bara i landet som helhet; se Diagram 12 och 13 för statistik gällande de två senaste åren. Variationen mellan länsstyrelserna är däremot stor och det är mycket likartat mellan åren. Hur landet som helhet når detta mål har stadigt förbättrats, från 51 procent under 2013 till 29,5 procent under 2021, se Diagram 21.

Andel anmälningskontroller utan anmärkning

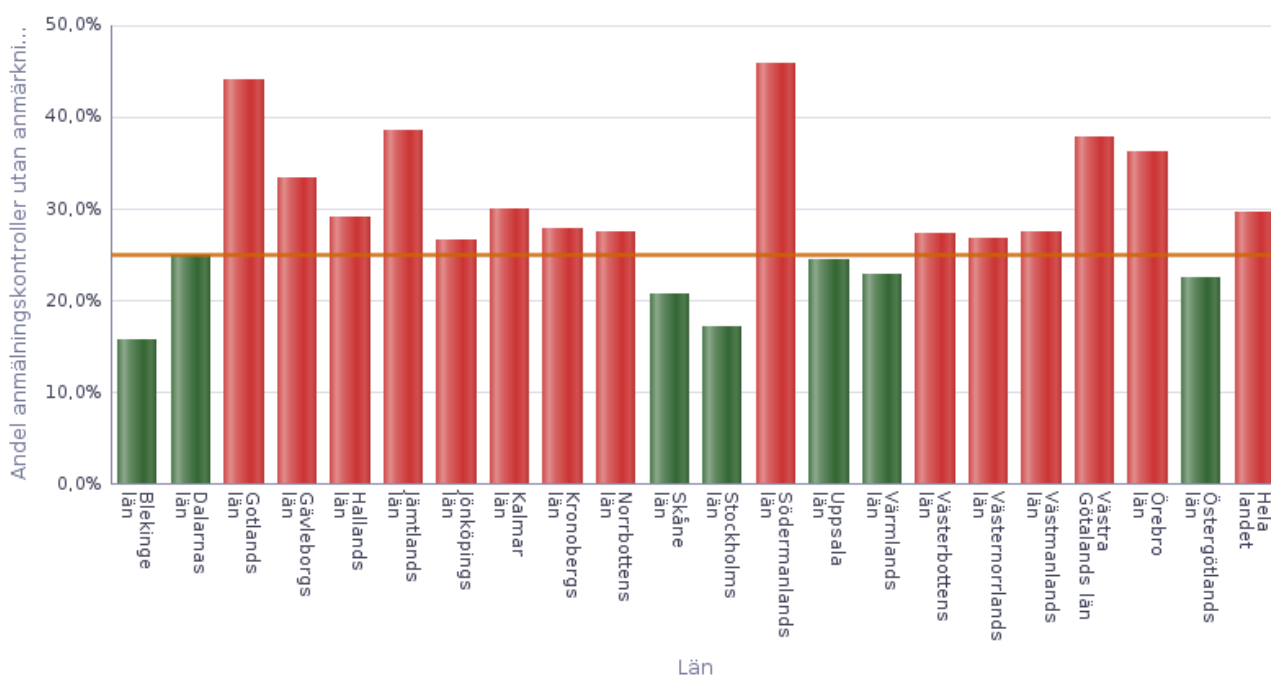

Diagram 19. Resultat för 2021 och målet om att högst 25 procent av de djurskyddskontroller som görs till följd av klagomål är utan anmärkning. De gröna staplarna visar vilka län som uppfyller målet.

Andel anmälningskontroller utan anmärkning

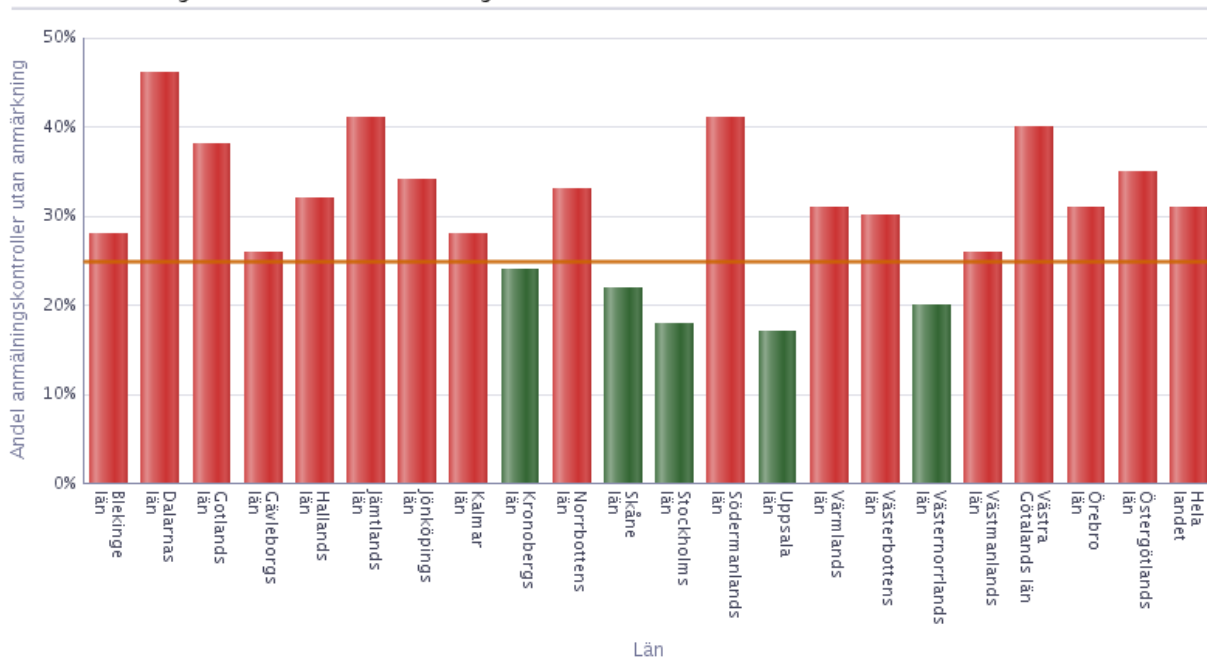

Diagram 20. Resultat för 2020 och målet om att högst 25 procent av de djurskyddskontroller som görs till följd av klagomål är utan anmärkning. De gröna staplarna visar vilka län som uppfyller målet.

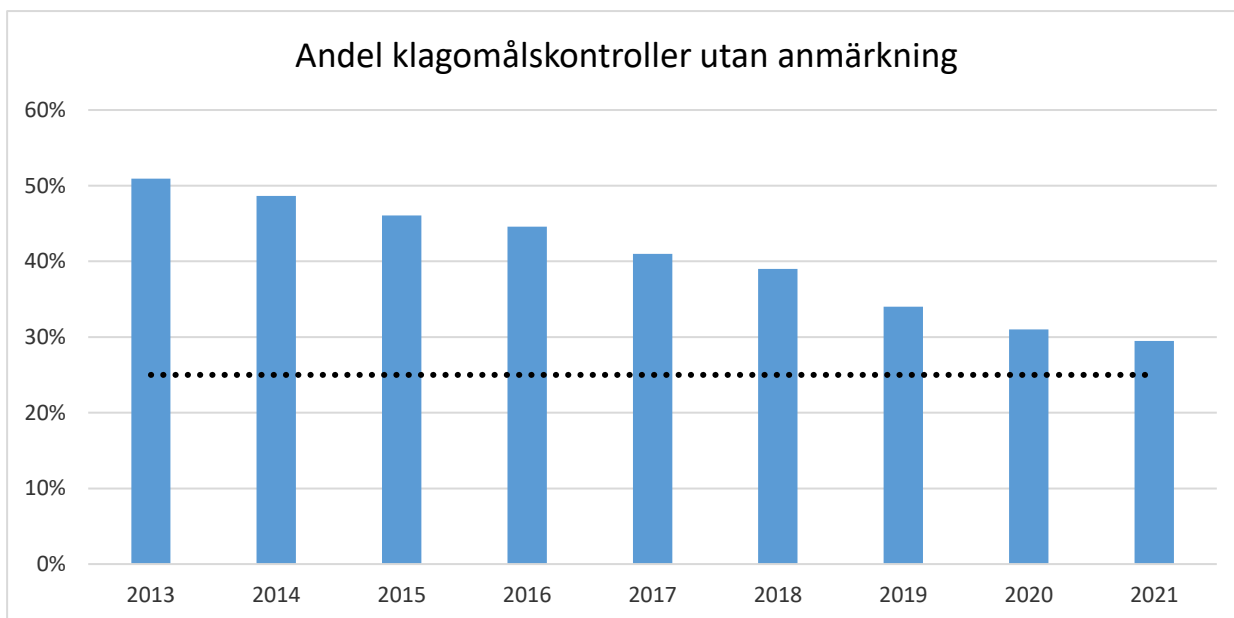

Diagram 21. Landets resultat för hur stor andel av djurskyddskontrollerna som är utan anmärkning, när de görs på grund av klagomål

Det är en positiv utveckling att landet som helhet samt flera län de senaste åren markant har minskat andelen klagomålskontroller som är utan anmärkning. Länsstyrelserna har, med hjälp av rutinen prioriterat på ett sätt som gör att många län nu har en lägre andel klagomålskontroller som är utan

anmärkning. Vi ser dock en betydande variation mellan länen är fortsatt stor, vilket inte är tillfredsställande. Arbetet med att prioritera vilka klagomål som behöver kontrolleras på plats och vilka som kan handläggas administrativt bedömer vi också behöver fortsätta och stärkas. Att även arbeta utifrån målbilden med styrning ökar måluppfyllelsen. Vi bedömer att detta är en tydlig styrnings- och ledningsfråga att inom länsstyrelserna likartat använda framtagna verktyg och handlägningsrutiner för klagomålsärenden.

Tabell 3. Klagomålsärenden i landet år 2021.

Län	Handläggning av klagomålsärenden och informationsärende från officiell veterinär (OV) på slakteri - fysisk kontroller vs administrativ handläggning år 2021								
	Totalt antal klagomål	Informations- ärende från OV på slakteri	Antal kontroller efter klagomål och informations- ärenden från OV på slakteri, samt utfall		Andel kontroller efter inkomna klagomål och informationsärenden från OV på slakteri, samt utfall		Antal klagomål och informationsärenden från OV på slakteri, som handlagts utan fysisk kontroll		
			Kontrollerade (fysisk kontroll)	varav utan anmärkning (u.a.)	Kontrollerade (fysisk kontroll)	Andel kontroller u.a. Mål på 25 % u.a.	Adminstrativ handläggning, totalt	varav handläggning och bedömning från kontoret av klagomål och OV-ärenden	varav informations- brev till djurhållare vid klagomål
Blekinge län	316	50	57	9	16%	16%	183	142	41
Dalarnas län	480	30	52	13	10%	25%	325	139	186
Gotlands län	151	100	50	22	20%	44%	72	48	24
Gävleborgs län	624	26	129	43	20%	33%	261	135	126
Hallands län	461	99	155	45	28%	29%	320	217	103
Jämtlands län	285	39	52	20	16%	38%	185	40	145
Jönköpings län	434	176	162	43	27%	27%	261	205	56
Kalmar län	548	217	137	41	18%	30%	354	260	94
Kronobergs län	393	44	126	35	29%	28%	122	16	106
Norrbottens län	420	31	62	17	14%	27%	264	203	61
Skåne län	2082	276	415	86	18%	21%	1089	850	239
Stockholms län	1662	13	93	16	6%	17%	1127	463	664
Södermanlands län	523	154	109	50	16%	46%	266	180	86
Uppsala län	464	25	91	22	19%	24%	245	177	68
Värmlands län	608	49	123	28	19%	23%	346	97	249
Västerbottens län	512	28	99	27	18%	27%	209	26	183
Västernorrlands län	445	10	75	20	16%	27%	328	202	126
Västmanlands län	405	19	91	25	21%	27%	279	195	84
Västra Götalands län	2076	291	603	228	25%	38%	991	676	315
Örebro län	544	54	94	34	16%	36%	349	249	100
Östergötlands län	683	77	71	16	9%	23%	460	164	296
Landet år 2021	14 116	1808	2 846	840	18%	29%	8036	4684	3352
Landet år 2020	13 705	1928	2992	933	19%	31%	7743	4521	3222
Landet år 2019	14 050	1698	3951	1352	25%	34%	8218		
Landet år 2018	13 939	1563	4408	1730	28%	39%	7083		
Landet år 2017	13 115	1255	4181	1717	29%	41%	6069		
Landet år 2016	12 977	898	4313	1926	31%	45%	5973		

3.7 Målsättning finns för handläggningstid av klagomålsärenden

Målsättningen är att minst 90 procent av klagomålsärendena ska handläggas inom 90 dagar. Under både 2021 och 2020 nådde 19 länsstyrelser detta mål, vilket är en liten minskning sedan 2019 då 20 länsstyrelser nådde målet. Sedan 2015 har trenden ändå varit stadigt positiv och allt fler länsstyrelser uppnår detta mål.

3.8 Mål om att kontrollera en viss andel av kontrollobjekten

Ett annat mål är att minst 10 procent av kontrollobjekten som har livsmedelsproducerande djur ska kontrolleras varje år. Detta mål har satts för att tydligt styra kontrollen mot den regelbundna riskbaserade kontrollen som är en av huvuduppgifterna inom länsstyrelsernas djurskyddskontrollverksamhet. Målet uppfylls inte i landet som helhet under 2021. Målet uppfylls dock inte i landet som helhet och under 2020 var det genomsnittliga resultatet 4,7 procent.

På grund av problemen som beskrivs i avsnitt 2,4 har vi inte kunnat få fram korrekta siffror på antal kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur under 2021. Antalet kontrollerade objekt har vi dock data för. Så för att ändå få en uppfattning av utfallet under 2021 och komma så nära sanningen som möjligt har vi beräknat antalet kontrollobjekt för livsmedelsproducerande djur detsamma som för 2020.

Som jämförelse var det genomsnittliga resultatet 7,9 procent under 2019, vilket var en positiv utveckling från 2018 och som syns i Diagram 22. Hos många län var det betydande förbättringar under 2019 då 11 län nådde målet, se Diagram 25. Under 2021 nådde 5 län målet och under 2020 nådde 7 länsstyrelser målet. Variationen av länens måluppfyllelse varierar mycket, vilket syns i Diagram 23 och 24. Under 2021 varierade måluppfyllelsen mellan 1,4 procent och 13,6 procent. Motsvarande siffror för 2020 låg mellan 1,8 procent och 12,7 procent. Flera länsstyrelser framför att covid-19-pandemin är den främsta orsaken till att färre normalkontroller och därmed färre kontrollobjekt kontrollerades under 2020.

Flera av de län som nått målet de senaste två-tre åren beskriver att de har infört arbetssätt i form av att djurskyddshandläggarna gruppvis under avgränsade perioder (sprintlikande former) arbetar med till exempel normalkontroller. Hos flera av de län som infört detta har resultatet blivit ökad måluppfyllelse, utan att resurserna ökat. I likhet med målet för normalkontroller har det samma effekt här. Det finns län som uppger att de efter flera års hög måluppfyllelse nu har möjlighet att styra en del resurser till förebyggande arbete, såsom informationsmöten till djurhållare för att ge ökad kunskap och underlätta att göra rätt. De har kunnat bibehålla sin goda måluppfyllelse samtidigt som de ökat det förebyggande arbetet. Några framför även att mer resurser har lagts på uppföljande kontroller.

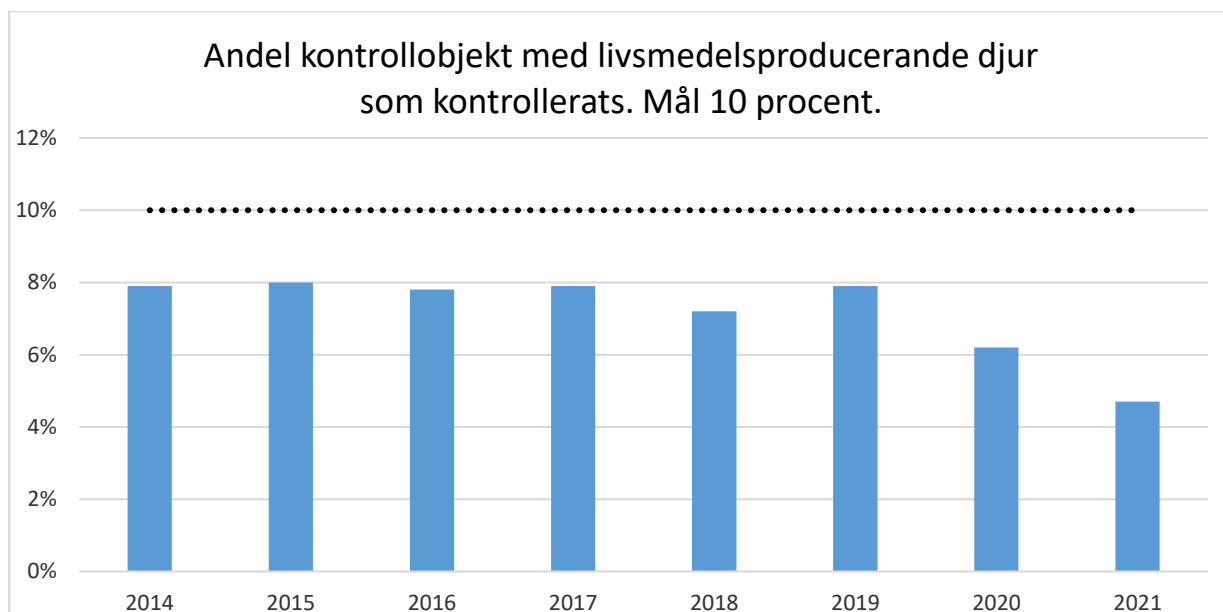

Diagram 22. Landets resultat för mål om att minst 10 procent av kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur ska kontrolleras i den riskbaserade normalkontrollen.

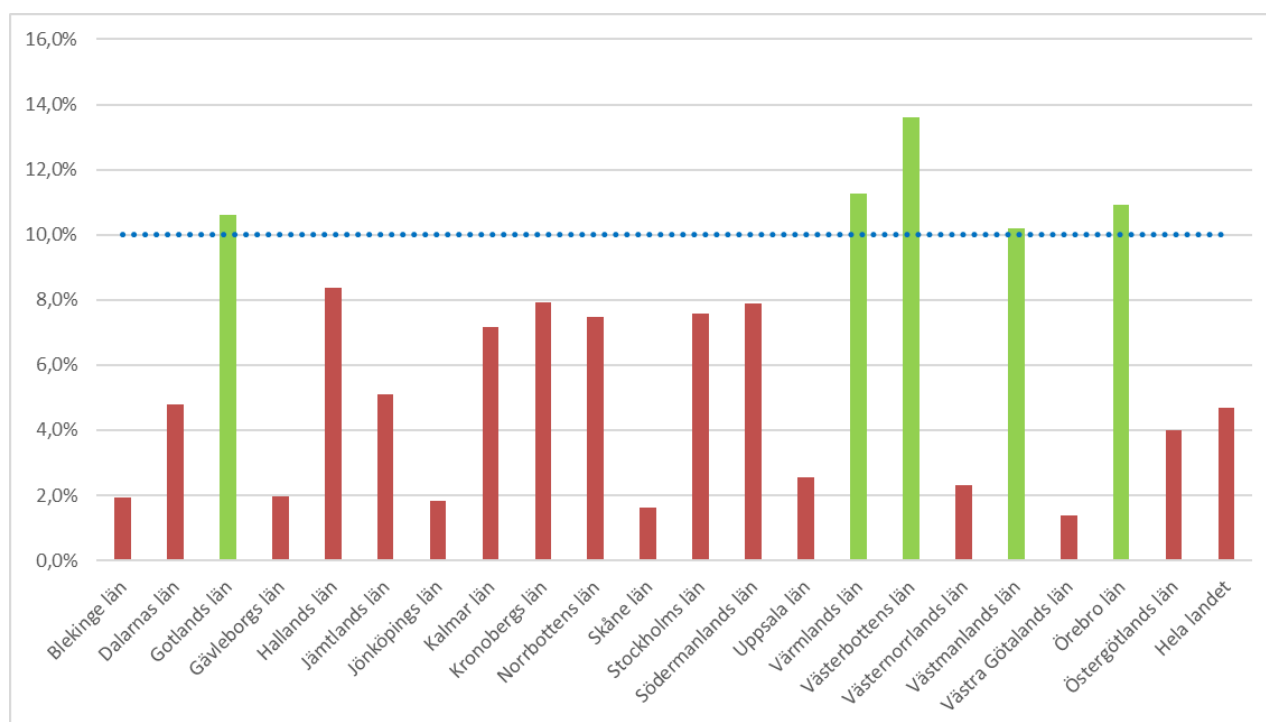

Diagram 23. Resultat för 2021 och mål om att minst 10 procent av kontrollobjekten som har livsmedelsproducerande djur kontrolleras varje år.

Andel kontrollerade objekt

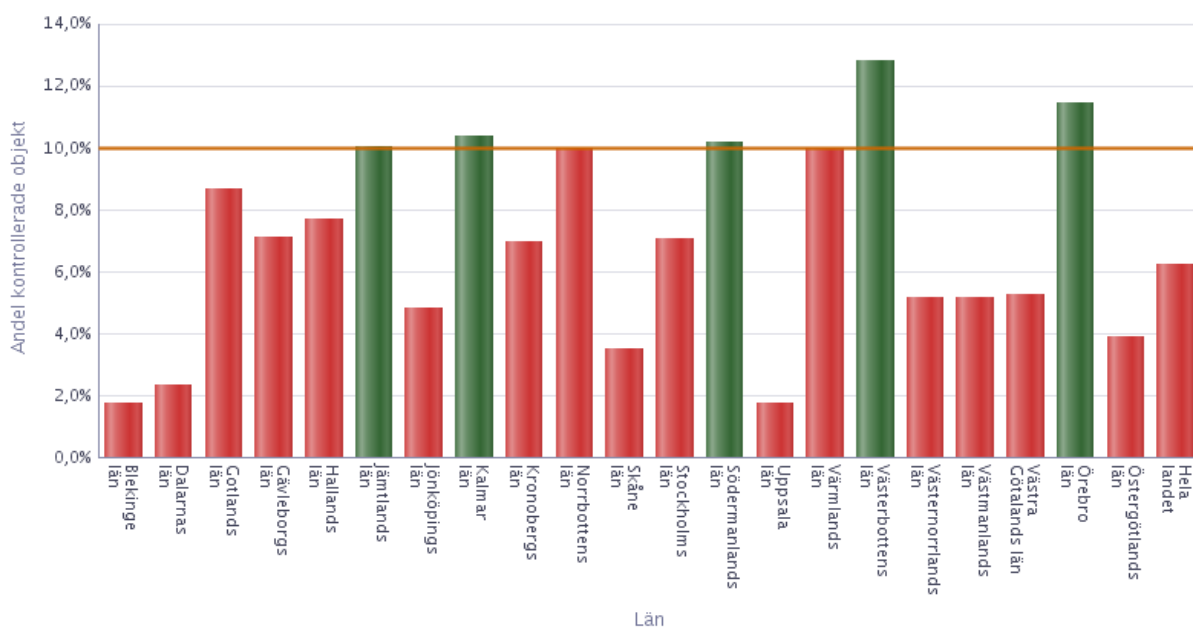

Diagram 24. Resultat för 2020 och mål om att minst 10 procent av kontrollobjekten som har livsmedelsproducerande djur kontrolleras varje år. OBS! Värmland och Norrbotten har uppnått målet vilket inte framgår tydlig av färgen på staplarna. Detta beror på hur det tekniska systemet har avrundat siffrorna.

Andel kontrollerade objekt

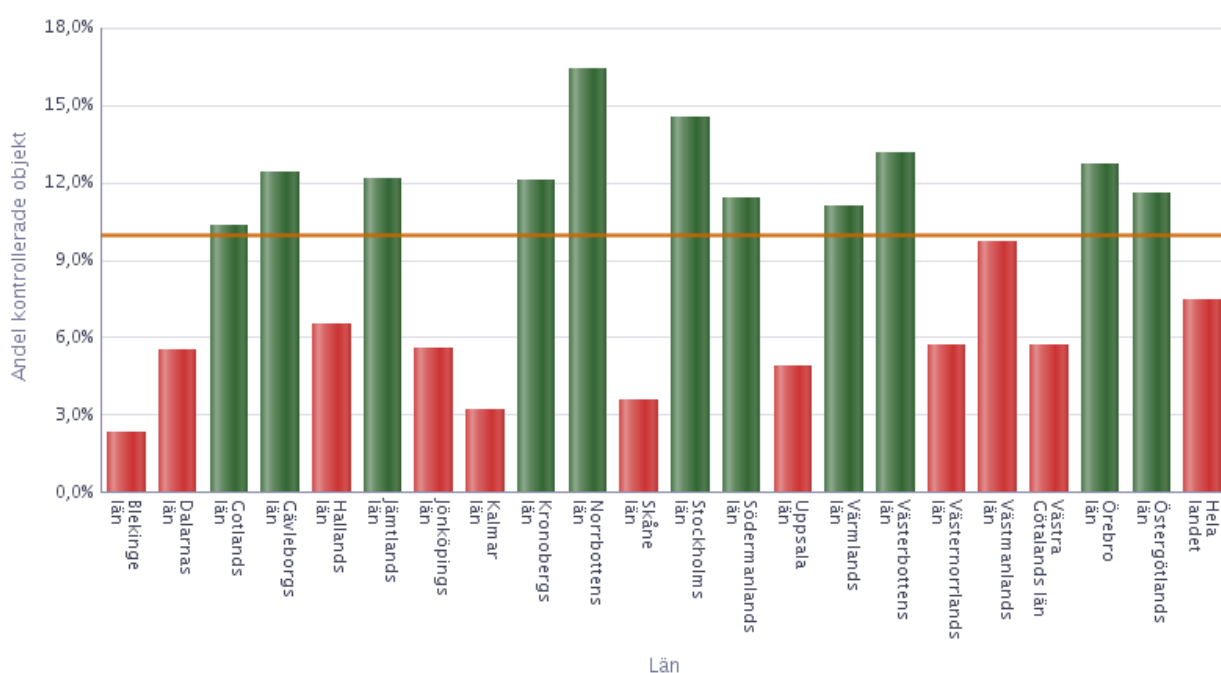

Diagram 25. Resultat för 2019 och mål om att minst 10 procent av kontrollobjekten som har livsmedelsproducerande djur kontrolleras varje år.

3.9 Kontrollrapport skickas inom viss tid efter kontroll

Det är viktigt att djurhållaren får sin kontrollrapport så fort som möjligt efter kontrollen.

Målsättningen är att 90 procent av kontrollrapporterna ska skickas ut till djurägaren inom 21 dagar efter kontrollen. Under 2021 nådde 11 av länsstyrelserna målet, vilket är en minskning från tidigare år. Motsvarande siffror 2020 visar att 14 av länsstyrelserna nådde detta mål, vilket är detsamma som under 2019. Motsvarande siffror för tidigare år visar på en positiv trend sedan 2015, då 7 av länsstyrelserna nådde målet.

3.10 Riskklassificeringsmodellen SToRK

Under 2017-2021 har samtliga län uppgett att de använder riskklassificeringsmodellen i DSK för att ta ut kontrollobjekt för normalkontroller. Två tredjedelar av länen framför att de kompletterar SToRK-uttaget med några kontrollobjekt som de bedömer är nödvändiga.

3.11 Kompetensutvecklingsplan

Länsstyrelserna har tagit fram en modell som ska underlätta arbetet med att bestämma vilken grundkompetens som behövs inom djurskyddskontrollen. Modellen är även ett verktyg för att stämma av hur respektive länsstyrelses kompetensprofil ser ut. Modellen hjälper nu myndigheterna att identifiera inom vilka områden de har tillräcklig kompetens och vilka områden som behöver utvecklas. Det är ett bra sätt att åskådliggöra både utgångsläget och behovet. I modellen finns också delarna kommunikation och bemötande med som viktiga kompetenser.

3.12 Kontrollutbildning för Djurskydd och Samsyn (KuDoS)

Den webbaserade kontrollutbildningen lanserades i februari 2020 och omfattar totalt cirka 22 timmars aktiv studietid. Den totala studietiden för hela webbutbildningen uppskattas till ungefär fyra veckor och anledningen till det är att deltagaren efter flera av avsnitten uppmanas att ta med sig det man har lärt sig och applicera det i sin vardag. Målet med utbildningen är att få samsyn mellan djurskyddshandläggarna, uppnå en effektivare och mer likvärdig kontroll samt att höja kvalitén i kontrollerna och få större förtroende hos djurhållarna.

Utbildningen är uppbyggd på den pedagogiska grundtanken om ”learning by doing” genom att deltagaren bland annat får utföra en fiktiv kontroll i form av ett dataspel samt att teori förankras med relevanta och praktiska exempel från en djurskyddshandläggares vardag. Deltagaren får ta del av innehållet i utbildningen genom att använda olika inlärningssätt – lyssna, läsa, göra och iakta i varierande omfattning.

Målet är att samtliga djurskyddshandläggare (både ”gamla” och ”nya”) ska genomföra utbildningen. Hela utbildningen eller delar av den kan repeteras och den ska även kunna användas för återkommande kompetensutveckling eller som diskussionsunderlag.

Det har skett en utvärdering av utbildningen gällande modulen kommunikation och bemötande och en analys har gjorts kring tillämpningen av den samtalsmetodik som deltagarna har lärt sig. Samtalsmetodiken Motiverande Samtal (MI, efter engelskans Motivational Interviewing, Miller & Rollnick 2013) ligger till grund för utbildningsmodulens innehåll. MI innebär ett antal olika samtalsfärdigheter med syfte att motivera mottagaren till förändring och att vidta åtgärder. Ett tjugotal

djurskyddshandläggare har utvärderats innan de gått utbildningen och efter. Resultatet visar att deltagarna på gruppnivå har förbättrat flera MI-färdigheter efter utbildning. Även om det behövs försiktighet vid slutsatser eftersom det inte går att uttala sig om förändringen på ett statistiskt säkerställt vis (för få observationer) kan det konstateras att tendensen är tydlig; deltagarna har på gruppnivå förändrat sitt sätt att samtala. Utvärderingen visar på gruppnivå att när det gäller övergripande samtalsfärdigheter framkommer förbättringar för samtliga färdigheter. På individnivå syns att alla förbättrat sig vad gäller vissa färdigheter, några mindre, andra uppvisar mycket stora förändringar. Detta är i linje med forskningsresultat som pekar på en individuell variation avseende inläring av MI-färdigheter. Man har i denna forskning inte sett att det skulle handla om vare sig ålder, yrke eller yrkeserfarenhet.

4 Resultat av kontrollen

Kontrollen är riskbaserad och ska göras där den bäst behövs

I detta avsnitt redovisas resultaten av de djurskyddskontroller som länsstyrelserna har genomfört under 2021 samt viss statistik som illustrerar de officiella veterinärernas arbete på slakterierna. Syftet med kontrollerna är att verifiera efterlevnaden av djurskyddslagstiftningen i landet. Ansvaret för att lagstiftningen följs ligger hos djurhållaren. Statistik för underlaget till detta avsnitt har till största del hämtats ur DSK, vilket är det nationella register där länsstyrelserna lägger in resultatet av sina djurskyddskontroller. En liten del har lämnats av Livsmedelsverket. Vi har detta år även mottagit information och synpunkter från representanter i branschen samt djurhälsoorganisationer i samband med vår fördjupade analys av grisområdet. (Sveriges Grisföretagare, Distriktsveterinärerna, Gård & Djurhälsan samt Lundens Djurhälsa).

Kontrollen är riskbaserad vilket innebär att kontrollresurserna riktas dit de bäst behövs.

Riskklassificeringsmodellen är konstruerad på ett sådant sätt att vissa djurhållande verksamheter prioriteras framför andra, exempelvis ska större livsmedelsproducerande enheter kontrolleras oftare. Detta säkrar ett gott djurskydd inom en betydande del av livsmedelsproduktionen. Statistiken ger därmed en god bild av djurskyddet hos de djurhållare som har kontrollerats, men visar inte exakt hur vanligt brister är i landet i stort.

Resultatet innehåller olika typer av kontroll

Kontrollresultaten innehåller samtliga kontrolltyper, d.v.s. normalkontroller, klagomålskontroller, uppföljande kontroller samt kontroller i samband med ansökningar om tillstånd.

När det gäller kontrollen av sällskapsdjur såsom hundar och katter så sker ingen planerad och regelbunden kontroll på ett sådant sätt som sker när det gäller exempelvis lantbrukets djur. För hundar och katter sker kontroller endast i samband med att länsstyrelsen på ett eller annat sätt uppmärksammas om att det eventuellt kan finnas brister i djurskyddet. Det går därför inte att utifrån kontrollstatistiken dra några slutsatser om hur djurskyddet generellt ser ut för hundar och katter. Ett undantag från detta är verksamheter⁴ med hund eller katt som omfattas av kravet på tillstånd enligt 6 kap. 4 § djurskyddslagen. Dessa objekt kontrolleras riskbaserat och regelbundet.

Resultatet innehåller analyser av orsaker och risker

Hur olika djurskyddsbestämmelser har efterlevts redovisas för några av de olika djurslag som länsstyrelserna kontrollerar. Till dessa beskrivs även några av länsstyrelsernas och Jordbruksverkets bedömningar av orsaker och risker för djurvälfaerden.

I diagrammen för respektive djurslag redovisas huvudsakligen några av de vanligaste bristerna vid kontrollerna. Diagrammen speglar kontrollpunkterna i de nationellt framtagna checklistorna som

⁴ Vissa verksamheter som bedrivs yrkesmässigt eller i större omfattning, exempelvis uppfödning, försäljning och hunddagis.

länsstyrelserna använder vid kontrollen. Diagrammen illustrerar andelen kontroller med brister på respektive kontrollpunkt.

I Avsnitt 4.7 finns även ett diagram som visar ett antal brister som återkommer hos flera olika djurslag.

Vi redovisar trender för att visa på ändringar över tid

Trender är ett bra mått på hur snabbt en förändring har skett över tid. Utöver trender kan man notera tendenser som man ännu inte vet om det över tid blir en trend. I analysen av 2020 års djurskyddskontroller beskrevs trender av de brister som förekom mest hos de olika djurslagen från 2014, i analysen för 2021 finns värden från 2015 och framåt.

Vi har gjort en fördjupad analys av gris

I årets redovisning har vi gjort en fördjupad analys på djurslaget gris. Förutom den statistik vad gäller brister som har ingått i redovisningen de senaste åren har vi för 2021 även inkluderat statistik som visar vilken typ av kontroller som har utförts, samt hur bristerna är fördelade mellan dessa. Utöver detta har vi tagit emot information och synpunkter från branschen och djurhälsoorganisationer. (Sveriges Grisföretagare, Distriktsveterinärerna, Gård & Djurhälsan och Lundens Djurhälsa.)

Arbete för att stärka efterlevnaden pågår inom lantbruksnäringen

Ett stort antal av lantbruksnäringens organisationer och företag är med i ett Nationellt Branschråd för djuromsorg. I detta råd arbetar de gemensamt för att djur ska ha det bra genom att blanda annat tidigare hitta, förebygga och hantera fall där djur riskerar att fara illa. Rådet ska även arbeta för att minska brister i djurhållningen, öka samsyn och samverkan mellan näring och myndigheter, förbättring av statistik, myndighetsutövning och kontroller.

Till branschrådet finns olika arbetsgrupper kopplade som bland annat arbetar med samverkan med myndigheterna och stärka LRFs omsorgsgruppers verksamhet. Det finns också djurslagsspecifika arbetsgrupper på områdena: häst, fjäderfä – matfågel, fjäderfä – ägg, nötkreatur (kött & mjölk), får, mink och gris. Dessa grupper arbetar för att minska de brister som framkommer vid djurskyddskontroll och förebygga framtida brister. I detta arbete ser de bland annat på frågor kring vad de vanligaste bristerna beror på och hur näringen kan förbättra och motivera till att de åtgärdas.

4.1 Nötkreatur

Nästan 2 000 djurskyddskontroller av nötkreatur

År 2021 utfördes 1 962 kontroller av nötkreatur. Antalet kontroller för detta djurslag har legat på mellan 3 394 och 1 962 för 2015-2021. På grund av de utmaningar som covid-19-pandemin har inneburit även det senaste året har antalet kontroller minskat med ca 30 procent jämfört med år 2020.

I den nationella statistiken från DSK går det inte att urskilja vilka kontroller som rör besättningar inom mjölkproduktionen och vilka som rör besättningar inom köttproduktionen.

Vanligaste bristen är att djuren och dess miljö inte hålls ren

De vanligaste bristerna hos nötkreatur gäller renhet på djuren och deras ligg- och vistelseytor i övrigt. Dessa brister ligger på en relativt hög nivå jämfört med andra brister och återkommer år efter år vilket är oroande. Den mest förekommande bristen är att djuren inte är tillfredsställande rena och tätt efter kommer andra brister som är tydligt kopplade till denna punkt, såsom renhållning, rena liggytor och strömedel.

Sedan 2015 har andelen kontroller där djuren renhet inte har bedömts vara tillfredsställande legat på en jämn och hög nivå med en variation mellan 21 och 24 procent. För åren 2018-2021 har andelen legat på samma nivå (24 procent). Det går dock inte att utläsa av statistiken hur många djur som varit smutsiga vid kontrolltillfällena och inte heller hur smutsiga de har varit.

Det bör noteras att statistiken bygger på både normalkontroller, kontroller efter klagomål samt uppföljande kontroller. Normalkontrollerna är dessutom riskbaserade vilket innebär att de besättningar som bedöms ha störst risk att ha brister tas ut för kontroll. Siffran speglar därför inte det allmänna läget i landet vad gäller smutsiga djur men indikerar att brister rörande hygien är den mest förekommande inom nötkreaturshållningen i landet.

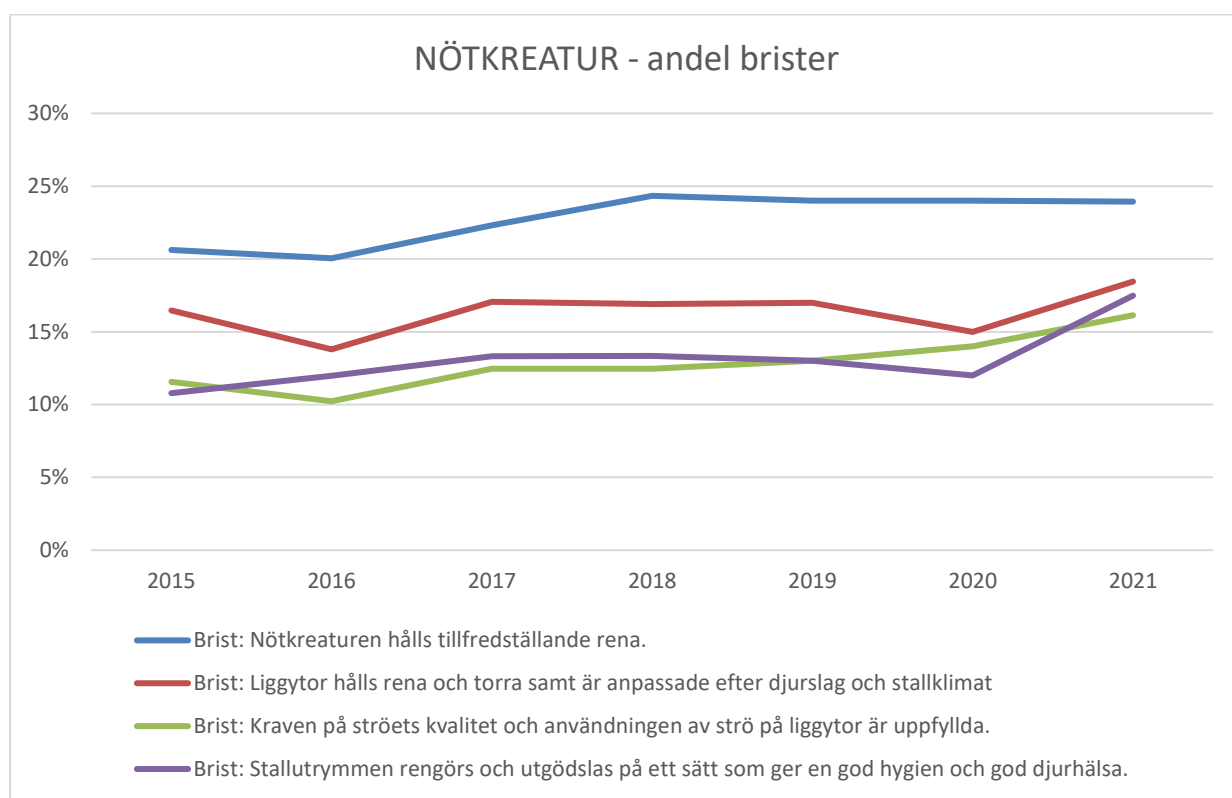

Diagram 26. Renhet på djur, liggytor, stallutrymmen samt strö.

Brister som gäller renhet är starkt kopplade till de dagliga rutinerna i djurhållningen, vilka i sin tur kan påverkas av faktorer som exempelvis personalstyrka, byggnader, ekonomi och kunskapsnivå. Till viss del kan det även påverkas av skördarnas storlek, exempelvis vad gäller tillgången på halm som strömedel. Vi befärade därför en uppgång i brister gällande renhet och hull efter torkan 2018, p.g.a. kraftigt minskade skördar, men såg ingen sådan uppgång. Länsstyrelser vittnar även om att man inte

heller kunde se detta i informationer om gödselförorenade djur från Livsmedelsverkets officiella veterinärer. En sannolik förklaring är att man hade tillräckliga lager med halm och grovfoder för att klara av stallsäsongen 2018-2019. Däremot har en del länsstyrelser noterat en ökning av informationer från de officiella veterinärerna vid slakterierna rörande smutsiga djur under stallsäsongen därpå, 2019-2020, även om inte heller detta går att utläsa i den nationella statistiken.

Nationellt kontrollprojekt

Under 2020 genomförde länsstyrelserna ett nationellt kontrollprojekt om nötkreaturs renhet med fokus på de bakomliggande orsakerna till hygienproblematiken. Erfarenheter från projektet visade att olika stödjande åtgärder kan underlätta för djurhållarna att hålla sina djur rena. Områden som stödjande åtgärder kan riktas mot är lättarbetade stallar, klippning av djuren, anmälan till slakt, tillgång till strömaterial, att kunna rekrytera kompetent personal, sprida kunskapen om när ett djur är smutsigt samt egenkontroll. Projektet visade även på behov av att likrikta registreringen av kontrollresultat och att myndigheterna behöver öka sin samsyn kring hur brister som rör smutsiga djur ska bedömas.

Några effekter av detta projekt avspeglas inte i statistiken för kontrollåret 2021. Det beror troligen på att tillämpningen av de olika stödåtgärderna hittills inte skett i någon större omfattning under 2021 men också på att effekterna av de olika åtgärderna kanske inte visar sig i praktiken förrän efter en tid.

Brister relaterat till skaderisker ökar

Andelen brister på inredningens utformning avseende skaderisker har under 2021 uppgått till 19 procent. Det är en ökning jämfört med tidigare år där andelen brister legat mellan 14 och 17 procent. Orsaker är troligen att djuren hålls i äldre byggnader med gammal eller mindre välfungerande inredning. Noterbart är att hög förekomst av denna brist också kan ses i statistiken för kontroller av besättningar med djurslagen får, get, gris och häst (se respektive avsnitt).

I punkten om vård för sjuka/skadade djur ingår även sjukbox/särskilt utrymme. Det gör att det är svårt att veta hur stor del av den höga siffran som beror på att djuren faktiskt inte fått veterinärvård och hur stor del som beror på att sjukboxar saknas eller inte är tillräckligt många.

Andelen brister rörande dränerande golv var 7 procent under kontrollåret 2021. Det visar på en tydlig positivt nedåtgående trend, framför allt sedan toppen 2017 då motsvarande siffra var 14 procent.

Brister som handlar om inredning och mått är vanligt

Efterlevnaden av måttbestämmelser för utrymmen till djur över 6 månader ligger relativt stabilt. Under kontrollåret 2021 har brister konstaterats vid ca 14 procent av kontrollerna vilket betyder att det är en relativt vanlig brist.

Vi har i tidigare rapportering resonerat runt att äldre stallar med exempelvis korta båspallar åtgärdas eller fasas ut och att det är troligt att denna brist mer handlar om gruppboxar med överbeläggning. Detta är sannolikt en del av förklaringen, men både länsstyrelser och branschens representanter har tidigare vittnat om att det fortfarande är en hel del djur som hålls på för små båspallar. Detta gäller framför allt när man inhyser stora dikor i gamla mjölkstallar. Nötkreaturen har även avlats så att de har ökat i storlek under åren och dagens djur är mycket större än de djur som tidigare byggda inredningar är avsedda för. Även inredningar som bara är 10-15 år gamla kan vara för små nu, och

många ladugårdar är äldre och har aldrig byggts om. Tanken om att problemet med båspallar skulle försvinna rätt snart, eftersom det pågår en omställning till lösdrift, verkar därför ha varit alltför optimistisk. Även om det inte längre byggs helt nya system för uppbundna djur, så har fler djurhållare valt att bygga till och om med uppbundna platser än vad man trodde då.

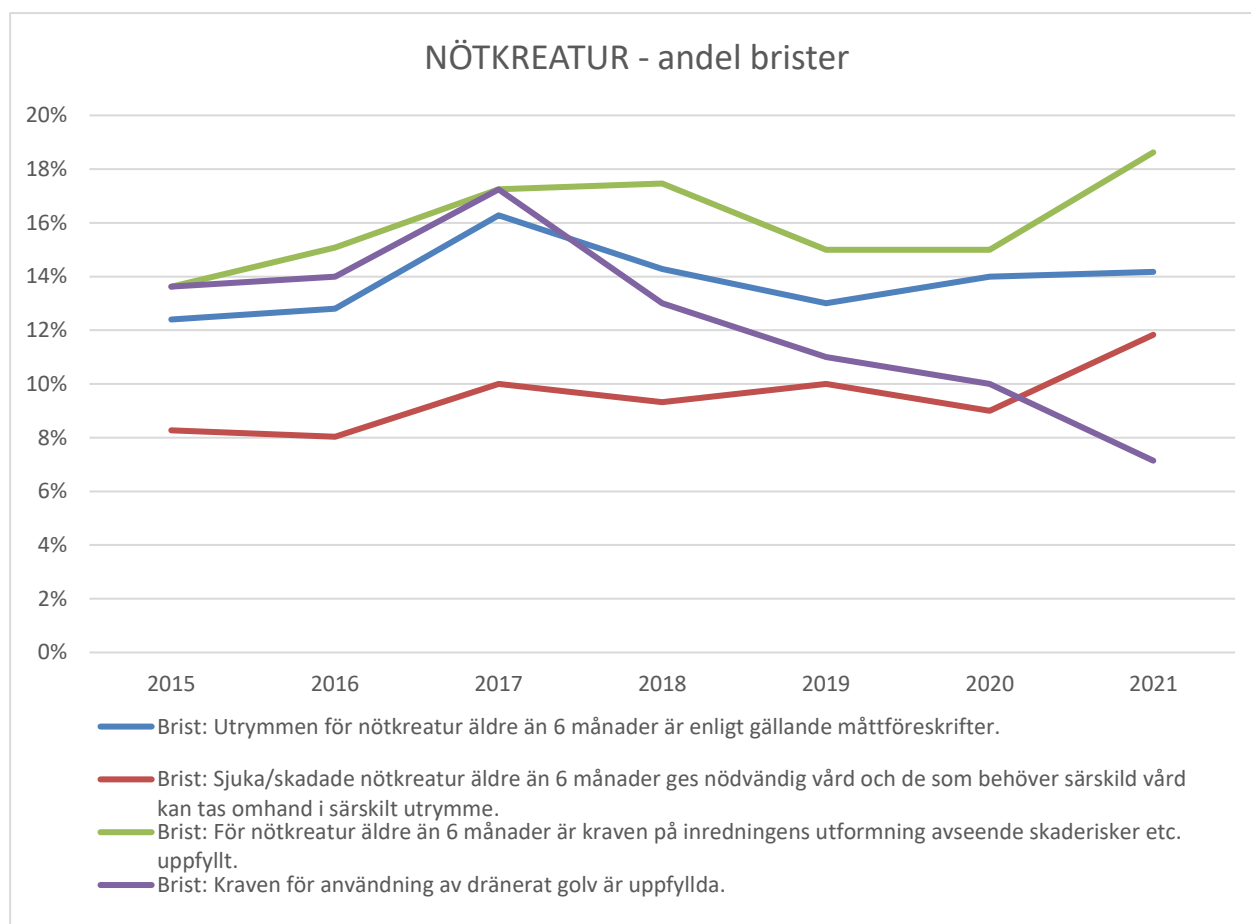

Diagram 27. Inredning, mått, sjuka och skadade djur samt utrymmen för dessa.

Utegångsdjur, betesmarker och kalvgömma

Antalet brister gällande hållande av utgångsdjur är fortsatt relativt hög. Andelen har dock minskat sedan 2017 från 24 procent till 19 procent 2021. Att observera är att kontrollpunkten är ganska vid så det går inte att utläsa exakt vad bristerna består av. Det kan exempelvis handla om brister om att ligghall saknas, att den är bristfällig eller för liten. Bristen uppstår i flera fall på grund av att djuren stallas in för sent på hösten i förhållande till när ligghallskravet infinner sig. Denna typ av brister uppmärksammas ofta genom klagomål.

Andelen brister som hör till betesmarker och rastgårdar har varierat mellan 15 och 17 procent under åren 2015-2020. För kontrollåret 2021 ses dock en svag ökning då andelen brister uppgår till 18 procent. Även denna kontrollpunkt är vid så det går inte att utläsa exakt vad bristerna består av. Det kan exempelvis handla om brister som rör stängsel, hur markytor är beskaffade eller drivvägar som finns så väl inomhus som utomhus.

Även andelen brister när det gäller kravet på kalvgömma är fortsatt relativt hög och har ökat något sedan 2018 från 22 procent till 24 procent 2021. Ur statistiken går det dock inte att utläsa om det helt saknas kalvgömma eller om de kalvgömmor som finns inte uppfyller kraven i annat avseende.

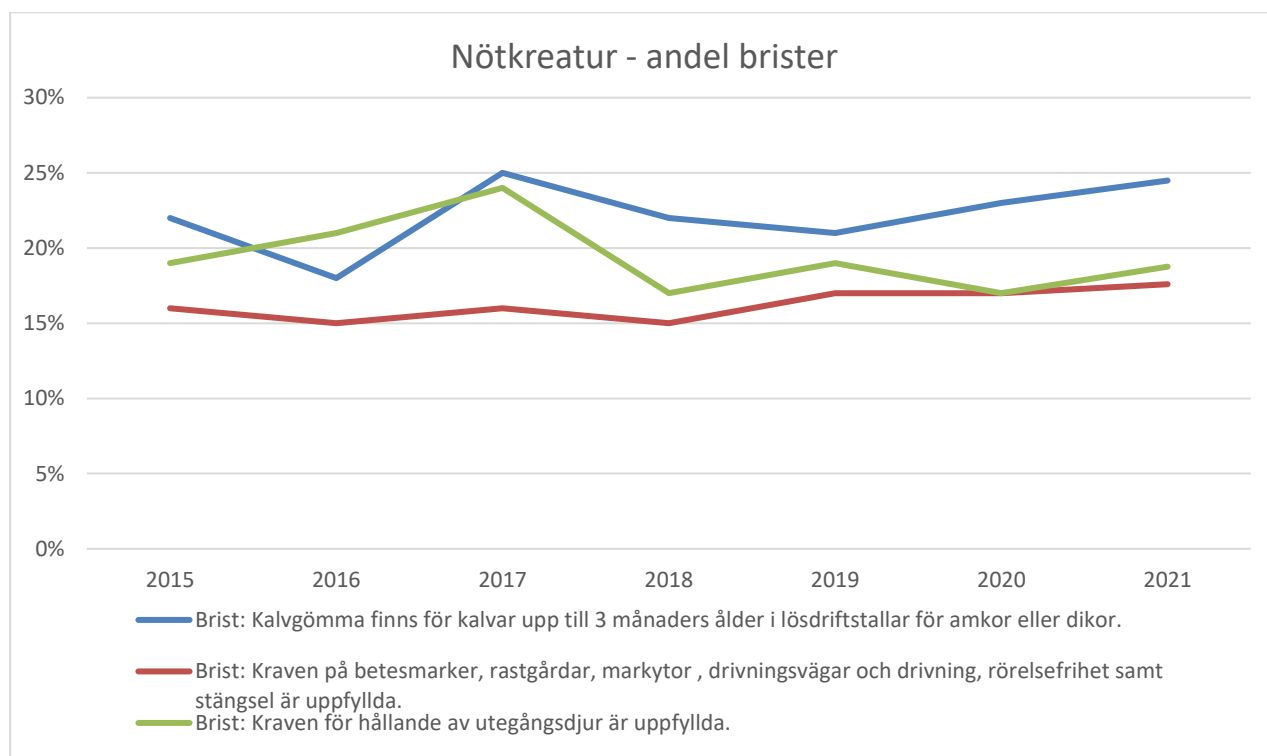

Diagram 28. Utegångsdjur, betesmarker och kalvgömmor.

Larm i utrymmen där kalvar hålls saknas ofta

När det gäller att larm som varnar för övertemperatur saknas i stall där kalvar hålls, så har denna brist minskat betydligt i flera av länen för att under de senaste åren ligga stabilt, dock på en relativt hög nivå. För kontrollåret 2021 konstaterades brister i 15 procent av kontrollerna vilket är en minskning med 2 procentenheter jämfört med kontrollåret 2020. När ett larm har satts in så är denna åtgärd permanent, dvs. bristen återkommer inte så länge larmanordningen fortsätter att fungera. Detta resonemang till trots, så ligger andelen brister ändå högt och en förklaring till detta kan vara att djurhållare har svårt att se nyttan med larmet, särskilt med tanke på vårt svenska klimat.

Kontrollpunkten om hållandet av kalvar individuellt och i grupp har över tid en tydligt förbättrad trend med minskade brister. Under kontrollåret 2013 konstaterades brister i 19 procent av kontrollerna för att sedan 2015 legat på en stabil nivå mellan 2-4 procent.

Även kontrollpunkten om kraven på utrymmen för kalvning har minskat över tid. Under kontrollåret 2013 konstaterades brister i 14 procent av kontrollerna. Andelen brister har därefter minskat och var 6 procent för kontrollåret 2021.

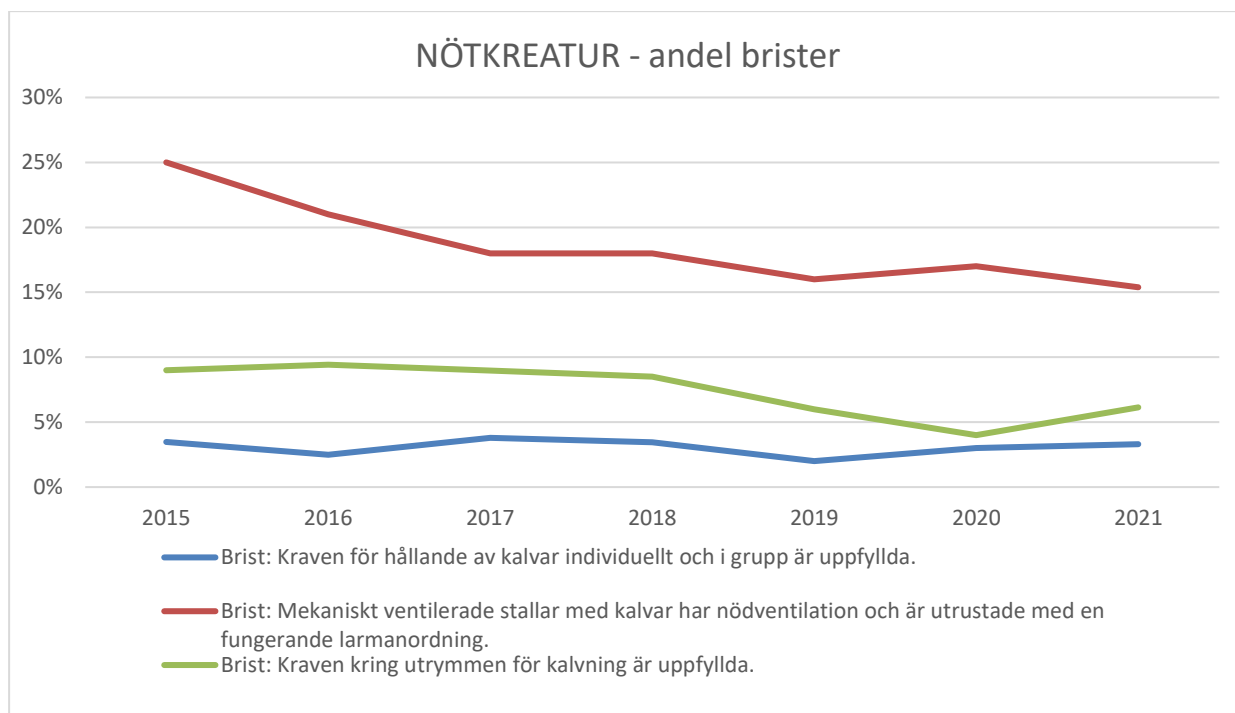

Diagram 29. Kalvning, kalvar och larm

Andra brister är daglig tillsyn och tillräckligt med personal

Förutom bristerna som redovisats i diagrammen, så finns det andra brister som är värda att uppmärksamma. Punkten som handlar om personalstyrkan har försämrats från 5-6 procent till 7-9 procent de senaste åren. Kontrollvägledningen har förtydligats på detta område vilket kan tala för att länsstyrelsen gör lite annorlunda bedömningar än vad de gjorde tidigare. Detta kan vara en av förklaringarna till de högre siffrorna.

Även punkten som handlar om daglig tillsyn har försämrats från 5 procent 2014 till 8-11 procent de senaste fem åren. Kontrollfrekvensen är hög, så underlaget bedöms vara säkert. Initialt kan man förvånas över att bristen är så pass stor, eftersom den punkten är en typisk ”intervjufråga”, där det kan vara svårt för länsstyrelsen att tydligt konstatera en brist. Kontrollvägledningen har förtydligats även inom detta område på så sätt att daglig tillsyn även innebär en handlingsplikt, vilket kan förklara ökningen av brister.

Allvarliga konsekvenser av brister

De brister som vi bedömer kan få allvarliga konsekvenser för djurens välfärd är framför allt brister i hull, tillgång på foder och vatten samt utebliven veterinärvård. Även brister i djurens renhet, torra och rena liggplatser, strö, utrymme, ligghall med mera kan orsaka allvarliga risker för djurens välfärd beroende på graden av brist och varaktighet. Bristerna är kopplade till grundläggande skötselfaktorer och om de inte åtgärdas kan de leda till en dålig djurvelfärd och i allvarliga fall även djurlidande.

När det gäller nötkreatur, så är skötselrelaterade brister överlag vanligare än byggnadsrelaterade. Bedömningen är att detta problem är vanligast på mindre gårdar med äldre stallar. Förklaringar till detta kan vara att äldre stallar kan vara mer tungarbetade jämfört med nyare stallar och att de

ekonomiska resurserna är mer begränsade på mindre gårdar. Mindre gårdar drivs även ofta av personer som också har ett annat arbete vilket också kan vara en inverkan. Dessa djurhållare söker även hjälp via rådgivning i mindre utsträckning. Många gånger uppstår det även problem, när besättningarna växer, i form av bristande beredskap för ökat antal kalvningar, fler utmaningar gällande logistik och flöde etc.

God efterlevnad

Utöver de brister som redovisats i detta avsnitt visar kontrollstatistiken att efterlevnaden av djurskyddsreglerna är god när det gäller ett flertal kontrollpunkter. Det gäller exempelvis efterlevnaden av olika krav inom kalvhållningen. Som ett exempel kan nämnas kraven om att kalvar hålls lösgående och på ett sådant sätt att de kan ligga ner, vila, stå upp och hålla sig själva rena, där andelen brister är ca 1 procent i genomsnitt för perioden 2015-2021.

Kontrollstatistiken visar också att de olika kraven vad gäller råmjölk, foder och utfodring av kalvar har god efterlevnad. För dessa kontrollpunkter är andelen brister under samma period under 1 procent. Det är även god efterlevnad av andra krav som gäller för kalvar. Under perioden 2015-2021 har exempelvis brister konstaterats endast vid några enstaka tillfällen när det gäller reglerna kring avhorning och andra operativa ingrepp.

Efterlevnaden av vissa krav som gäller nötkreatur i allmänhet är också god. När det gäller kraven om att nötkreaturen avlivas av person med tillräckliga kunskaper och på ett sätt som är i enlighet med reglerna visar kontrollstatistiken att brister endast förekommer vid 0,3 procent av de kontroller som gjorts sedan 2015. Efterlevnaden är också god över lag när det gäller vissa andra krav. Det gäller exempelvis krav som ställs på dagsljus, belysning, bullernivåer, nödventilation samt daglig tillsyn av olika automatiska system och larmanordningar. För dessa kontrollpunkter visar kontrollstatistiken att brister endast förekommer mellan 0-1 procent av de kontroller som gjorts sedan 2015.

4.2 Grisar

Djurskyddskontroller av grisar

Under 2021 gjordes 335 kontroller av grishållningar, vilket innebär en minskning med 24 kontroller jämfört med året innan. Sett ur ett längre perspektiv ligger antalet kontroller på knappt 400 stycken per år.

Checklistan som används vid kontroller av gris är densamma vid såväl kontroll av stora besättningar som vid kontroll av små hobbybaserade grishållningar med ett fåtal grisar. Det är därför svårt att utifrån statistiken säkert kunna fastställa vilka brister som är vanligast beroende vilken typ av grishållning det är fråga om. Ett rimligt antagande är dock att normalkontroller och kontroller efter information från OV i första hand rör större besättningar och inte hobbybaserad grishållning. Kontroller efter klagomål från allmänheten förekommer enligt länsstyrelserna på så väl små som stora grisgårdar.

Olika typer av kontroller har olika många brister

Andelen brister vid kontroller varierar med vilken typ av kontroll det rör sig om, då det exempelvis vid kontroller efter klagomål oftare konstateras fler brister än vid normalkontroller. Fördelningen mellan kontrolltyper (för gris) under 2019-2021 framgår av Tabell 4.

Tabell 4. Typ av kontroller, gris.	2019	2020	2021
Extra offentlig kontroll, befogad anmälan från allmänhet	37	37	34
Extra offentlig kontroll, befogad anmälan från annan	7	7	2
Extra offentlig kontroll, befogad anmälan från veterinär	4	4	0
Extra offentlig kontroll, med anmärkning, info från OV på slakteri	17	23	23
Extra offentlig kontroll, uppföljning befogad anmälan	47	33	31
Extra offentlig kontroll, uppföljning normalkontroll	43	45	48
Extra offentlig kontroll, uppföljning, info från OV på slakteri	8	12	16
Ansökan offentlig förevisning	0	1	1
Fullständig TV-kontroll/övrig TV-kontroll	34	11	12
Normalkontroll, obefogad anmälan	7	8	10
Normalkontroll, riktad	12	16	27
Normalkontroll, risk	160	145	126
Normalkontroll, slump	19	8	6
Normalkontroll, utan anmärkning, info från OV på slakteri	10	9	12
Antal gånger checklista använd	405	359	335

Av Tabell 4 samt av Diagram 30 nedan kan man utläsa att fördelningen av de olika kontrolltyperna har varit relativt lika över åren 2019-2021. Detsamma gäller andelen brister, vilka ligger mellan 6-8 procent de senaste tre kontrollåren.

På vissa länsstyrelser har covid-19-pandemin lett till en minskning av antalet genomförda normalkontroller och att man istället har fokuserat på exempelvis uppföljningar. På andra länsstyrelser har arbetet bedrivits i princip som vanligt.

År 2021 har färre kontroller efter klagomål genomförts. Om det beror på att färre klagomål gällande grishållning kommit in till länsstyrelserna eller om länsstyrelserna handlagt en större andel av klagomålen administrativt utan kontroll på plats kan inte utläsas av statistiken. Det har också genomförts färre uppföljningar på klagomål. Däremot har antalet uppföljningar av normalkontroller ökat, trots att det har gjorts färre normalkontroller. Förhållandevis många kontroller genomförs efter informationer från OV på slakterierna, vilket även medför ett ökande antal uppföljande kontroller på plats.

Kontroller och brister uppdelat på kontrolltyp

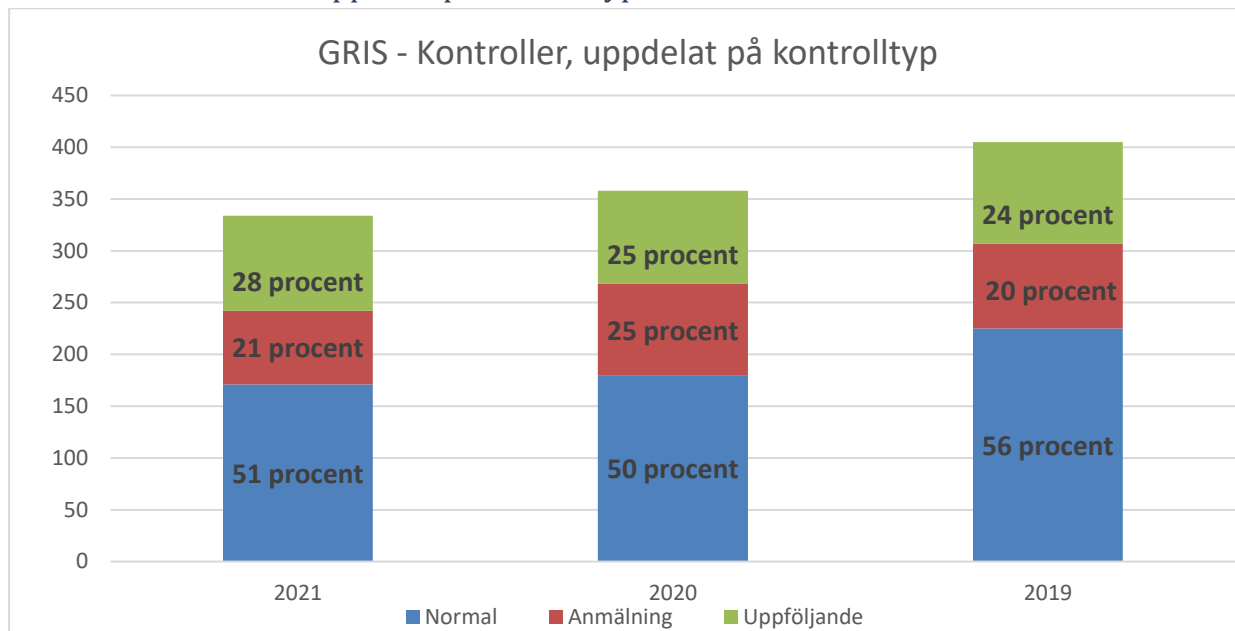

Diagram 30. Kontroller uppdelat på kontrolltyp

Diagram 31 visar antalet konstaterade brister per år och hur dessa fördelar sig mellan de olika kontrolltyperna. Att bristerna ligger så pass högt vid uppföljande kontroller är anmärkningsvärt. Möjliga förklaringar till detta kan vara att länsstyrelsen prioriterar rätt och följer upp djurhållningar där man ser en risk att bristerna inte kommer att avhjälpas, vilket heller inte har skett i 38 procent av fallen under de två senaste kontrollåren.

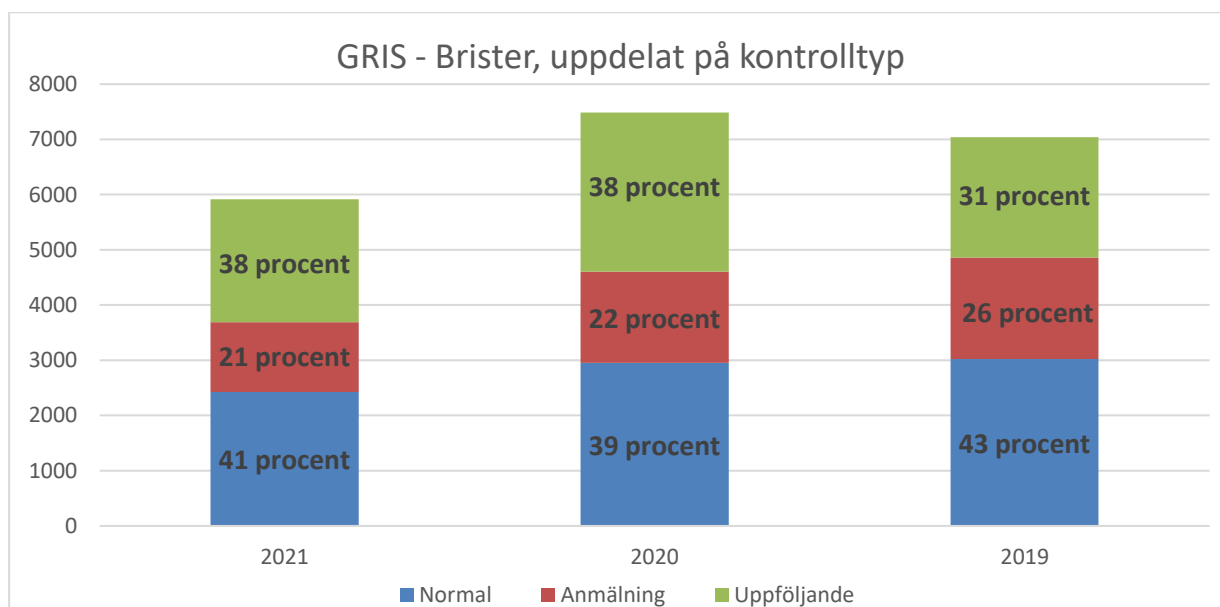

Diagram 31. Brister uppdelat på kontrolltyp.

Brister som handlar om renhet har minskat något

Länsstyrelserna bedömer att brister som rör strö, förorenade liggytor, smutsiga grisar och sjuka grisar ofta uppträder samtidigt och följer av att något i grisarnas närmiljö inte fungerar. De uppger också att även andra brister ofta konstateras i dessa fall, så som bristfällig ventilation, överbeläggning och att tillsynen och därmed skötseln inte är tillräcklig.

Sammantaget bedömer länsstyrelserna att många av orsakerna till de brister som konstateras går att härleda till gamla och slitna stallar och att det råder brist på personal. De menar att det krävs bra stallar med bra ventilation, bra belysning, rimlig beläggning och kunniga djurskötare för att grishållningen ska kunna bedrivas på ett sätt som följer djurskyddslagstiftningen.

Under kontrollåret 2020 sågs en försämring av resultaten kring kraven om rena liggytor, rena grisar, rengöring och utgödsling av stallutrymmen samt krav på ströets kvalitet. Dessa punkter följer som förväntat varandra. Någon tydlig förklaring till denna försämring, såsom extremt väder eller liknande kunde inte ses. En teori var att man har tömt sina halmlager i kombination med att vintern 2019/2020 var fuktig. Möjligen kan också covid-19-pandemin ha varit en av orsakerna genom personalbortfall som inneburit att skötseln av grisarna blivit eftersatt. En annan möjlig förklaring kan vara att djurskyddshandläggarna har blivit mer likriktade vad gäller att kontrollera gris. Vid brister som gällde strömängd uppgav länsstyrelsen att detta ofta beror på att strö fastnar i utgödslingssystemet och att djurhållarna därför håller nere strömängden, samt att det är ett tidskrävande och tungt arbetsmoment att ge grisarna strö.

Under kontrollåret 2021 har bristerna för samtliga dessa kontrollpunkter minskat något jämfört med 2020, vilket är positivt och mycket viktigt eftersom bristande hygien utgör en betydande risk för en försämrad djurvälstånd.

Branschinitiativ för förbättrad efterlevnad

Mot bakgrund av ovanstående statistik gällande djurskyddsbrister för 2020 skapade branschorganisationen Sveriges Grisföretagare en särskild utvecklingsgrupp våren 2021. Syftet med denna grupp var framför allt att analysera orsakerna till hygienproblematiken och komma fram till vilka åtgärder som behöver vidtas för att åstadkomma förbättringar både på kort- och längre sikt.

Gruppen består av ett flertal olika representanter inom branschen inklusive veterinärer inom djurhälsovården. Gruppen har haft särskilt fokus på hygienproblematik som kan relateras till stallutformning, stallmiljö, kompetens och management. En konkret åtgärd som gjorts under året har varit att man inom ramen för det veterinära djurhälsovårdsarbetet haft särskilt fokus på hygienrelaterade problem under de regelbundna gårdsbesöken. Gruppens bedömning är att resultatet av detta arbete har haft en positiv effekt på hygien och att det sannolikt till viss del återspeglas i de förbättrade kontrollresultaten för 2021.

Utvecklingsgruppens arbete fortsätter alltjämt med målet att hygienproblematiken ska minska varje år och på sikt vara minimerad. Man ser dock problem med att i sin målbeskrivning kunna inkludera den hobbybaserade grishållningen som står för en del av bristerna.

Som ett led i det fortsatta arbetet har Sveriges Grisföretagare satt samman en särskild arbetsgrupp (arbetsgrupp-gris). Gruppen består av personer från flera olika områden så som foder, avel, veterinärrådgivning, produktionsrådgivning och stallmiljörådgivning. I gruppen ingår också grisuppfödare som är praktisk verksamma inom så väl smågrisuppfödningen som slaktgrisuppfödningen. Gruppens arbete fokuserar just nu särskilt på frågor som berör stallmiljöområdet. I det arbetet har man även tagit in personer från andra branscher för att få in mer kunskap och erfarenheter till grisenäringen. Målet är att resultaten av gruppens arbeten ska få spridning och nå ut till uppfödarna för att omsättas i praktiken.

Sveriges Grisföretagare vill också ha en kontinuerlig dialog med myndigheterna som innebär att de på ett snabbt och enkelt sätt får information och återkoppling om eventuella problem och brister som uppmärksammas inom grisuppfödningen. Detta så att arbetsgrupp-gris kan arbeta så effektivt och fokuserat som möjligt med dessa problem och brister. Sveriges Grisföretagare bedömer att detta arbetssätt kan stärka dialogen mellan myndighet och näringen och menar att den redan höga djurvälstånd vi har i Sverige därmed kontinuerligt kan förbättras ytterligare.

Sveriges Grisföretagare konstaterar att det hänt väldigt mycket de senaste tio åren när det gäller utvecklingen av den svenska grisen. Exempelvis är grisarna friskare, suggorna får fler smågrisar som dessutom växer bättre. Man menar att detta ger utmaningar som man hela tiden måste arbeta med så att rådgivning, management och teknik följer med i denna positiva utveckling.

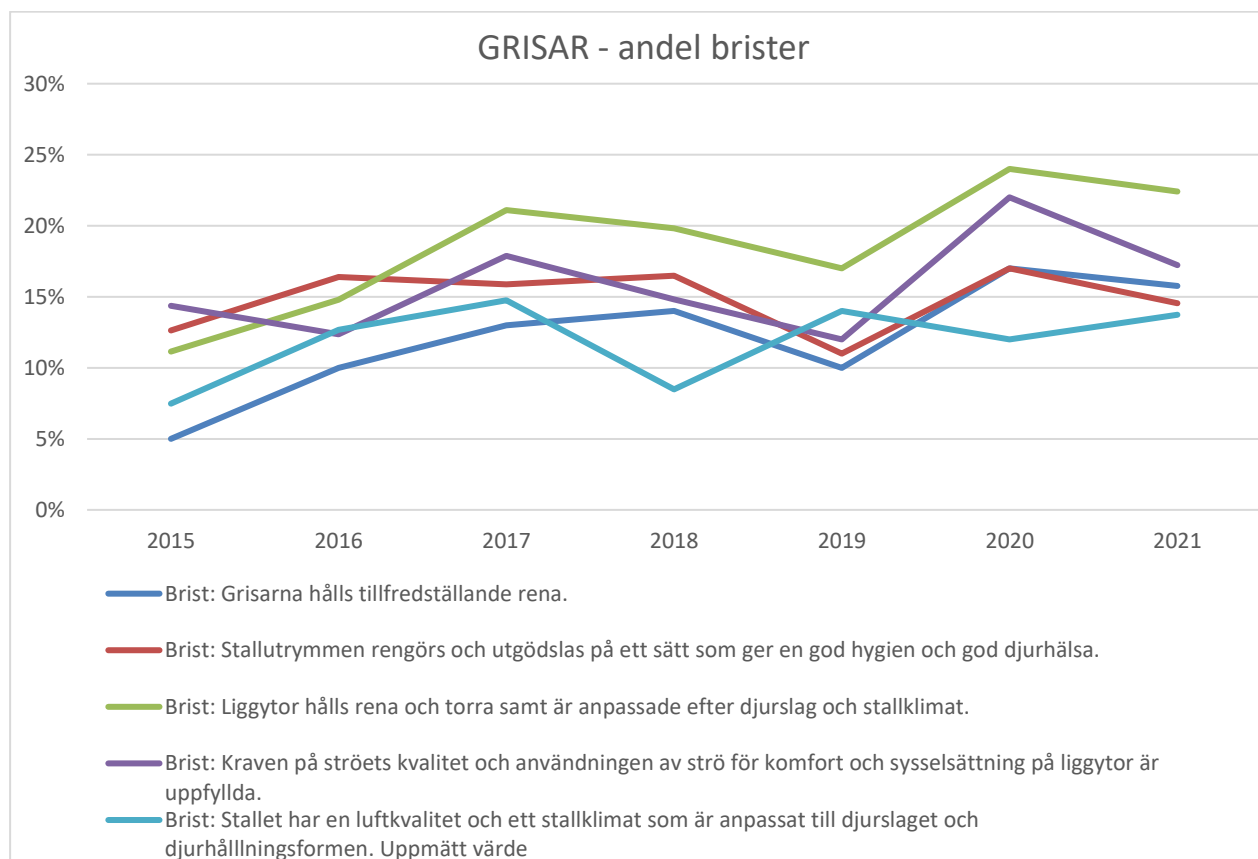

Diagram 32. Renhet på djur, liggytor, stallutrymmen samt strö och luftkvalitet.

När det gäller brister i grishållningen överlag, bedömer länsstyrelserna att det ofta finns skillnader mellan mindre och större grishållningar vad gäller vilka brister som upptäcks. Det upptäcks också olika typer av brister beroende på vilken djurkategorier det är fråga om. Att strö saknas bedöms t. ex. vara vanligare i slaktgrisproduktion än övrig grishållning.

Det skiljer sig också beroende på vilken typ av kontroll som har utförts där andelen brister relaterade till hygien är lägre vid normalkontroller jämfört med övriga kontrolltyper. I Diagram 33 nedan redovisas hur bristerna fördelat sig under kontrollåret 2021 mellan de olika kontrolltyperna i procent. (Staplarnas dataetiketter anger antalet konstaterade brister och antalet utförda kontroller angivna inom parentes.)

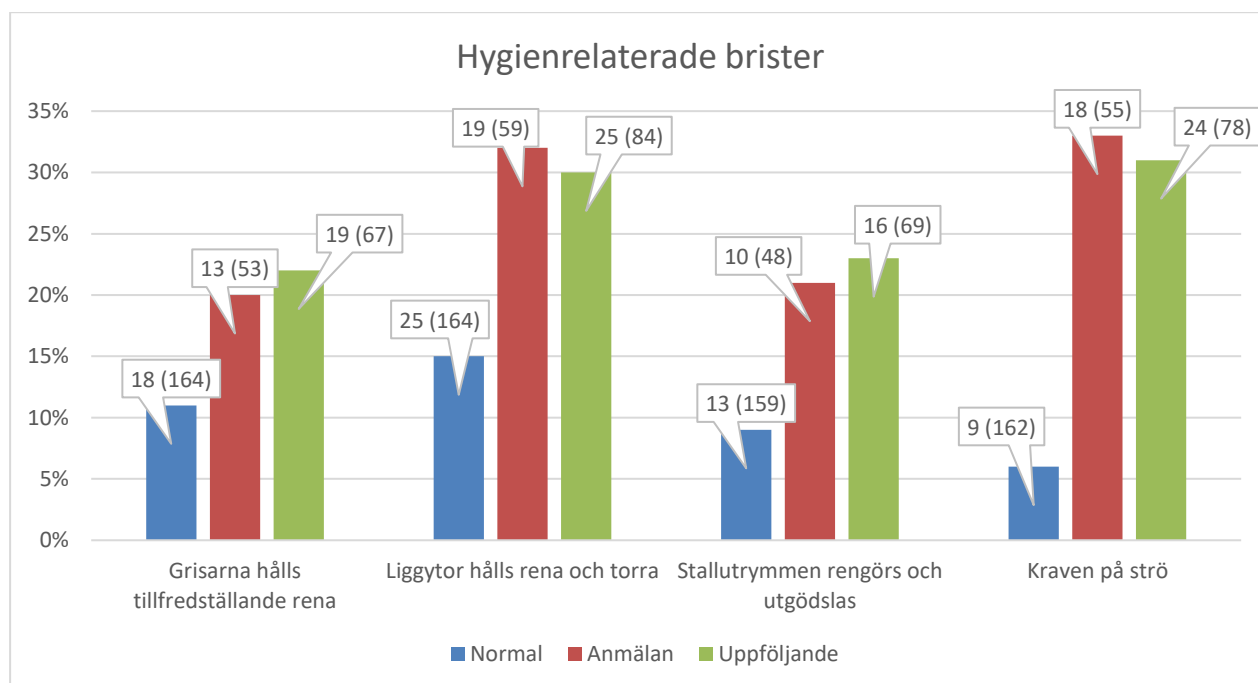

Diagram 13. Hygienrelaterade brister uppdelade per kontrolltyp för kontrollår 2021

Inredning, utrymmen och grisar som behöver vård

För kontrollåret 2020 sågs en ganska stor ökning av brister som handlar om att sjuka och skadade djur inte ges nödvändig vård samt om särskilt utrymme för dessa. För kontrollåret 2021 har dock en minskning skett till 13 procent vilket är en ungefärlig genomsnittlig nivå för de senaste sju åren. I kontrollpunkten ingår både frågan om det finns sjukbox samt om skadade eller sjuka djur har fått adekvat behandling och det går inte att utläsa vilken del som överväger. Den höga andelen brister behöver därför inte spegla eventuella djurlidanden men är viktig från djurskyddssynpunkt och vi bedömer att den är alltför hög.

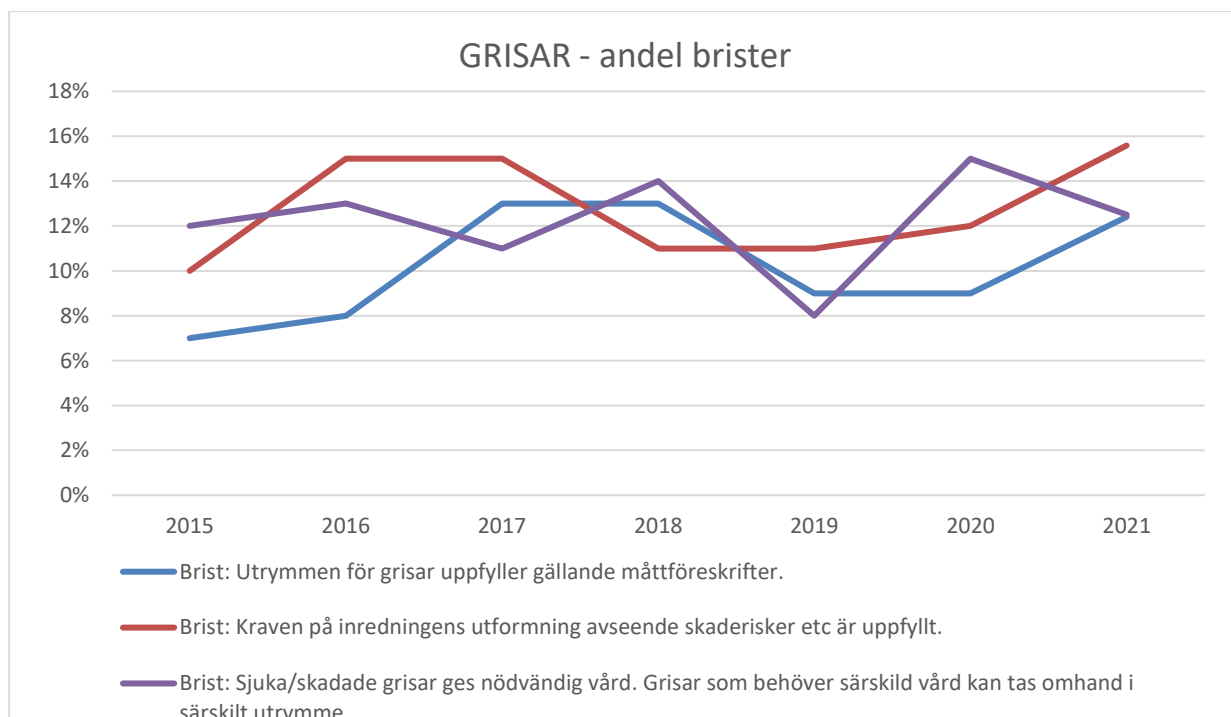

Diagram 34. Inredning, mått, sjuka och skadade djur samt utrymmen för dessa.

Andelen brister som gäller utrymmen har ökat under kontrollåret 2021. Det gäller så väl brister vad avser mått som brister avseende inredning som används i de olika utrymmena. Den relativt höga siffran avseende inredning kan enligt länsstyrelserna bero på att inredning kontinuerligt slits hårt vid grishållning. De ser också att skaderisker i form av trasig eller olämplig inredning oftast förekommer i mindre besättningar och i besättningar där grishållningen bedrivs i äldre stallar.

Brister som har med mått på utrymmen att göra innebär att djuren hålls i för små utrymmen i förhållande till antalet eller storleken på grisarna. Under kontrollåret 2021 konstaterades brister i 12 procent av kontrollerna vilket är en ökning med 3 procentenheter jämfört med 2020. Länsstyrelserna menar att bristerna framför allt förekommer inom slaktgrisuppfödningen. De har bland annat uppmärksammat att levandevikten hos slaktgrisar ökat genom åren och att det är vanligt att slaktgrisarna i dag väger över 120 kg när de skickas till slakt. Eftersom många slaktgrisstallar är dimensionerade för lägre levandevikter (ca 90-100 kg) innebär det att överbeläggning uppstår i slaktgrisboxarna om utslaktning inte sker i tillräcklig omfattning under uppfödningens slutfas.

Länsstyrelserna har även uppmärksammat att problem med överbeläggning också orsakats av att grisarna inte blir hämtade i tid för att slaktas. De menar att slaktgrisarnas högre vikt också innebär att transportörerna inte kan lasta lika många grisar på sina fordon, vilket också innebär risk för kvarstående grisar i stallarna.

Det skiljer sig påtagligt beroende på vilken typ av kontroll som har utförts där andelen brister relaterade till utrymmen, inredning och vård är lägre vid normalkontroller jämfört med övriga kontrolltyper. I Diagram 35 nedan redovisas hur bristerna fördelat sig under kontrollåret 2021 mellan

de olika kontrolltyperna i procent. (Staplarnas dataetiketter anger antalet konstaterade brister och antalet utförda kontroller angivna inom parentes.)

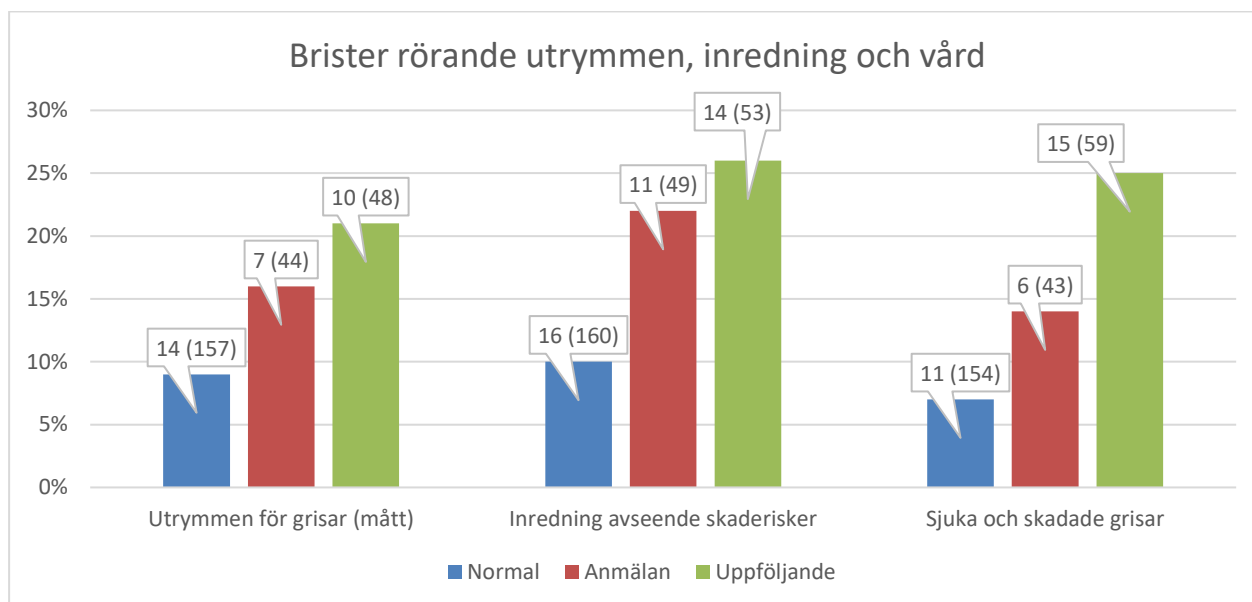

Diagram 35. Brister rörande utrymmen, inredning och vård, uppdelade per kontrolltyp för kontrollår 2021

Brister om vattentillgång och utomhushållning har ökat

En annan viktig kontrollpunkt som vi, trots att den visar på en stabil trend nedåt, bedömer ligger alltför högt vad gäller antalet konstaterade brister, är brister som gäller vattentillgång. Det förekommer dels att vattennipplar är trasiga och dels att vattnet av olika anledningar stängs av under delar av dygnet. I små besättningar där grisarna ofta vattnas i lösa kar är det inte ovanligt att grisarna välter karen vilket medför att grisarna inte har fri tillgång. Att vattnet fryser under den kallare perioden av året förekommer också i sådana besättningar där djuren hålls i oisolerade byggnader eller i någon form av utomhushållning.

Brister som gäller grisar som hålls ute har varierat kraftigt mellan varje år och det är svårt att dra några slutsatser utifrån detta. En möjlig förklaring kan vara att det blivit vanligare att många skaffar egna hushållsgrisar som de håller utomhus i mer eller mindre lämpliga hagar.

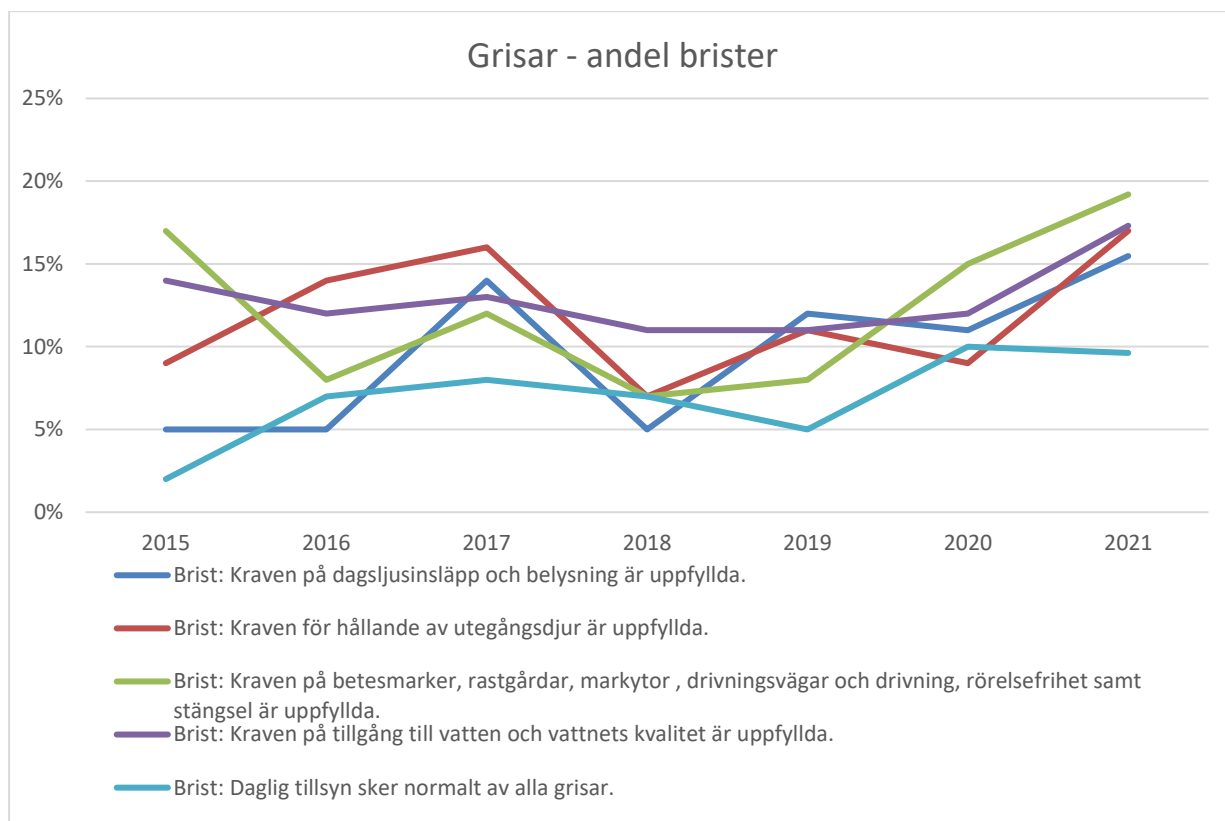

Diagram 36: Dagsljusinsläpp, utgångsdjur, vatten och utomhusytor.

God efterlevnad

Utöver de brister som redovisats i detta avsnitt visar kontrollstatistiken att efterlevnaden av djurskyddsreglerna är god när det gäller ett flertal kontrollpunkter. Det gäller exempelvis efterlevnaden av kraven för att avvänja smågrisar tidigare än vid 28 dagars ålder. Denna kontrollpunkt har funnits med sedan december 2017 då det blev tillåtet att under vissa förutsättningar få avvänja en viss andel av smågrisarna tidigare än vid 28 dagars ålder. Kontrollstatistiken visar att det från december 2017 till och med kontrollåret 2021 har gjorts sammanlagt 201 kontroller av denna kontrollpunkt utan att någon brist har konstaterats vid något av dessa kontrolltillfällen. Detsamma gäller kravet om att smågrisar ska ha vant sig vid tillskottsfoder vid avvänjningen, där man under samma period gjort sammanlagt 283 kontroller.

Det är även god efterlevnad av andra krav som gäller för smågrisar. Under perioden 2015-2021 har exempelvis kontrollpunkten rörande kraven kring reducering (slipning) av smågrisarnas tänder kontrollerats sammanlagt 401 gånger varav brist har konstaterats vid åtta tillfällen (1-2020; 2-2017; 3-2016; 2-2015).

Efterlevnaden av vissa krav som framför allt gäller för suggor är också god. Kontrollstatistiken visar att det från 2015 till och med kontrollåret 2021 har gjorts sammanlagt 2 311 kontroller av att grisarna hålls lösgående varav brister har konstaterats endast vid tio tillfällen (1-2020; 3-2017; 4-2016; 2-2015).

Det är även god efterlevnad av kravet på att suggor och gyltor inför grisningen kan disponera grisningsboxen så att de kan utföra bobyggnadsbeteenden. Under samma period har detta kontrollerats sammanlagt 735 gånger varav brist har konstaterats endast vid sex tillfällen (2-2020; 1-2019; 2-2017; 1-2016).

När det gäller kraven om att grisar avlivas av person med tillräckliga kunskaper och på ett sätt som är i enlighet med reglerna visar kontrollstatistiken att brister endast har konstaterats vid ett fåtal tillfällen av de ca 1 100 kontroller som utförts sedan 2015. Efterlevnaden är också god över lag när det gäller vissa andra krav. Det gäller exempelvis krav kopplade till operativa ingrepp, injektioner och avelsförfaranden. Efterlevnaden är även god i allmänhet när det gäller krav som ställs på hur golvytor, liggytor och andra funktionsytor ska vara utformade samt kraven vad gäller tillåtna bullernivåer, nödventilation och larmanordningar.

4.3 Får

1 001 djurskyddskontroller av får

Antalet kontroller av fårbesättningar har årligen varit ca 1 500 stycken under åren 2013-2019. De senaste två åren har dock antalet kontroller minskat och uppgick till 1 001 under kontrollåret 2021.

Det ska finnas journaler för minst 5 år tillbaka

En kraftig ökning gällande brister av journalföring sågs under kontrollåret 2020 då brister konstaterades i 16 procent av kontrollerna. Det kan möjligen ha berott på att man har kontrollerat dessa journaler mer noggrant än tidigare år och därmed hittat fler brister i dem. Denna punkt var dock markerad som "ej kontrollerad" i ungefär hälften av de kontroller som utfördes 2020, varför de kontroller som har brister ger ett större utslag. Även under kontrollåret 2021 var kontrollpunkten markerad som "ej kontrollerad" i ungefär hälften av kontrollerna i vilka brister konstaterades i 14 procent av kontrollerna.

Får ska klippas och ha godtagbart hull

När det gäller kontrollpunkten avseende klippning av får konstaterades brister i 10 procent av kontrollerna under kontrollåret 2021. Det är ett kontrollresultat som inte skiljer sig annat än marginellt jämfört med tidigare år.

En brist som förekommer i 12 procent av kontrollerna varje år sedan 2018 är att fåren inte har ett godtagbart hull. De senaste årens dåliga skördar verkar dock inte ha påverkat fårens hull generellt i landet.

Får är ett djurslag som ofta förekommer i hobbybesättningar med några få djur. Kunskapsnivån hos djurhållarna i dessa besättningar varierar men inte sällan är den bristfällig. När det gäller reglerna kring klippning anger reglerna⁵ att får ska klippas med längst 1 års intervall eller vid behov. Många fårhållare tar fasta på 1-årsintervallet, även om behovet är att fåren behöver klippas oftare. Mindre fårhållare kan ha svårt att få ut klippare i tid då de ofta är uppbokade med större besättningar. Får med

⁵ Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om fårhållning inom lantbruket m.m. (SJVFS 2019:21)

mycket pÅls kan Även vara svÅra att hullbedöma om man inte har tillräcklig kunskap och kompetens. Det kan vara en orsak till att det är relativt vanligt att man finner brister gÄllande hull hos fÅrhÅllare som inte sjÄlva inte uppmärksammat att djuren är magra.

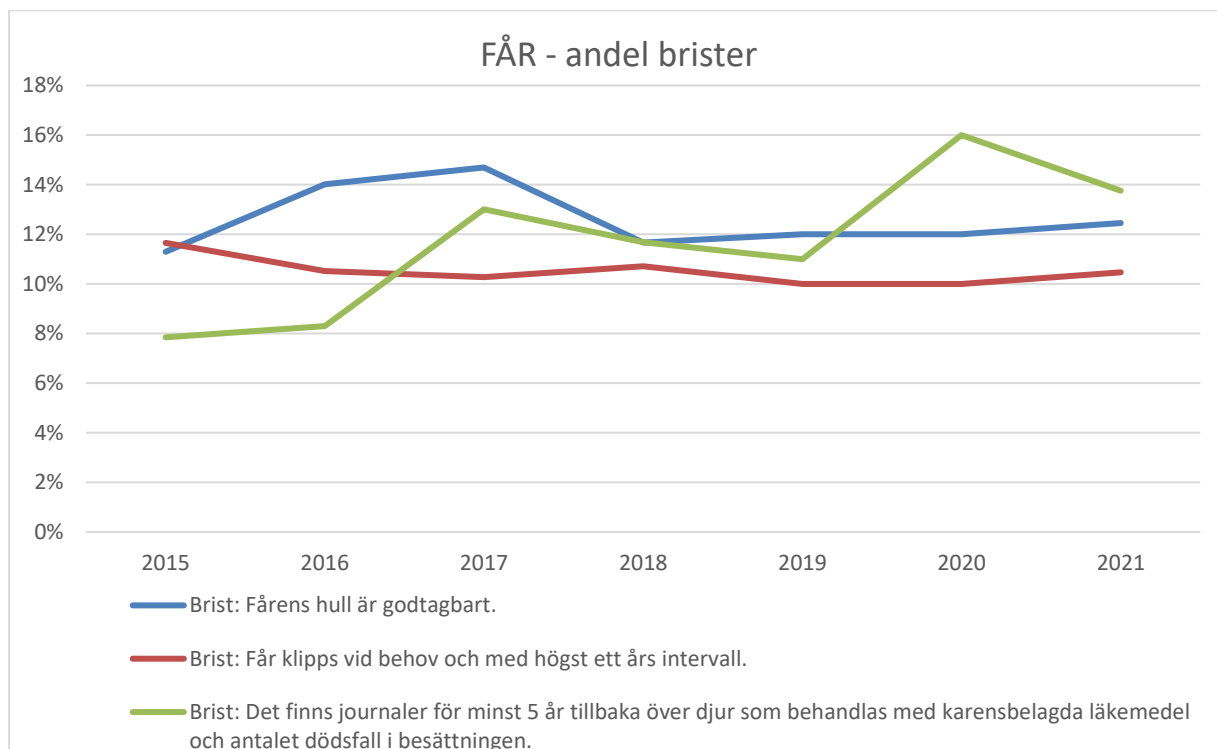

Diagram 37. Hull, klippning och journaler.

Brister ses ofta i fårens närmiljö

Brister inom fÅrhÅllningen ligger för Övrigt relativt stabilt på de flesta punkter och det finns ingen uppenbar trend. Diagrammet nedan visar att brister som rör utegångsdjur och den utomhusmiljö som de hålls i är vanliga. Det kan röra sig om undermåliga stängsel, upp trampade markytor, avsaknad av eller undermålig ligghall etc.

Särskild vAd gäller mindre fÅrhÅllningar så är inredningen ofta hemmabyggt alternativt att får hålls i äldre stallbyggnader. Detta kan vara en förklaring till bristerna som rör kraven på inredningens utformning vad gäller skaderisker. Dessvärre har förekomsten av denna brist ökar något under kontrollåret 2021 och uppgick till 13 procent vilket är den högsta nivån hittills. Noterbart är att hög förekomst av denna brist också kan ses i statistiken för kontroller av besättningar med djurslagen nöt, get, gris och häst (se respektive avsnitt).

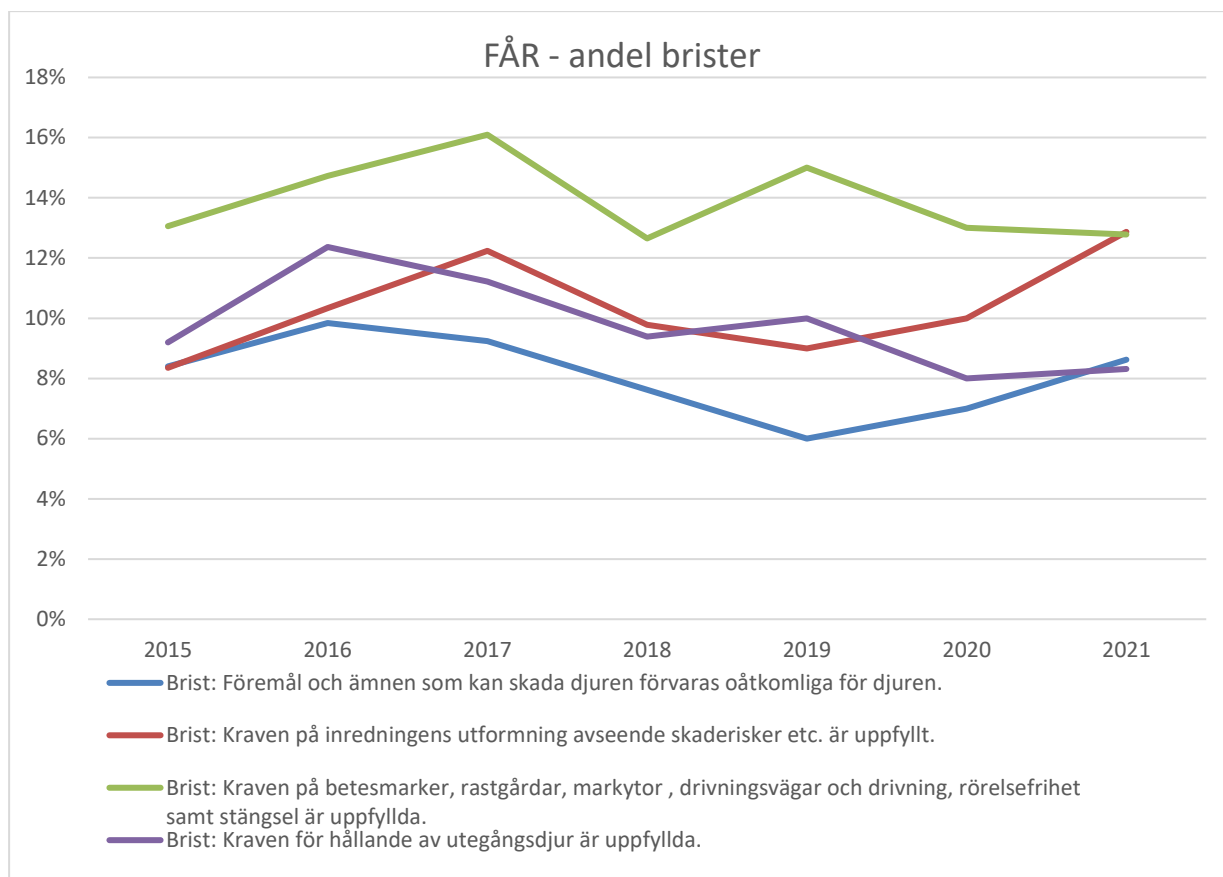

Diagram 38. Inredning, skaderisker och utgångsdjur.

Sammantaget bedömer vi att flertalet av de vanligaste bristerna troligen beror på otillräcklig kunskap och erfarenhet om hur får ska hållas och skötas. Antalet får i landet har ökat under en längre tidsperiod och länsstyrelserna bedömer att detta sannolikt har medfört en större andel fårhållare med bristande erfarenhet och kunskap. Länsstyrelsernas bedömning är också att de flesta bristerna återfinns i hobbybesättningarna.

Allvarliga konsekvenser av brister

Vi bedömer att brister som gäller fårens hull och klövar medför en risk för att allvarligt hota djurens välfärd. Även brister som gäller sjuka och skadade djur kan få allvarliga konsekvenser. Dessa brister hör ihop med grundläggande skötselfaktorer och kunskap och är viktiga för djurens välfärd. I allvarliga fall leder sådana brister till djurlidande.

God efterlevnad

Utöver de brister som redovisats i detta avsnitt visar kontrollstatistiken att efterlevnaden av djurskyddsreglerna är god när det gäller ett flertal kontrollpunkter. Det gäller exempelvis efterlevnaden av kraven om att fåren avlivas av person med tillräckliga kunskaper och på ett sätt som är i enlighet med reglerna. Kontrollstatistiken visar att brister endast förekommer i under 1 procent av de kontroller som gjorts sedan 2015.

Efterlevnaden är också god över lag när det gäller exempelvis kraven avseende lamning, bete eller annan utevistelse och att fåren ska hållas i lösdrift och i par eller grupp. För dessa kontrollpunkter visar kontrollstatistiken att brister i allmänhet endast förekommer mellan 0-2 procent av de kontroller som gjorts sedan 2015. Det samma gäller även efterlevnad av kraven avseende golv och liggytor, dagsljus, belysning, bullernivåer, nödventilation samt daglig tillsyn av olika automatiska system.

4.4 Get

Ökat antal djurskyddskontroller av get

Antalet kontroller per år har under perioden 2015-2021 varierat mellan 158 och 247 stycken. Under 2021 gjordes 227 kontroller av getter, vilket är en ökning med 69 kontroller jämfört med föregående år.

Precis som tidigare år är antalet kontroller av gethållning relativt få och det kan därför vara svårt att dra slutsatser av kontrollresultatet. Många av kontrollerna har också skett hos djurhållare som endast håller en eller några få sällskapsgetter.

För kontrollåret 2020 konstaterades att bristerna som gäller getter generellt hade ökat jämfört med 2019. Detta kan eventuellt kopplas till en ökad träffsäkerhet vad gäller länsstyrelsens prioritering av klagomålsärenden. Denna negativa trend har dock vänt enligt de siffror som gäller för kontrollåret 2021 där flertalet av kontrollpunkterna visar på en förbättrad efterlevnad av reglerna. Det är positivt.

Brister i getternas närmiljö

Det är inte ovanligt att getter i små besättningar eller i besättningar med bara enstaka sällskapsgetter hålls i utrymmen som inte är byggda eller tillräckligt anpassade för att hålla getter i. Det kan bland annat medföra en förhöjd skaderisk för djuren, vilket oerfarna djurhållare inte alltid är medvetna om. Detsamma gäller även för betesmarker och andra utomhusytor där det kan finnas föremål som inte är lämpliga att getterna kommer i kontakt med eller olämpliga stängsel eller olämplig markbeskaffenhet.

De vanligaste bristerna som länsstyrelserna konstaterade under kontrollåret 2020 och som ligger över 10 procent gäller kraven på utomhusytor och stängsel, inredningens utformning avseende skaderisker samt skadliga föremål och ämnen. Efterlevnaden av kraven avseende utomhusytor och stängsel samt skadliga föremål och ämnen har dock förbättrats tydligt under kontrollåret 2021 och ligger nu på 5 respektive 7 procent.

Brister rörande inredningens utformning avseende skaderisker har minskat med 1 procentenhet jämfört med 2020 men ligger fortfarande på en allt för hög siffra (18 procent). Bristfällig kunskap om hur getter ska hållas hos de som håller get som hobby bedömdes vara en orsak till att brister vad gäller skaderisker i inredningen ligger relativt högt, dvs. getterna förvaras inte alltid i stall som är byggda för dem, utan i andra utrymmen som gjorts om till förvaringsutrymmen för dem.

Noterbart är att hög förekomst av denna typ av brist också kan ses i statistiken för kontroller av besättningar med djurslagen nöt, får, gris och häst (se respektive avsnitt).

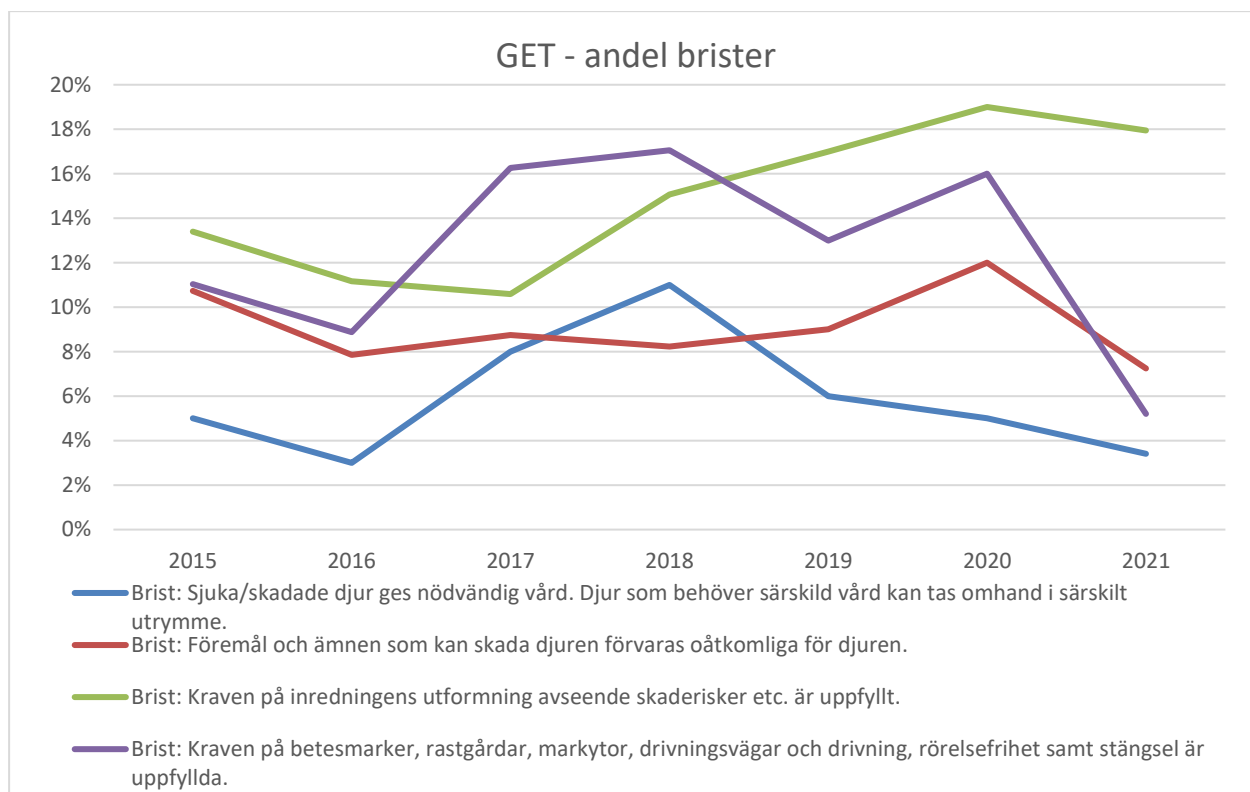

Diagram 39. Inredning, skaderisker, sjuka och skadade djur samt utrymmen för dessa.

Brister om hull, klippning och klövvård minskar

Under kontrollåret 2020 sågs en liten ökning av antalet brister rörande hull, klippning och klövvård jämfört med tidigare år. Under kontrollåret 2021 har dock andelen brister minskat för dessa kontrollpunkter och ligger nu på ungefär samma nivåer som tidigare. Noterbart är att inte en enda brist avseende klippning av getter konstaterades under 2021, vilket är mycket positivt.

Journalföring är en kontrollpunkt där det ofta har konstaterats brister tidigare år, särskilt under kontrollåret 2019 då brister konstaterades i 18 procent av kontrollerna. En möjlig förklaring till detta kan vara att en del som håller getter som hobbydjur inte kände till reglerna som finns om produktionsplatsnummer, journalföring m.m. Under kontrollåren 2020 och 2021 har dock andelen brister minskat och ligger på 7 procent två år i rad. Som för får gäller dock även här att punkten är kontrollerad i en begränsad utsträckning motsvarande cirka 25 procent av kontrollerna.

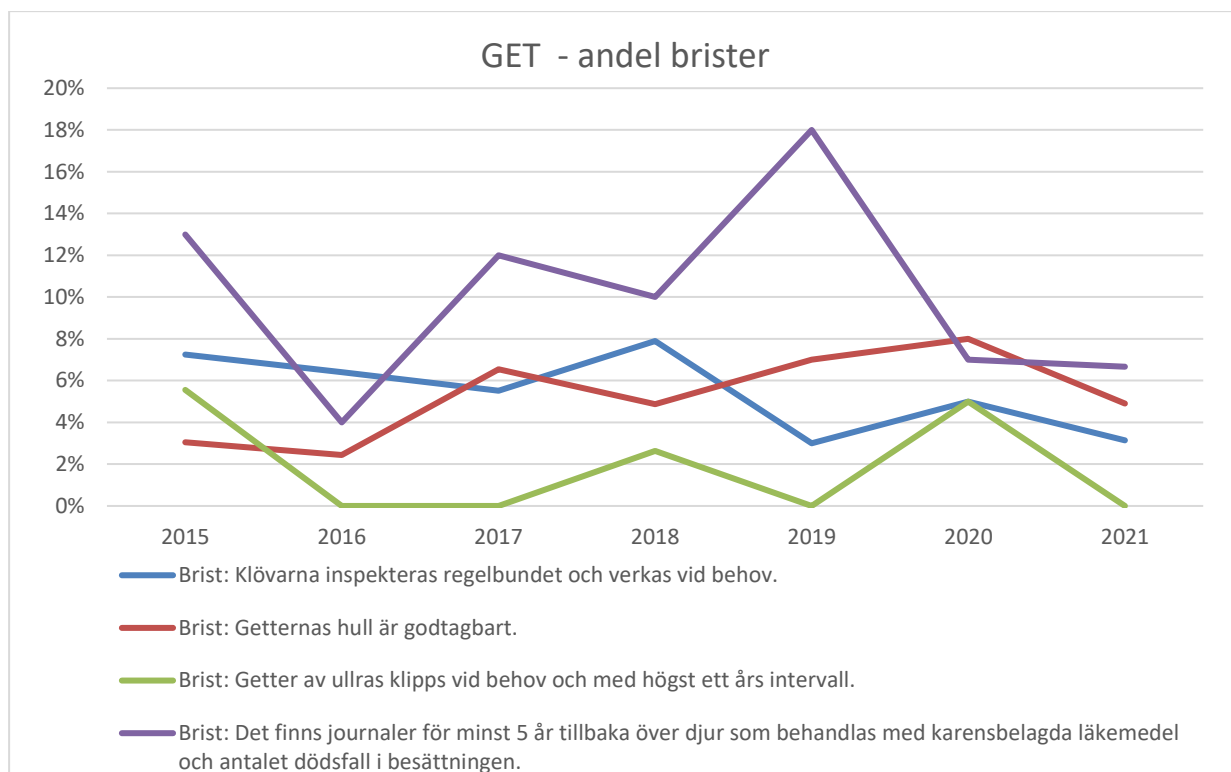

Diagram 40. Klövar, hull, klippning och journaler.

Allvarliga konsekvenser av brister

Vi bedömer att brister i form av skaderisker kan leda till ett onödigt lidande om getterna skadar sig på föremålen eller inredningen. Även brister i djurens skötsel som rör hull och klövar kan allvarligt hota djurens välfärd.

God efterlevnad

Utöver de brister som redovisats i detta avsnitt visar kontrollstatistiken att efterlevnaden av djurskyddsreglerna är god när det gäller ett flertal kontrollpunkter. Det gäller exempelvis efterlevnaden av kraven om att getter avlivas av person med tillräckliga kunskaper och på ett sätt som är i enlighet med reglerna. Kontrollstatistiken visar att brister endast förekommer 0-1 procent av de kontroller som gjorts sedan 2015.

Efterlevnaden är också god över lag när det gäller exempelvis kraven på att getterna ska hållas tillfredsställande rena och reglerna om klippning och killning. För dessa kontrollpunkter visar kontrollstatistiken att brister endast har förekommit vid några enstaka tillfällen sedan 2015. Detsamma gäller även efterlevnad av kraven avseende golv och liggytor, dagsljus, belysning, bullernivåer, nödventilation samt daglig tillsyn av olika automatiska system.

4.5 Värphöns

Fortsatt lågt antal djurskyddskontroller av värphöns

Under 2021 gjordes 51 kontroller i besättningar över 350 djur, vilket är i samma storleksordning som föregående år. Under dessa två år har det funnits restriktioner och rekommendationer på grund av utbrott av fågelinfluensa. Det har inneburit att länsstyrelserna har utfört färre kontroller av fjäderfäbesättningar jämfört med åren innan.

Antalet kontroller har under de senaste sju åren varierat mellan årets 43 till som mest 102 stycken. Så få kontroller ger en stor osäkerhet i det statistiska resultatet och gör att återkommande kontroller hos djurhållare med problematisk djurhållning får stort genomslag i statistiken. Dock bör det noteras att trots att det är få kontroller, så berör bristerna ett mycket stort antal djur.

Bristerna som gäller beläggningsgrad har minskat

Tidigare var kravet på dagsljus en vanlig brist men detta har minskat markant under de senaste sex åren. Detta beror troligen på att gamla stallar fasas ut allteftersom och att tydligare regler införts vad gäller kraven kring dagsljusinsläpp.

Detsamma gäller för luftkvaliteten/stallklimat som över tid har visat på en positiv trend. Luftkvalitet och ventilation har varit ett stort problem inom värphönsproduktionen under många år. Under 2017 fann man brister i 41 procent av kontrollerna men detta har fram till 2020 minskat till under 20 procent. Dock är det fortfarande en hög och oroande siffra som dessvärre har stigit till 28 procent under kontrollåret 2021. Dessa brister består ofta i för höga ammoniakhalter i stallluften, vilket är vanligt när ströbädden inte är torr och lucker. Bristfällig eller felaktig ventilation samt avsaknad av tillskottsvärme orsakar också dessa problem och är vanligast i äldre byggnader.

Brister gällande beläggningsgrader ligger på en hög nivå men har under 2021 minskat jämfört med föregående år. Särskilt tydligt ses en förbättrad efterlevnad när det gäller kraven för att få ha upp till 9 höns per kvadratmeter i flervåningssystem. Sedan cirka fyra år tillbaka kontrollerar länsstyrelserna att ett antal villkor är uppfyllda för att djurhållaren ska få ha en beläggningsgrad på 9 höns/m². Om villkoren inte uppfylls är gränsen istället 7 höns/m². Detta är anledningen till att den lila kurvan i Diagram 41 startar 2018.

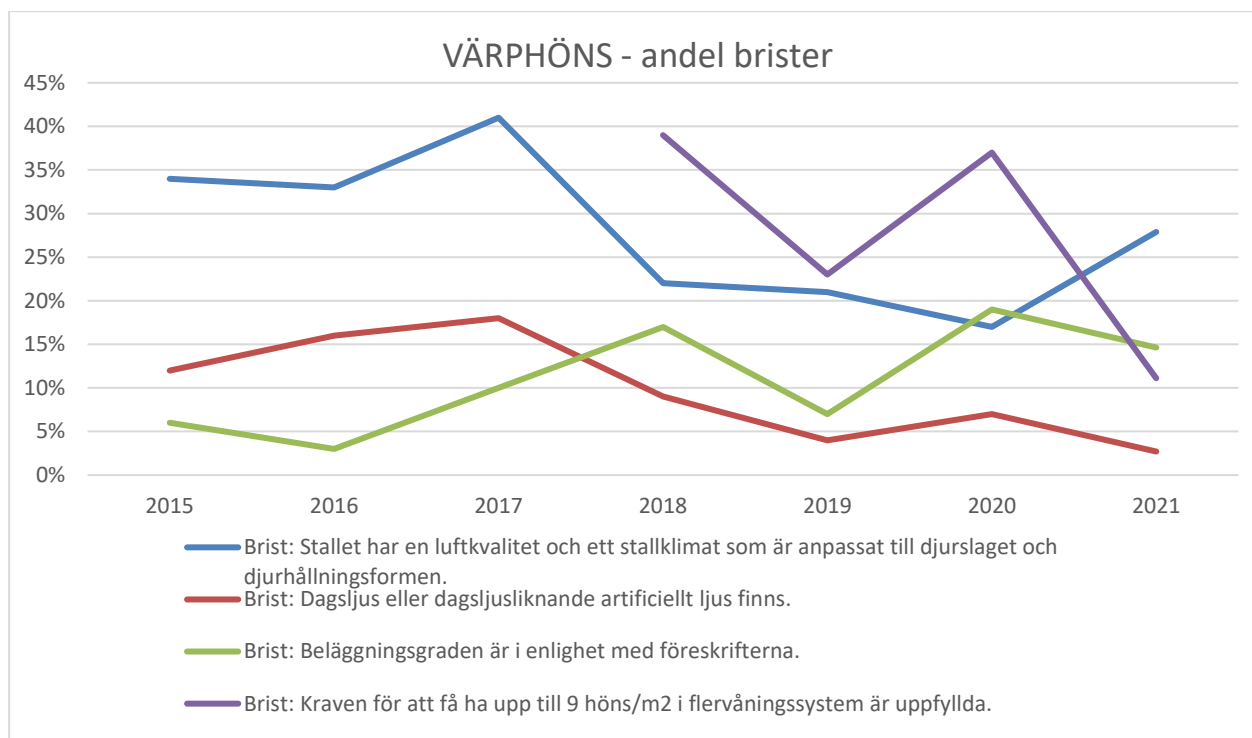

Diagram 41. Ljus, luftkvalitet och belägningsgrad.

Brister som gäller sjuka och skadade djur

Siffrorna i diagrammet nedan som relaterar till exempelvis sittpinnar, strö och reden varierar mycket mellan åren. Detta kan bero på att det statistiska underlaget är litet vilket innebär att ett fåtal konstaterade brister ger ett relativt stort procentuellt genomslag i statistiken. Inom produktionsformen värphöns i inredda burar är dock hönsens tillgång till ströbad en vanlig brist. Av de sju kontroller av ströbad som utfördes i sådana besättningar så fann man brister i fem av kontrollerna, vilket motsvarar 71 procent. Att detta inte uppfylls kan bero på tveksamheter hos producenten om ströbadet fyller sitt syfte, problem med att strömaterial snabbt försvinner ur ströbadet eller att hönsen får tillgång till ströbadet under för kort tid. Bristen bedömer vi dock som allvarlig, eftersom att ströbada är ett starkt motiverat beteende för höns och en del i att hönsen ska kunna få bete sig naturligt.

Även brister när det gäller hantering av sjuka och skadade djur varierar år från år. Under kontrollåret 2020 upptäcktes inga sådana brister men 2021 kontrollerades denna punkt 35 gånger och man fann då brister vid 6 tillfällen. Dessa 6 tillfällen avsåg dock kontroller som utfördes i en och samma besättning.

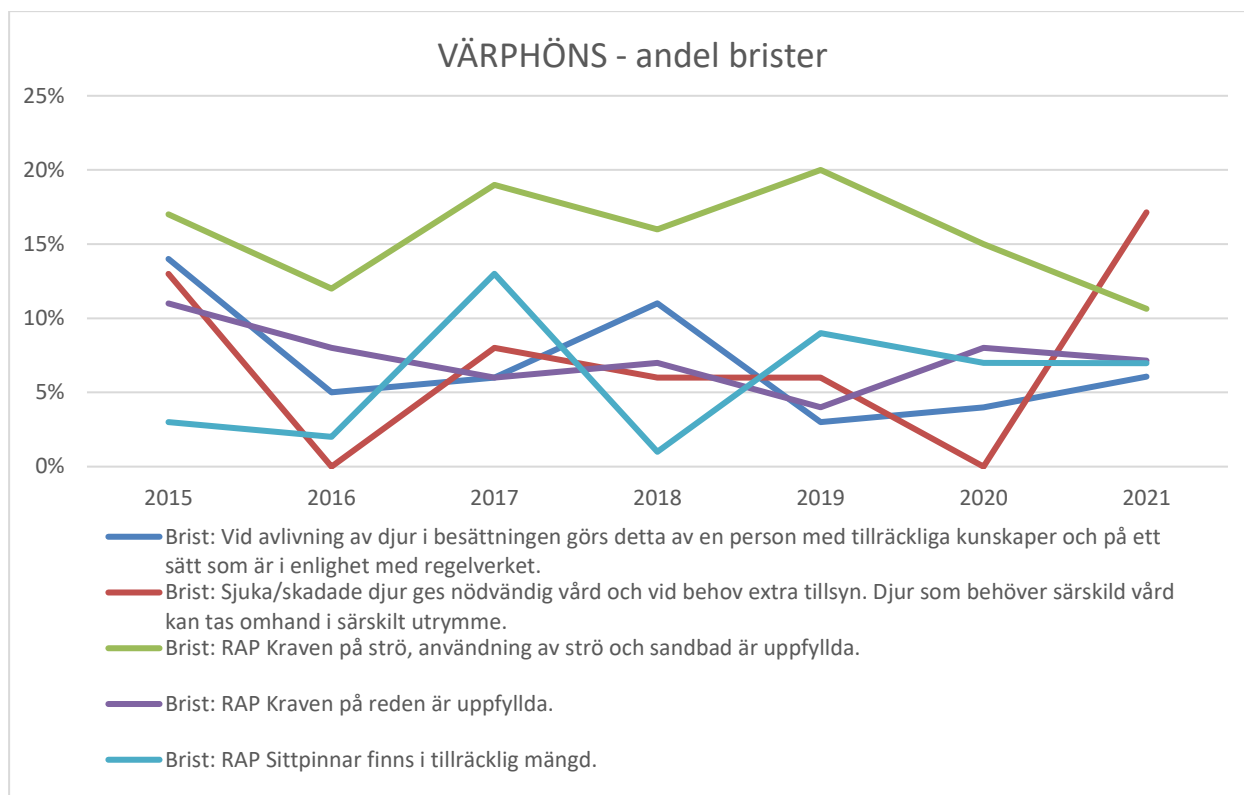

Diagram 42. Avlivning, strö, reden, sittpinnar, sjuka och skadade djur samt utrymmen för dessa.

Allvarliga konsekvenser av brister

Brister som gäller luftkvalitet och stallmiljö med höga till mycket höga ammoniakhalter bedömer vi medför allvarliga djurvälståndrisker för djuren. Stress på grund av brister i miljön kan orsaka konkurrens om reden, sittpinnar och yta samt att hönsen plockar fjädrar från och hackar på varandra. Höga ammoniakhalter kan även ge skador på djuren, exempelvis irritationsskador i luftvägar och på ögonen. Det är därför positivt att bristerna över tid visar på en nedåtgående trend.

Att ströbada är ett starkt motiverat beteende hos höns som syftar till att hålla fjäderdräkten i trim. Beteendet är så starkt att de badar även utan strö om de har möjlighet. Att inte kunna utföra starkt motiverade beteenden orsakar stress för djuren vilket påverkar deras välfärd negativt.

God efterlevnad

Utöver de brister som redovisats i detta avsnitt visar kontrollstatistiken att efterlevnaden av djurskyddsreglerna är god när det gäller ett flertal kontrollpunkter. Det gäller exempelvis efterlevnaden av kraven på att hönsen ska hållas tillfredsställande rena, kraven avseende rengöring av stallarna och mekanisk utgödsling. Kontrollstatistiken visar att brister endast förekommer mellan 0-2 procent av de kontroller som gjorts sedan 2015. Efterlevnaden är i allmänhet även god när det gällande kraven rörande hönsens hull, foder och vatten samt system för utfodring och vattning.

Överlag är efterlevnaden också god när det gäller flera andra krav. Det gäller exempelvis krav som har att göra med tillåtna belägningsnivåer och krav kopplade till utevistelse. För dessa kontrollpunkter

visar kontrollstatistiken att brister i endast förekommit vid ett fåtal kontroller som gjorts de senaste åren. Detsamma gäller även efterlevnad av kraven avseende golv, sittpinnar, reden, ströarea, belysning, bullernivåer, nödventilation och larmanordningar samt daglig tillsyn av olika automatiska system.

4.6 Hästar

Fortsatt minskning av djurskyddskontroller av hästar

Under 2021 gjordes 1 252 kontroller av hästhållningar. Antalet kontroller har minskat konstant år från år sedan 2013 då cirka 3 000 kontroller gjordes. Anledningen till minskningen är troligen att många kontroller utförs till följd av klagomål och att dessa sedan 2017 även kan handläggas administrativt från kontor. Vid sådan handläggning används inte någon checklista och de syns därför inte i denna statistik. Flera länsstyrelser handlägger numera även tillståndsansökningar administrativt från kontor, utan kontroll på plats.

Brister rörande tillstånd, hästpass och förprovning

En förändring som har skett efter kontrollåret 2019 gäller kravet på tillstånd enligt 6 kap. 4 § djurskyddslagen (2018:1192). Förändringen innebär att den fråga som ställdes i checklistan ändrades till ”Finns eller söks tillstånd”, istället för ”Finns tillstånd”. Detta ledde till en ganska stor minskning av antalet brister för denna punkt, vilket framgår tydligt av diagrammet nedan. Det är dock fortfarande många häst- och stallägare som inte är medvetna om tillståndsplikten vilket innebär att brister har konstaterats i 12 procent av kontrollerna under kontrollåret 2021. I mindre stall kan förändring av förhållandet mellan antalet egna hästar och inackorderade hästar betyda att verksamheten blir tillståndspliktig.

Brister som gäller hästpass har legat på en relativt hög nivå men har dessvärre ökat under kontrollåret 2021 till 25 procent. Punkten är dock endast kontrollerad i 38 procent av kontrollerna vilket kan vara en förklaring till varför siffran är förhållandevis hög. En ytterligare förklaring till denna höga nivå och ökning kan vara att kontrollpunkten utökades under 2021 till att även innefatta frågan om hästen återfinns i det centrala hästregistret.

En ny kontrollpunkt infördes i checklistan från 2019 och handlar om förprovning. För kontrollåret 2021 konstaterades brister i 20 procent av kontrollerna vilket är på ungefär samma nivå som tidigare år. Att brister förekommer i denna omfattning beror troligen på att många hästhållare inte är medvetna om att exempelvis ombyggnad eller vissa andra åtgärder i stallen kräver förprovning. Det bör dock observeras att punkten endast är kontrollerad i 18 procent av kontrollerna, vilket kan vara en ytterligare förklaring till varför siffran är förhållandevis hög.

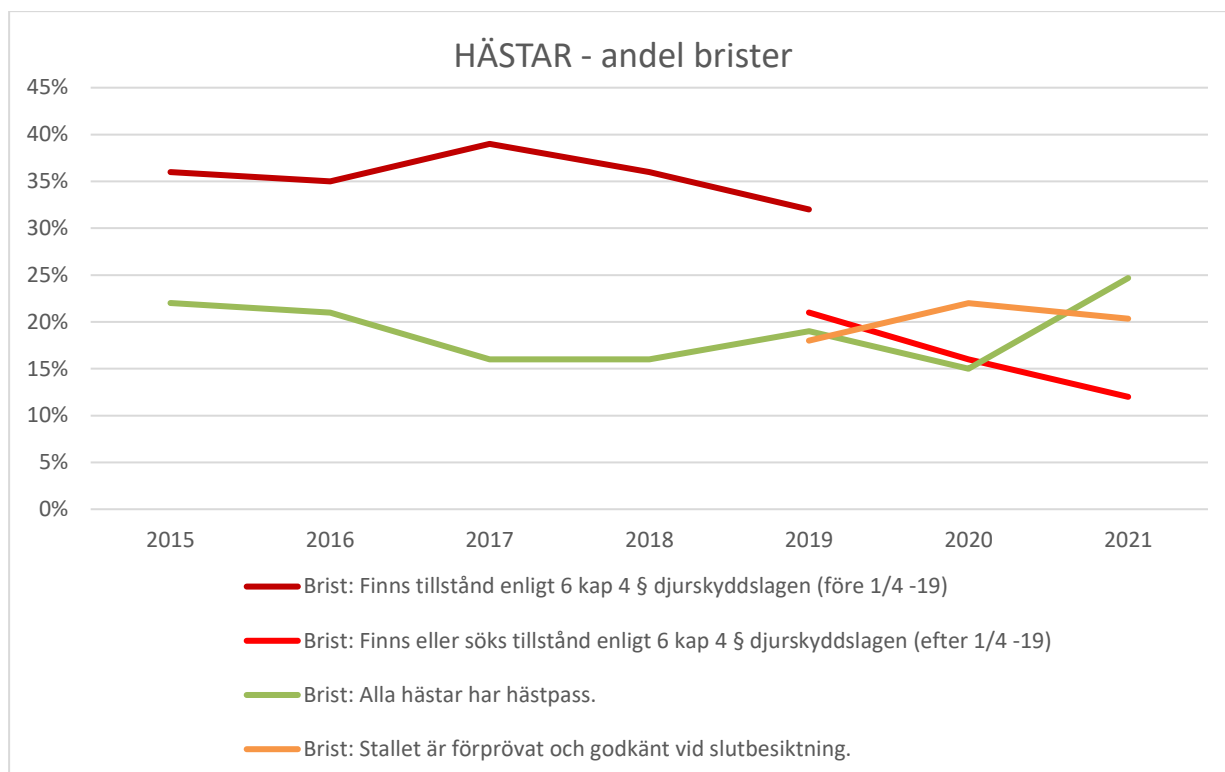

Diagram 43. Tillstånd, hästpass och förprovning.

Brister som handlar om skaderisker ligger fortsatt mycket högt

Den vanligaste bristkategorin är skaderisker i stall, exempelvis att fönstergaller saknas eller att det finns inredning som riskerar att skada hästarna. Bristen har legat på en stadigt hög nivå på 30-40 procent i flera år men har dessvärre även ökat under kontrollåret 2021 till hela 49 procent, vilket är oroande. En orsak till att dessa brister förekommer i så stor omfattning kan vara att många hästhållare inte är medvetna om vad som kan vara skaderisker i hästarnas närmiljö. Många hästhållare verkar inte heller känna till att länsstyrelsens bedömningar avseende skaderisker görs utifrån lagstiftningens förebyggande syfte där en av utgångspunkterna är att hästar till skillnad från flera andra djurslag som hålls under liknande förhållanden är mer reaktiva och snabba flyktdjur.

Vad gäller kontroller avseende föremål och ämnen som kan skada hästarna ligger antalet brister på en betydligt lägre nivå jämfört med ovanstående. Under kontrollåren 2015-2020 konstateras brister i 9-16 procent av kontrollerna för åren 2015-2020. För kontrollåret 2021 var motsvarande siffra 14 procent.

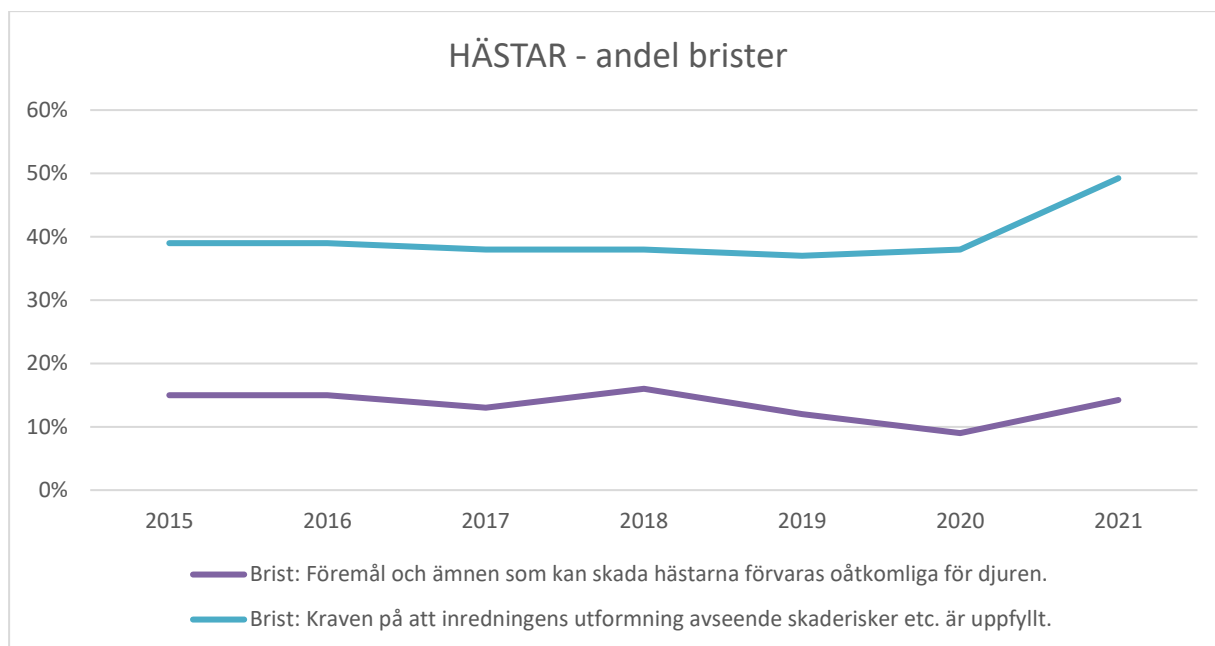

Diagram 44. Skaderisker.

Brister som handlar om utegångsdjur och ligghallar är vanliga

Andelen brister gällande kraven kring både betesmarker och hållande av utegångsdjur är i stort sett oförändrad jämfört med tidigare år. Under kontrollåret 2021 konstaterades brister i 18 respektive 19 procent av kontrollerna vilket är en allt för hög nivå. En vanlig brist är att det saknas ligghall för hästar som hålls som utegångsdjur eller att ligghallen inte uppfyller de krav som finns. Många länsstyrelser hanterar numera klagomål om att ligghall saknas, helt administrativt i enlighet med länsstyrelsernas gemensamma rutin för klagomålsärenden. Någon checklista fylls då inte i och eventuella brister gällande ligghallar som hanterats administrativt syns alltså inte i denna statistik.

Brister gällande kravet på takhöjd har gått ner tydligt från kontrollåret 2016 till 2020. Detta beror troligen på att kravet på en minimihöjd av 2,20 meter i takhöjd togs bort i föreskrifterna. Under kontrollåret 2021 konstaterades dock en liten ökning av antalet brister till 10 procent från att ha legat på 8 procent under kontrollåret 2020.

Andelen brister som gäller luftkvalitet i stall och stallklimat är fortsatt hög och ligger relativt stabilt, med en nedåtgående trend sedan 2016. För kontrollåret 2021 har dock brister konstaterats i ökad omfattning och uppgick till 17 procent vilket är samma nivå som konstaterades 2016.

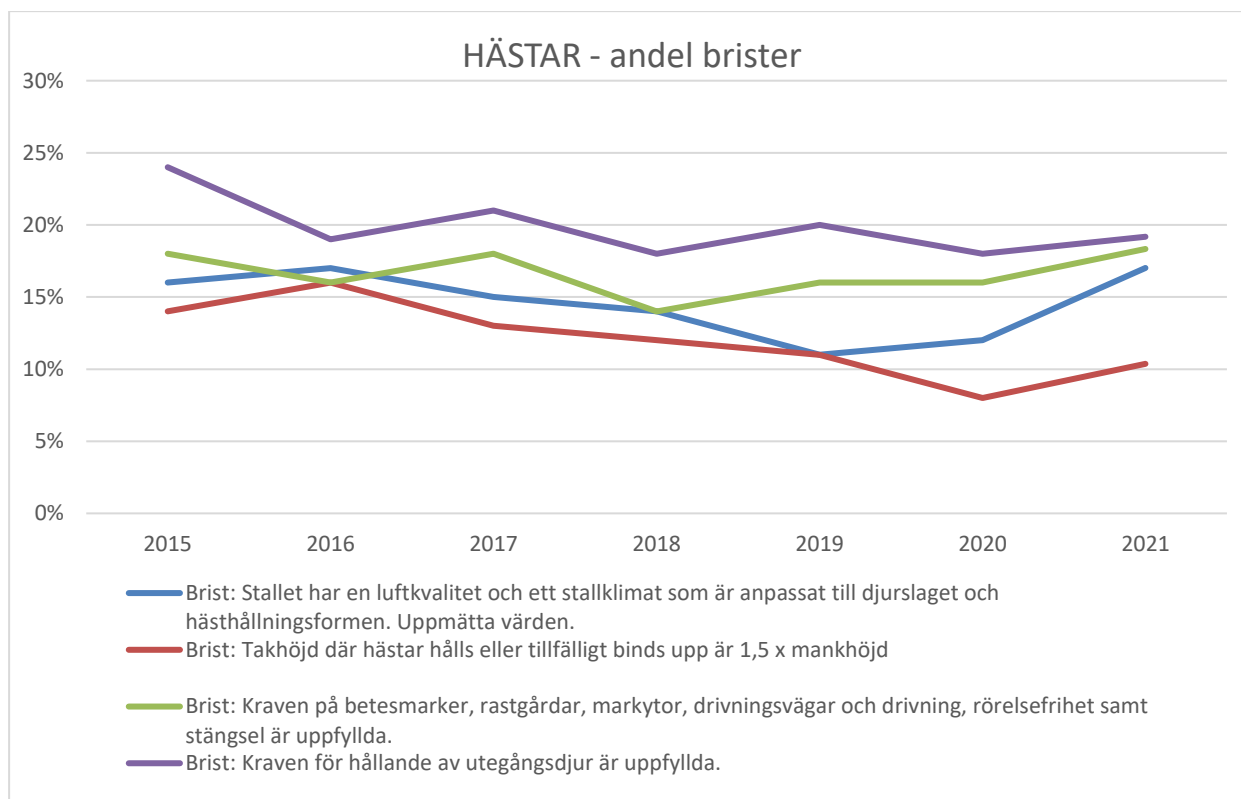

Diagram 45. Luftkvalitet, takhöjd, betesmarker och utegångsdjur.

Andra brister som ligger högt handlar om liggytor, nödvändig vård, hull samt hovvård

Andra vanliga brister som är direkt relaterade till hästarnas välfärd såsom exempelvis rena och torra liggplatser, hull, hovar och veterinärvård ligger relativt konstant över åren. Många av kontrollerna på häst är dock gjorda efter klagomål och speglar därför inte hur hästhållningen i stort ser ut. De län som har gjort många normalkontroller på häst ligger över tid generellt sett lägre gällande samtliga brister. Det stödjer slutsatsen att kontrollresultaten inte speglar hur hästhållningen generellt ser ut i Sverige.

Brister som gäller hovvård har tenderat att minska de senast åren men har under kontrollåren 2020 och 2021 dessvärre ökat i omfattning. Länsstyrelserna får också många klagomål som rör dålig hovvård, framför allt på fånghästar. Förmodligen uppmärksammas det lättare av andra när djuren går ute. Förståelsen hur hovvård ska skötas är många gånger bristfällig hos hästhållarna, och en del har problem att få tag i hovslagare, vilket är ett ökande djurskyddsproblem i vissa områden.

Dåliga skördeår verkar inte påverka andelen brister gällande hull på häst. De flesta hästägare betalar de kostnader som krävs för att ge sina hästar ett bra foder och de som inte utfodrar sina hästar korrekt verkar missköta detta oberoende av fodertillgången.

Gällande brister som handlar om hantering av sjuka och skadade hästar gäller den punkten troligen främst att hästarna inte får vård och inte att bristen består i att sjukbox saknas. Detta med tanke på att det vanligaste inhysningssystemet för hästar är i box. En av orsakerna till att dessa brister uppstår bedöms främst bero på okunskap hos hästhållarna och mer sällan av ekonomiska skäl även om

vårdkostnaden kan vara kännbar. Statistiken visar på en tydlig uppåtgående trend när det gäller omfattningen av brister relaterade till denna kontrollpunkt, vilket är oroande.

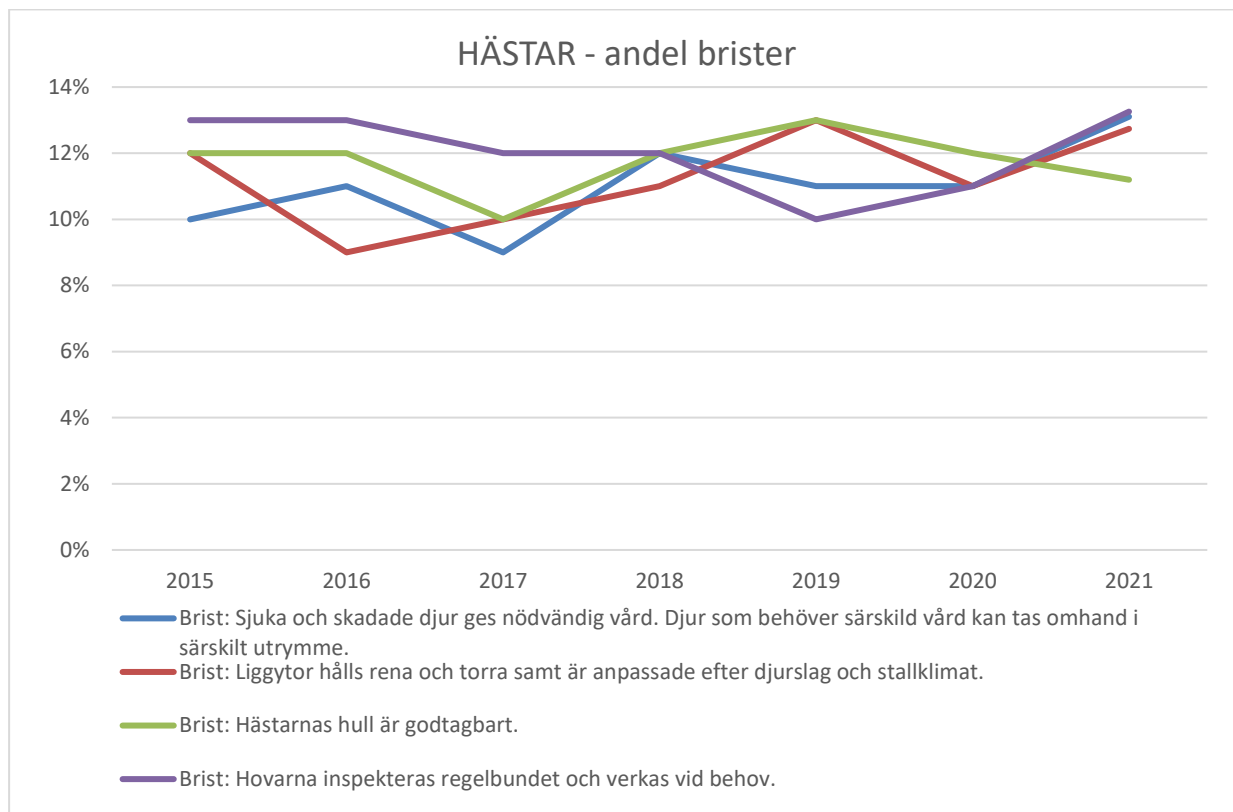

Diagram 46. Liggytor, hull, hovar, sjuka och skadade djur samt utrymmen för dessa.

Sett över tid så är det i princip samma typ av brister i hästhållningen som dominerar från år till år. Många av bristerna bedömer länsstyrelsen beror på bristande kunskap hos många hästhållare. Andra orsaker till bristerna i hästhållningen bedömer de också beror på att hästar hålls i gamla slitna stallar och bristande ekonomiska resurser hos hästhållarna. Även brist på förståelse för-, eller kunskap om lagstiftningens olika krav bedöms vara en orsak, vilket bland annat märks när det gäller brister kring skaderisker, ventilation och luftkvalitet.

Allvarliga konsekvenser av brister

Vi bedömer att brister som rör hästarnas skötsel såsom hull, hovar, foder, renhet, ventilation, skaderisker och veterinärvård kan medföra brister som allvarligt hotar hästens välfärd. Utebliven veterinärvård utsätter hästen för lidande som, i vissa fall, kan vara omfattande. Att hästar hålls i en miljö som är så fri från skaderisker som möjligt är viktigt då hästar, på grund av sitt inbyggda flyktbeteende, ofta skadar sig allvarligt när olyckor sker. Sammantaget bedömer vi att flertalet av de vanligaste bristerna troligen beror på okunskap om hur hästar ska hållas och skötas. Bristerna är oftast kopplade till grundläggande sköselfaktorer och kan leda till en dålig djurvälfärd och lidanden.

God efterlevnad

Utöver de brister som redovisats i detta avsnitt visar kontrollstatistiken att efterlevnaden av djurskyddsreglerna är god när det gäller ett flertal kontrollpunkter. Det gäller exempelvis efterlevnaden av kraven om att hästar ska hållas tillfredställande rena. Kontrollstatistiken visar att brister endast förekommer i ca 1 procent av de kontroller som gjorts sedan 2015.

Efterlevnaden är också god över lag när det gäller flera andra krav. Det gäller exempelvis kraven avseende social kontakt, daglig rastning och uppbinding, utfodring, foder och vatten för att nämna några. För dessa kontrollpunkter visar kontrollstatistiken att brister i allmänhet endast förekommer mellan 0-3 procent av de kontroller som gjorts de senaste åren. Efterlevnaden är i allmänhet också god när det gäller vissa stallmiljökrav, så som kraven avseende golv och liggytor, mått på utrymmen, spilthållning, dagsljus, belysning och bullernivåer.

4.7 De vanligaste bristerna skiljer sig åt mellan djurslag

Figuren nedan är en översikt över några av de djurslag som hittills har redovisats; nämligen häst, får, gris och nöt. Bristerna som visas är samtliga sådana som finns i djurens närmiljö och direkt påverkar och har stor betydelse för djurens välbefinnande. Bilden visar att bristerna är mer vanliga hos vissa av djurslagen än hos andra. Som exempel syns det tydligt att skaderisker vad gäller utformning av inredning är vanligast hos häst, medan brister i djurens renhet ligger högst hos nöt.

Denna sammanställning har sett mycket likartad ut under de senaste åren och skillnaderna är desamma. För vissa kontrollpunkter har bristerna dock ökat eller minskat något, vilket har beskrivits tidigare i detta avsnitt 4. Att vissa brister dock ligger på en konstant hög nivå kräver såväl analys som ytterligare åtgärder.

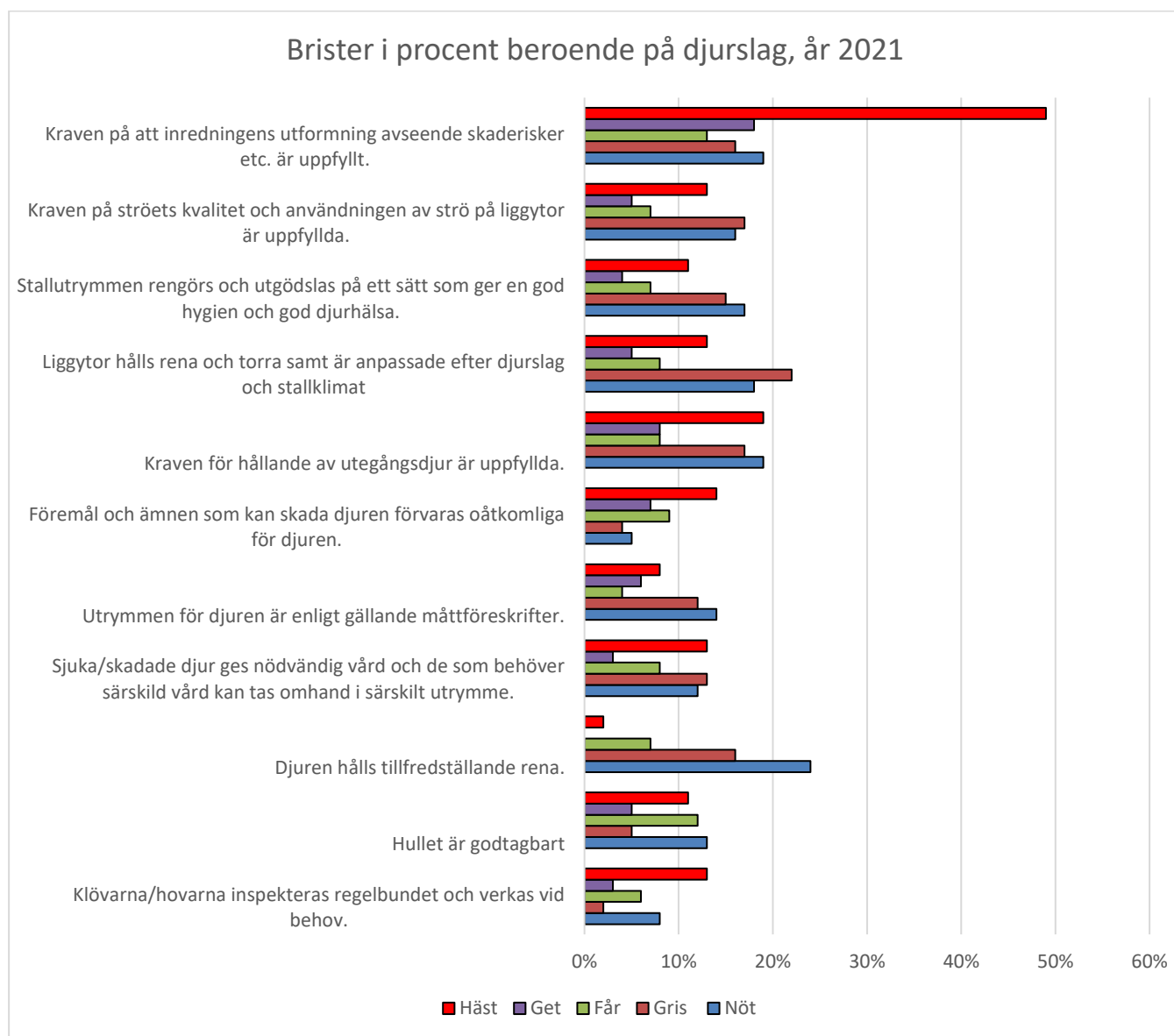

Diagram 47. Vanligaste bristerna för några djurslag, kontrollåret 2021.

4.8 Hundar

Nästan 2 000 djurskyddskontroller av hundar

Under 2021 gjordes 1 921 kontroller av hundhållning. Sedan 2014 har antalet sjunkit från cirka 2 600 till cirka 1 900 stycken. Den största andelen av dessa kontroller har gjorts vid kontroller efter klagomål samt uppföljningar av tidigare brister.

Minskningen av antalet kontroller efter klagomål beror troligtvis till viss del på att administrativ handläggning från kontor av klagomålsärenden infördes 2017. Vid kontroller efter klagomål som visar sig vara utan brister, användes även under några år en annan checklista (*Sällskapsdjur - ua*) för att underlätta för kontrollmyndigheterna, vilket också starkt bidrar till att andelen kontroller med hundchecklistan har minskat. Från och med 2020 används dock inte denna andra checklista längre.

Nya föreskrifter⁶ för hund och katt började gälla den 15 juni 2020. Någon vägledning till föreskrifterna har dock ännu inte färdigställts. Det kan därför skilja något mellan olika länsstyrelser tolkningar av hur de nya reglerna ska tillämpas.

Brister i hundarnas närmiljö är vanliga

Brister som gäller hundens närmiljö samt renhållning av utrymmena är överlag vanligt. Vi bedömer att de relativt höga nivåerna vad gäller andel brister troligen beror på den allt hårdare prioriteringen av klagomålsärenden och inte att hundhållning generellt är dålig. Kontrollresultaten av kontroller i detta avsnitt är därför inte representativt för den genomsnittliga hundhållningen i landet.

Rastning av hund kan vara svårt att kontrollera. Den typen av klagomål är lämpliga att handlägga antingen med brev utan återkoppling eller som granskning, särskilt om man inte får indikationer på andra allvarigare brister. När denna brist anges vid kontroll, så betyder det ofta att bristen är mycket grav och uppenbar och inte går att dölja. Rastning av hund, renhet av förvaringsutrymmen och miljön hänger mycket samman, vilket också syns på graferna som följer varandra väl i diagram 48. Riktigt dåliga djurhållningar har ofta brister på flera kontrollpunkter.

⁶ Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om hållande av hundar och katter (SJVFS 2020:8)

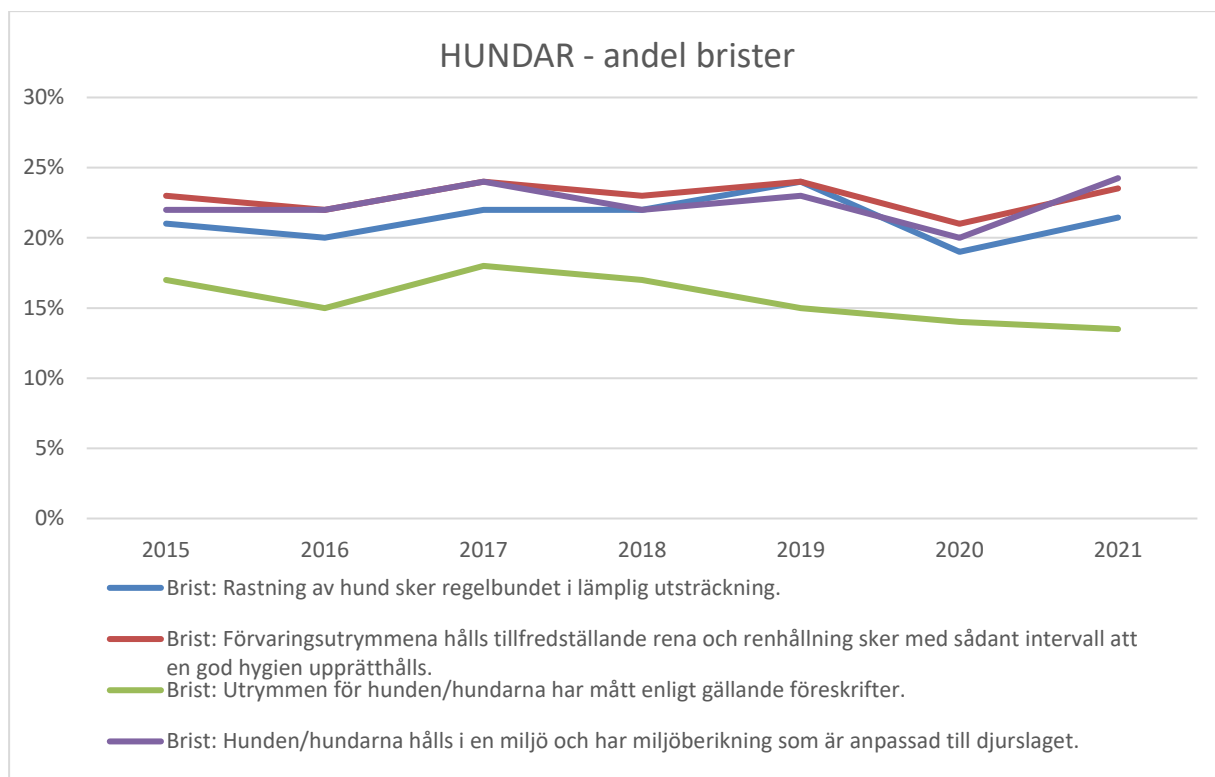

Diagram 48. Rastning samt hundens närmiljö.

Brister som handlar om hundarnas centrala behov

Diagram 49 visar brister som gäller flera av de mest centrala behoven för en god djurvelfärd, såsom tillsyn, hull, klor, foder, vatten och veterinärvård. Många av bristerna bedömer vi beror på bristande kunskap eller ekonomiska begränsningar. Det kan även finnas andra omständigheter som gör att man helt eller delvis inte ger djuret tillräcklig skötsel, exempelvis vid sjukdom.

En av de vanligaste bristerna som syns i diagrammet är att sjuka eller skadade hundar inte får nödvändig vård. Vi bedömer att det är relativt vanligt att personer som skaffar hund inte har kunskap om de kostnader det innebär att ha djur med alltifrån mat till skötsel och veterinärvård. Även brist på klocklippning hör till de vanligaste fallen av bristande efterlevnad. Vissa hundägare upplever att klocklippning är svårt att utföra och gör det därför alltför sällan.

När det gäller brister i hundens hull är det vanligaste skälet att hunden getts för mycket eller för lite att äta, alternativt felaktigt foder. Vad gäller överviktiga hundar så beror det ibland på bristande förmåga att avväga mattilldelning och motion på ett korrekt sätt, men sannolikt att hundar också i all välmening får för mycket att äta. När det gäller brister som finns på kravet att hundar ska ha dricksvatten bedömer vi det som allvarligt, eftersom vatten är ett grundläggande behov och påverkar djurens välfärd avsevärt.

Dessa brister innebär ofta att även brist konstateras vad gäller kravet om att tillsyn sker av hundarna i tillräcklig omfattning. Det beror på att tillsynsbegreppet även innebär en handlingsplikt för

hundägaren. Det är alltså inte tillräckligt att bara se till sina djur regelbundet, djurägaren måste också vidta konkreta och tillräckliga åtgärder när hen upptäcker problem.

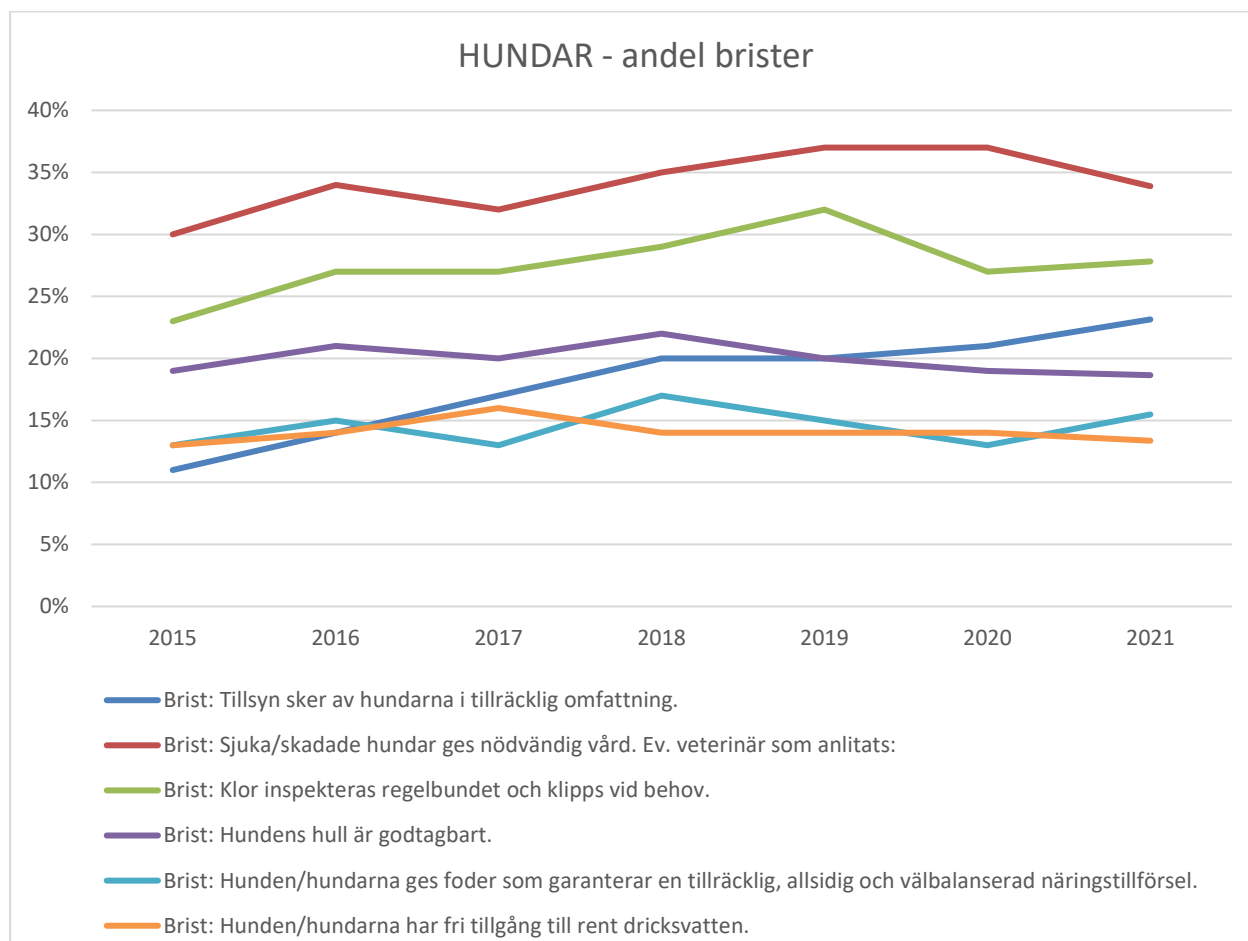

Diagram 49. Tillsyn, klor, hull, foder samt sjuka och skadade hundar.

Stora brister gällande hundar som hålls utomhus

Brister vid hundhållning i rastgårdar är vanliga. Många av de återkommande bristerna är för liten yta, oisolerad hundkoja eller att miljöberikning och upphöjda liggplatser saknas. Brister som gäller rastgårdens utformning och väderskydd ligger stadigt mycket högt.

Rastgårdar är ofta synliga för allmänheten, varför det inkommer många klagomål gällande dessa. Bristerna i rastgård har ett stort spann i fråga om allvarlighet. När det gäller brister i hundgårdar vad gäller tillgänglig yta, inredning och renhet så minskar hundarnas välfärd och leder i vissa fall till stora svårigheter eller lidande för djuret.

En av de vanligaste bristerna är avsaknad av upphöjd liggplats, en annan är brist gällande kravet på väderskydd. Det finns stora skillnader i hur hundar hålls i hundgård. En del hundar hålls stadigvarande i hundgård medan andra hundar endast hålls i hundgård delar av dygnet, till exempel under tiden hundägaren är på jobbet. En del hundhållare förstår inte att kraven gäller i båda fallen, alternativt inte tycker att behovet av skydd är så stort när hunden ändå kommer in på kvällen.

Att hund hålls i bur är ett relativt vanlig klagomål och vid kontroll kan bristen ofta bekräftas. Kontrollpunkten om digivande tikan innehåller två olika krav. Det ena kravet handlar om att tiken och valparna ska ha tillgång till en lugn och ostörd plats och det andra kravet om att tiken ska ha en plats som är oåtkomlig för valparna. Det går inte att utläsa hur bristerna fördelar sig mellan de olika kraven. Bedömningen är att båda bristerna många gånger förekommer samtidigt.

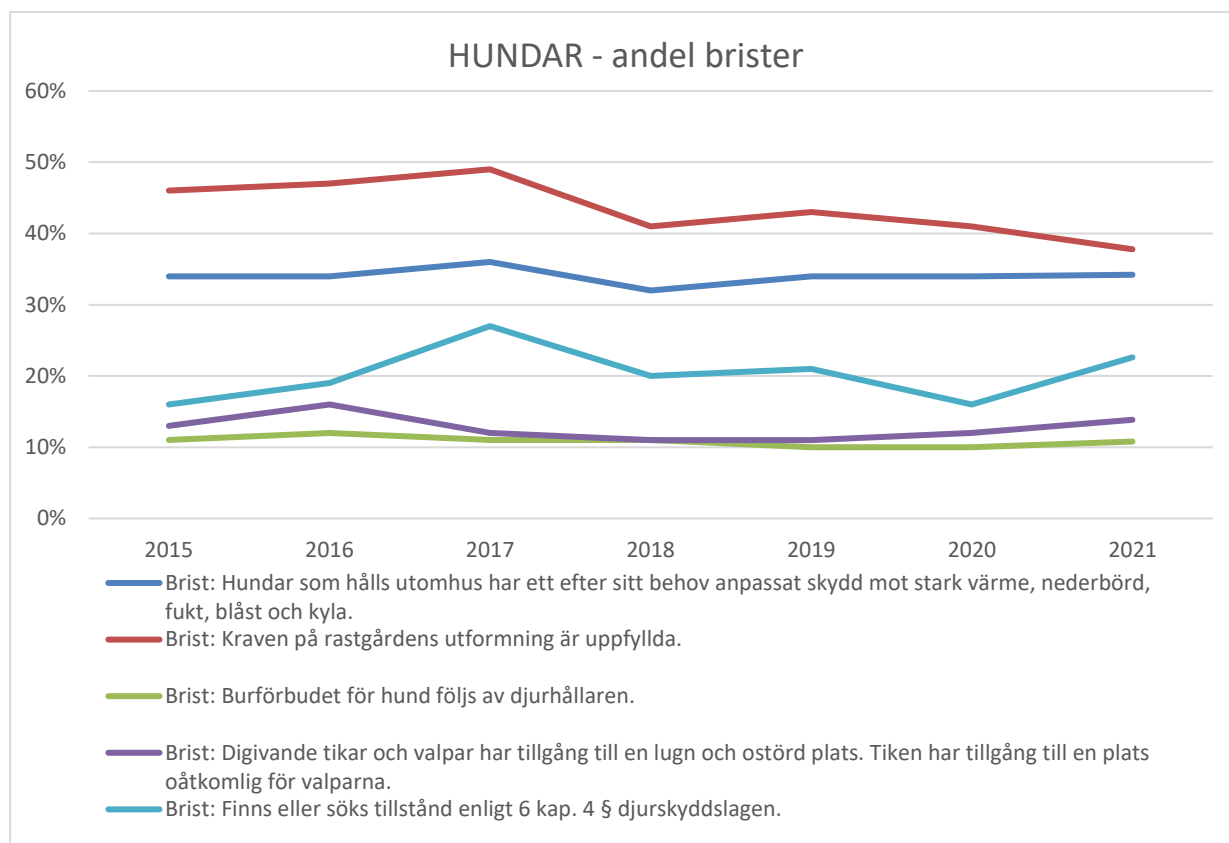

Diagram 50. Burförbud, utomhushållning, tillstånd och avel.

Kontrollpunkter om tandhälsa, rörelse och mental stimulans

I och med de nya föreskrifterna som gäller sedan 15 juni 2020 tillkom några nya kontrollpunkter i checklistan under pågående kontrollår. Under kontrollåret 2020 kontrollerades dessa nya kontrollpunkter därför bara under en begränsad period av året. Under kontrollåret 2021 har dessa kontrollpunkter kontrollerats under hela året. En av dessa nya kontrollpunkter handlar om hundars tandhälsa och andelen brister under 2020 låg på 24 procent. Under kontrollåret 2021 har andelen brister ökat något och uppgår till 25 procent, vilket är en mycket hög siffra. De andra kontrollpunkterna handlar om hundars behov av rörelse samt om mental stimulans. På dessa kontrollpunkter låg andelen brister på 10 respektive 8 procent för kontrollåret 2020. Under kontrollåret 2021 har andelen av dessa brister ökat till 13 respektive 14 procent.

Allvarliga konsekvenser av brister

Vi bedömer att om en hund har kraftig över- eller undervikt, eftersatt munhälsa eller utebliven klippning så är det något som allvarligt hotar hundens välfärd. Brister som handlar om bristande

tillsyn eller veterinärvård bedömer vi också som mycket allvarligt eftersom det kan leda till stort lidande för djuret. Alla brister som är kopplade till grundläggande skötselfaktorer är viktiga för djurens välfärd. Sammantaget bedömer vi att flertalet av de vanligaste bristerna beror på bristande kunskap eller oförmåga hos djurhållaren om att tillgodose djurens grundläggande behov.

4.9 Katter

Oförändrad omfattning av antalet djurskyddskontroller av katt

Under 2021 gjordes 1 204 kontroller vilket är i ungefär samma omfattning som tidigare år. Den största andelen av dessa kontroller har gjorts vid befogade klagomål och uppföljningar av tidigare brister. Det kommer många klagomål avseende katt men färre tillståndsansökningar än för hund. Därför minskas inte antalet kontroller lika mycket genom att tillstånd ges utan kontroll på plats. Kattkontrollerna har också påverkats av att checklistan Sällskapsdjur UA inte har använts 2021, men liksom för hund har den förväntade minskningen av andelen brister inte infunnit sig. Skälen är troligen desamma.

Utöver de kontroller som genomförs på plats gör många länsstyrelser ett flertal omhändertaganden av övergivna och förvildade katter där beslut tas utan föregående kontroll på plats. Anledningen att kontroll inte görs är för att det inte är möjligt, då dessa katter ofta rör sig över stora områden. I samtliga av dessa fall är tillsynen av katterna inte tillräcklig. Eftersom någon kontroll inte utförts på plats har någon checklista inte heller använts och ärendena återspeglas inte i denna statistik av brister.

Diagrammen i detta avsnitt visar negativa trender med ökade andelar brister på ett flertal kontrollpunkter. Vi bedömer att detta i viss mån kan beror på den hårdare prioriteringen av klagomålsärenden som länsstyrelserna gör. Det går dock inte att utesluta att efterlevnaden har försämrats över tid. Resultatet av kontroller i detta avsnitt ska därför tolkas med viss försiktighet i fråga om den är representativt för verkligheten av den genomsnittliga katthållningen i landet

Liksom för hund trädde nya föreskrifter⁷ i kraft den 15 juni 2020 som det ännu inte finns någon vägledning till, vilket kan leda till att länsstyrelserna gör olika bedömningar av brister.

Brister som gäller tillsyn och vård är vanliga

I Diagram 51 syns att de vanligaste bristerna gäller renhållning, tillstånd, veterinärvård, tillsyn samt brister som rör avel. Andelen brister när det gäller kraven kring avel ligger på en mycket hög nivå och har dessvärre en ökande trend. Under kontrollåret 2021 konstaterades brister i 67 procent av kontrollerna vilket är en ökning med 17 procentenheter sedan 2019. En förklaring till denna ökning är att kraven kring avel har skärpts i de nya föreskrifterna. De nya kraven innebär bland annat att katter inte får tillåtas föröka sig okontrollerat.

De flesta djurhållare som har brist vad gäller kravet på tillstånd har inte för avsikt att bedriva kattverksamhet utan har i många fall förlorat kontrollen över sin katthållning. Det gäller både katthållningar i bostäder och i stall. Brister i katthållning kan ibland också upptäckas mer

⁷ Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter

slumpmässigt, till exempel i samband med planerade djurskyddskontroller i besättningar med annat djurslag.

Bristerna som ses i Diagram 51 hör ofta samman när det handlar om katthållningar där man förlorat kontrollen över sina djur. Katterna är mer eller mindre skygga, i dessa fall och det upptäcks inte om de är sjuka eller skadade. I de fall det ändå upptäcks så kan de inte undersökas eller behandlas. Kattkullar hittas inte, fler förvildade katter föds och så kallade ”kattkolonier” uppstår.

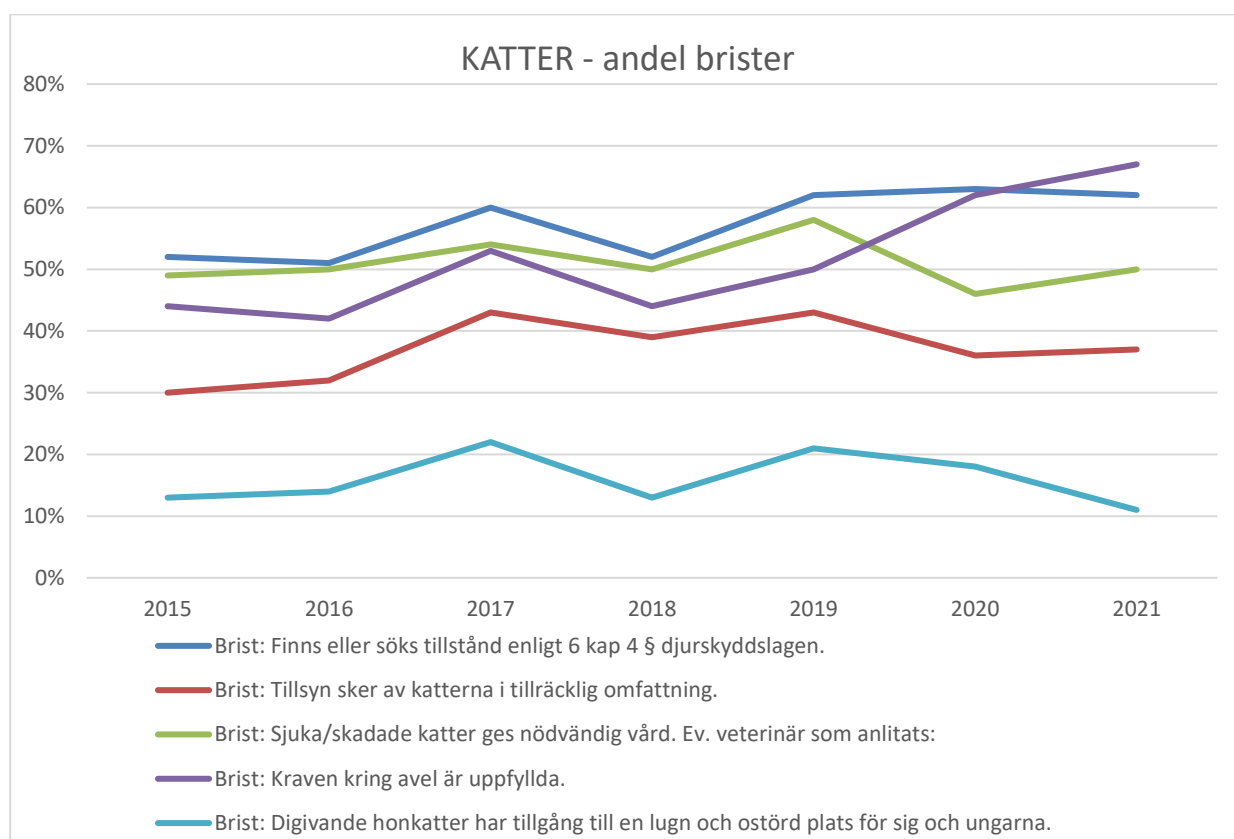

Diagram 51. Tillstånd, tillsyn, avel, renhet samt sjuka och skadade djur.

Foder, vatten och pälsvård

Vid kontroller av katter är det vanligt med brister som gäller hull och att de inte är tillfredsställande rena och inte får nödvändig pälsvård. Detta kan också ofta kopplas till kattkolonier. Är katterna skygga eller förvildade går de knappast att sköta pälsen på. Under kontrollåret 2021 konstaterades brister i 21 respektive 16 procent av kontrollerna, vilket är på samma höga nivå som under föregående kontrollår. Det är även relativt höga andelar brister gällande foder och vatten.

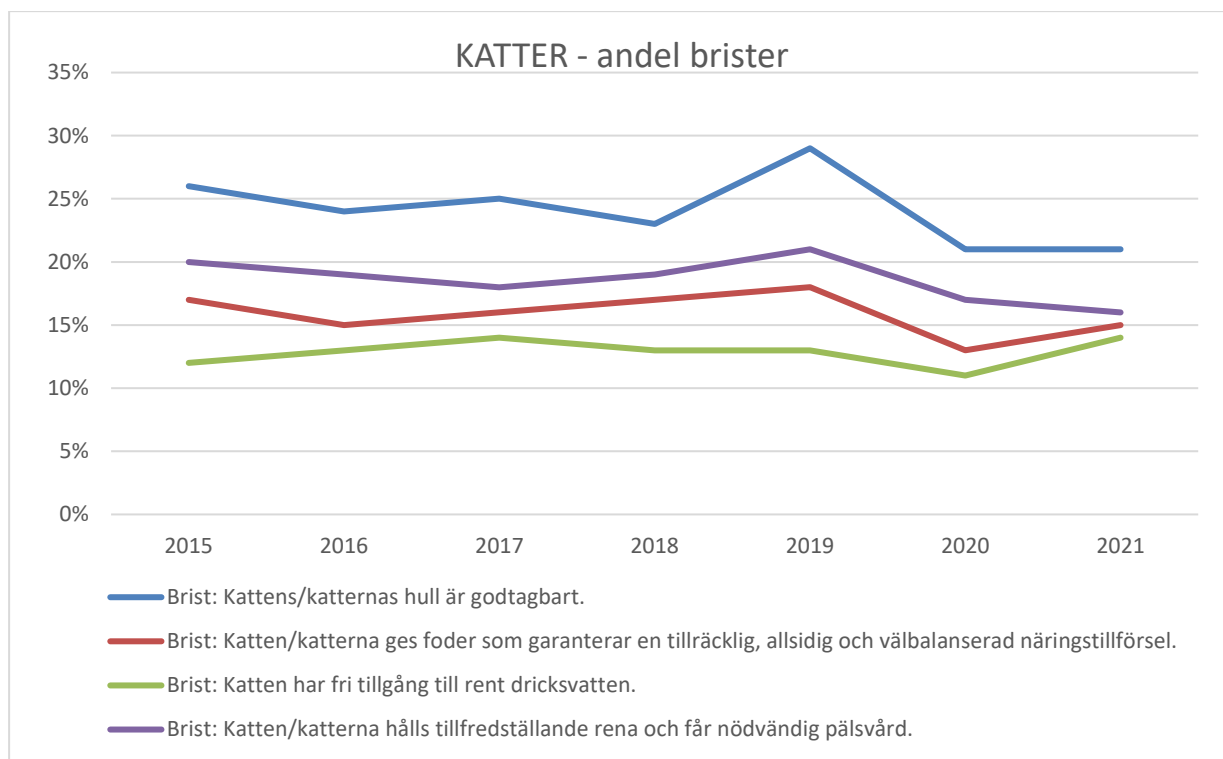

Diagram 52. Hull, foder, vatten och renhet.

Brister i katternas närmiljö är mycket vanliga

Det är en mycket stor andel brister gällande att förvaringsutrymmen inte hålls tillfredsställande rena. Det kan handla om allt från rena misärer där kattavföring täcker golvet, till att en kattlåda inte bedöms vara tillräckligt välstädad. Att bristerna som gäller att förvaringsutrymmen inte hålls rena ligger så pass högt, kring 40 procent varje år, beror sannolikt på att det är vanlig att allmänheten anmäler om missförhållanden och att kontroller av katthållning i princip enbart sker efter sådan klagomål. Det är vanligt att katter inte hålls i miljö anpassad till djurslaget och att katter som hålls utomhus saknar skydd. Brister ses även i det klimat katter hålls i. Den bristen ligger kring 12 procent.

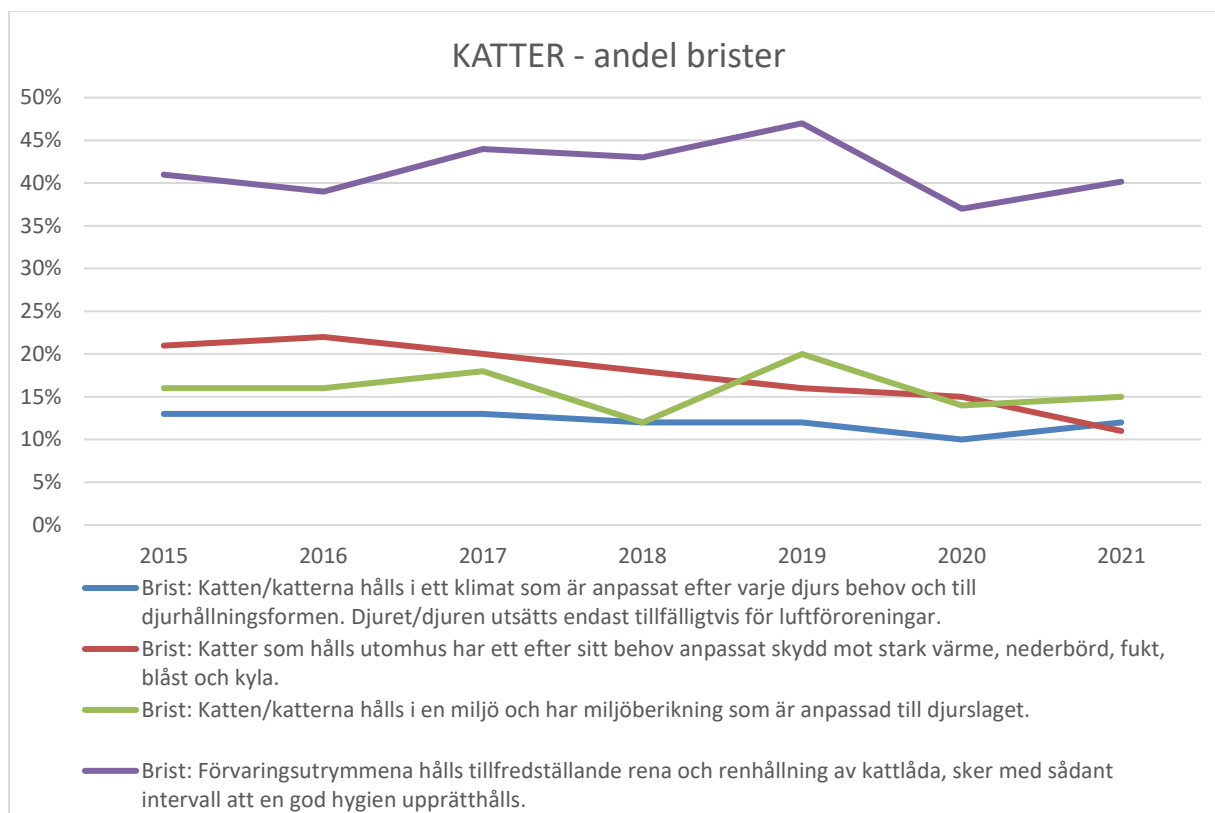

Diagram 53. Utomhushållning, miljöberikning och renhet.

Många av de problem som finns inom katthållningen bedömer vi sannolikt är kopplade till att katten traditionellt sett betraktas annorlunda än andra sällskapsdjur. Detta genom att det finns en tro på att katter, till skillnad från exempelvis hundar, klarar sig bra själva. Ett sådant synsätt i kombination med katters förmåga att fortplanta sig på kort tid kan resultera i att en djurhållning går överstyr med ett stort djurlidande som följd.

Allvarliga konsekvenser av brister

Vi bedömer att utebliven tillsyn eller veterinärvård samt felaktig utfodring är allvarliga brister som kan leda till ett stort onödigt lidande. Bristerna är kopplade till grundläggande skötselfaktorer som är viktiga för djurens välfärd och som i allvarliga fall kan leda till lidande. Katter som lever tätt tillsammans i smutsiga miljöer får lättare sjukdomar och parasiter som påverkar kattens hälsa. En lång och tovig päls kan också vara smärtsamt för katten. Okastrerade katter kan snabbt skapa halvvida populationer som är svåra att komma till rätta med. Sammantaget bedömer vi att flertalet av de vanligaste bristerna beror på bristande kunskap avseende hur katter ska hållas och skötas.

4.10 Minkar

Under 2021 gjorde länsstyrelserna endast en kontroll av minkhållning, vilket beror på covid-19 pandemin. Flera av landets minkfarmer drabbades hårt av covid-19-smitta på sina minkar. Vidare fick minkfarmarna inte låta avelsdjuren para sig inför säsongen 2021 och några valpar har därför inte fötts under 2021.

Under 2020 gjorde länsstyrelserna 6 stycken kontroller på minkfarmer. Det låga antalet beror även här på de utbrott av covid-19 som drabbade flera av minkfarmerna under 2020. Några slutsatser och analyser av brister under 2020 gick inte att göra på så få kontroller. Under 2019 gjorde länsstyrelserna 14 kontroller på minkfarmer, 2018 och 2017 gjordes 21 kontroller respektive år och 2016 gjordes 8 kontroller. De flesta djurskyddskontroller på mink är normalkontroller samt kontroller som görs i samband med ansökan om tillstånd att bedriva pälsdjursuppfödning. Utöver dessa sker kontroller efter klagomål samt uppföljande kontroller, såsom på övriga djurslag. På samma sätt som andra djurslag gäller att när det totala antalet kontroller är relativt litet resulterar även ett litet antal brister i höga andelar dito. Det ger då en bild av att vissa punkter är betydligt vanligare än andra och behöver fortsätta kontrolleras.

Bristerna har främst handlat om mått, inredning och strö

Under åren 2017-2019 var den vanligaste bristen att djurens utrymmen inte uppfyllde gällande mått. Under 2020 konstaterades inte någon brist på denna punkt. Även kravet på ligghylla i burarna uppfylldes bättre under 2018-2020 jämfört åren strax efter att kravet på ligghylla började gälla (2014).

Exempel på andra brister som har förekommit under åren är:

- Sjuka/skadade djur ges nödvändig vård. Djur som behöver särskild vård kan tas omhand i särskilt utrymme.
- Kraven på inredningens utformning avseende skaderisker etc. är uppfyllda.
- Djuren har tillgång till föremål som de kan sysselsätta sig med.
- Djurutrymmen rengörs och utgödsas på ett sätt som ger en god hygien och god djurhälsa.

Brister som finns i djurens direkta närmiljö påverkar djur på ett negativt sätt och har en negativ påverkan på deras välbefinnande och välfärd. Exempel på detta är att djurens utrymmen är utformade på det sätt som krävs samt att utrymmena hålls ströade och rena.

I januari 2019 lämnade Jordbruksverket en rapport som var en redovisning av ett uppdrag från regeringen – Utvärdering av välfärden hos mink inom pälsproduktionen. Det handlade om att utvärdera välfärden hos minkar inom pälsdjursproduktionen. I rapporten redovisas och analyseras även resultatet från länsstyrelsernas kontroller 2010-2017. I rapportens sammanfattande analys om länsstyrelsernas kontrollstatistik framgår bland annat att statistiken visar en generell trend att andelen anläggningar med noterade brister första året en bestämmelse börjar gälla är relativt vanligt förekommande. Därefter sjunker denna över tid, dvs. vartefter bestämmelserna har funnits ett antal år.

4.11 Slakterier

Ansvarsfördelningen för djurskyddet och djurskyddskontrollen på slakterier regleras i den nationella djurskyddslagstiftningen. Ansvar för att utföra kontroll av djurskydd på slakterier är delat mellan länsstyrelserna och de officiella veterinärerna som tjänstgör vid Livsmedelsverket.

Myndigheternas ansvarsfördelning ser ut som följer:

Jordbruksverket ska samordna övriga kontrollmyndigheter och ge stöd, råd och vägledning till dem. Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om slakt och avlivning av djur och en officiell veterinärs uppgifter från djurskyddssynpunkt i samband med slakt eller annan avlivning.

Länsstyrelserna är generellt utpekade som kontrollmyndighet vad gäller djurskydd och har det övergripande ansvaret när det gäller djurskyddskontroll även på slakterier. Länsstyrelserna kan utföra kontrollen i form av både inspektioner och revisioner. Myndigheterna har även ansvar för förprovning av djurstallar vilket också berör uppställning på slakterier.

Livsmedelsverket finns genom sina officiella veterinärer på plats på slakterierna för att utföra kontroller före och efter slakt. På djurskyddsområdet omfattar det fynd på djur som kan härledas till primärproducent och transportör samt kontroller av djurskyddet på slakteriet i form av inspektioner. Livsmedelsverket har även ett ansvar för godkännandeprovning av bland annat bedövningsutrustning på slakterier.

Djurhållare, transportörer och slakteriföretagare är ansvariga för djurskyddet inom sina respektive verksamheter. Genom kedjan ska någon alltid ansvara för djuren och skydda dem från onödigt lidande.

Utöver detta fungerar **SCAW** (Nationellt centrum för djurvälstånd) som nationell kontaktpunkt för slakt och annan avlivning i enlighet med förordning (EG) nr 1099/2009⁸.

Slakteriernas ansvar regleras av förordning (EG) nr 1099/2009. Av förordningen framgår bland annat att slakterier ska ha skriftliga standardrutiner och någon som ansvarar för djurskyddet på anläggningen. Personer som arbetar med slakt måste ha kompetensbevis för sina arbetsuppgifter. Dessa krav utgör en grundpelare för djurskyddsarbetet på slakteri.

Länsstyrelsernas djurskyddskontroll på slakterier

Under 2021 gjorde länsstyrelserna 31 kontroller på slakterier. Under de senaste åren har antalet varit 37 (2020), 44 (2019) och 71 stycken (2018). Det är mycket få kontroller vilket gör analysen av resultatet osäker. En ytterligare faktor som gör resultatet osäkert, är att länsstyrelser ibland använder slakterichecklistan när de kontrollerar s.k. svartslakterier, dvs. icke tillåtna verksamheter. Detta gör att det är svårt att veta hur resultatet för slakterier verkligen ser ut.

Hög andel brister som gäller kompetensbevis och krav på djurskyddsansvarig

Eftersom det är såpass få kontroller på slakterier är små uppgångar eller nedgångar inte så intressanta i sig utan det är snarare hur högt andelen brister ligger som är intressant. De brister som visas i diagram 54 handlar om den övergripande skötseln av slakteriet, såsom att personal har kompetensbevis, att man har kännedom om de standardrutiner som slakteriet ska ha upprättat för sin dagliga drift, samt att den djurskyddsansvariges uppgifter ansvarsområden är tydliga och att denne uppfyller sitt uppdrag. Vad gäller kraven på att ha en djurskyddsansvarig samt att denne har kompetensbevis har bristerna sjunkit från en hög nivå på över 20 procent till att man inte har funnit några brister alls under 2021, vilket är mycket positivt. Andelen brister som gäller kompetensbevis för övrig personal samt att dessa känner till företagets standardrutiner har dock ökat respektive endast sjunkit något.

⁸ Rådet förordning (EG) nr 1099/2009 av den 24 september 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning

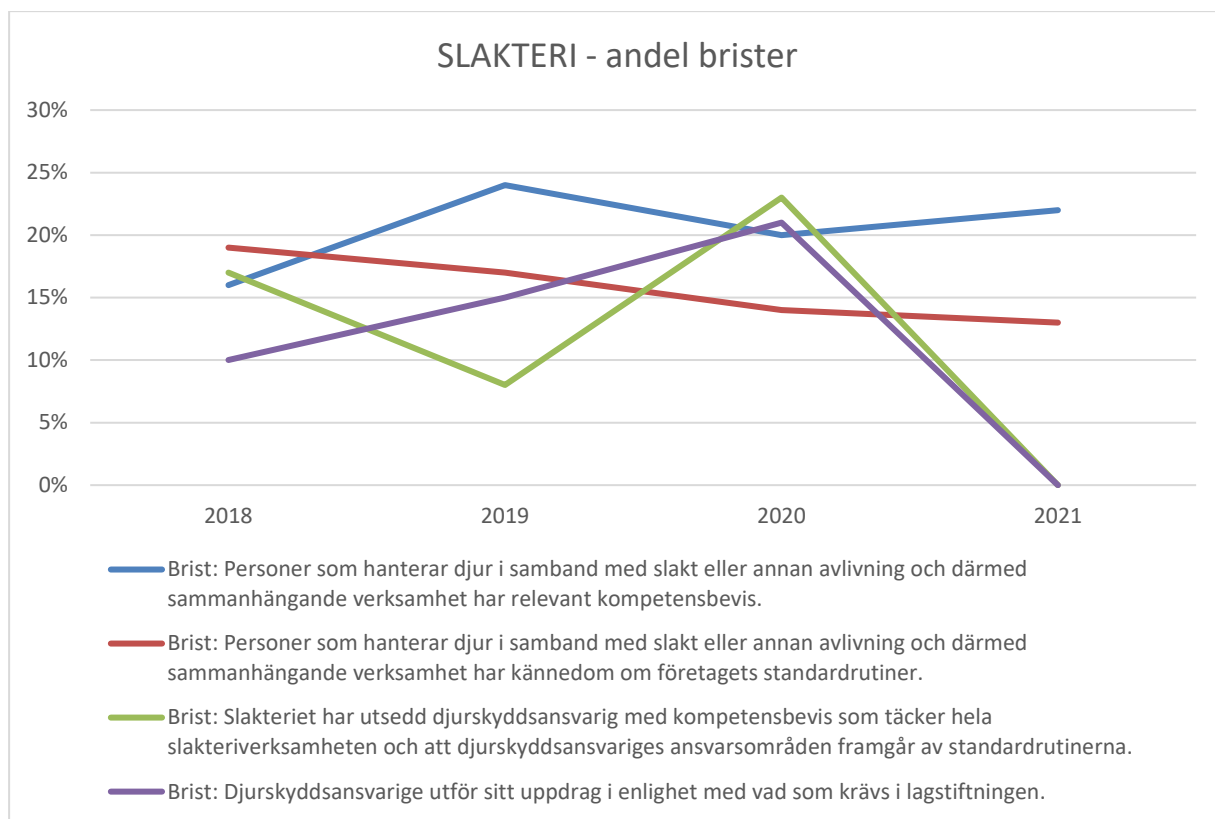

Diagram 54. Kompetensbevis, standardrutiner och djurskyddsansvarig.

Brister som berör djuren mer direkt

De brister som visas i diagram 55 är sådana som påverkar djuren mer direkt, såsom drivning, vattentillgång och skaderisker i stallet. Brister som gäller underhåll och funktionstest av fixerings- och bedövningsutrustning har sjunkit, vilket är positivt då det är av högsta vikt, för att undvika djurlidande, att denna typ av utrustning fungerar tillfredsställande. Brister som rör skaderisker och underhåll av inredning har istället ökat.

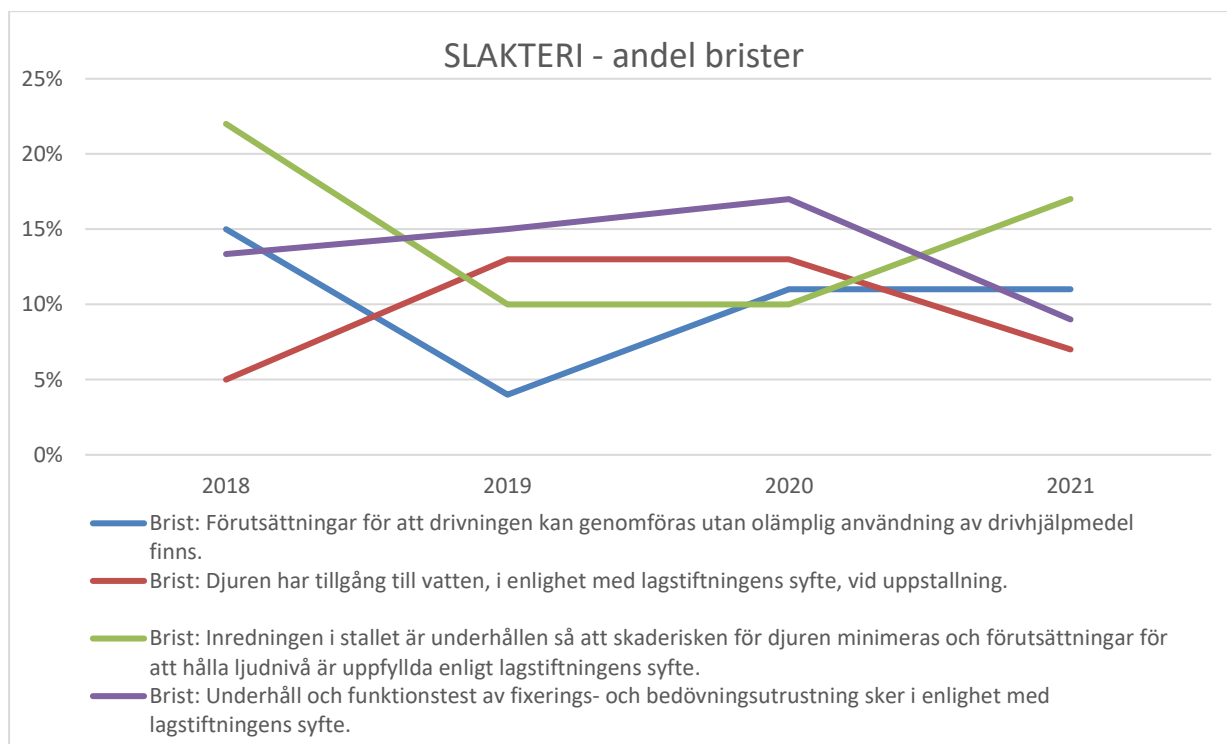

Diagram 55. Drivning, vatten, inredning och underhåll av utrustning.

Andelen brister som gäller de mest kritiska momenten är höga

Punkterna som visas i diagram 56 handlar om det, från djurskyddssynpunkt, mest kritiska i slaktverksamheten; nämligen själva bedövningen och avlivningen. Andelen brister har sjunkit på de flesta punkterna, utom den som rör bedövningskontroll. Att kontrollera att djuren är korrekt bedövade innan man går vidare i processen är mycket viktigt. I likhet med förra året så beror sannolikt den höga andelen brister som gäller bedövning på att kravet som gäller registrering av centrala parametrar (bilaga II till förordning (EG) nr 1099/2009) trädde ikraft den 9 december 2019, även för slakterier som togs i drift innan den 1 januari 2013. Det har saknats specifika punkter i checklistan som rör just kontroll av de centrala parametrarna och länsstyrelsen har därför sannolikt registrerat brister som gäller dessa på punkten som handlar om bedövning. Från och med 2022 års kontroll har det dock lagts till två punkter som handlar om just kontroll av de centrala parametrarna, vilket förhoppningsvis innebär att siffrorna på denna punkt är lägre i nästa års rapport.

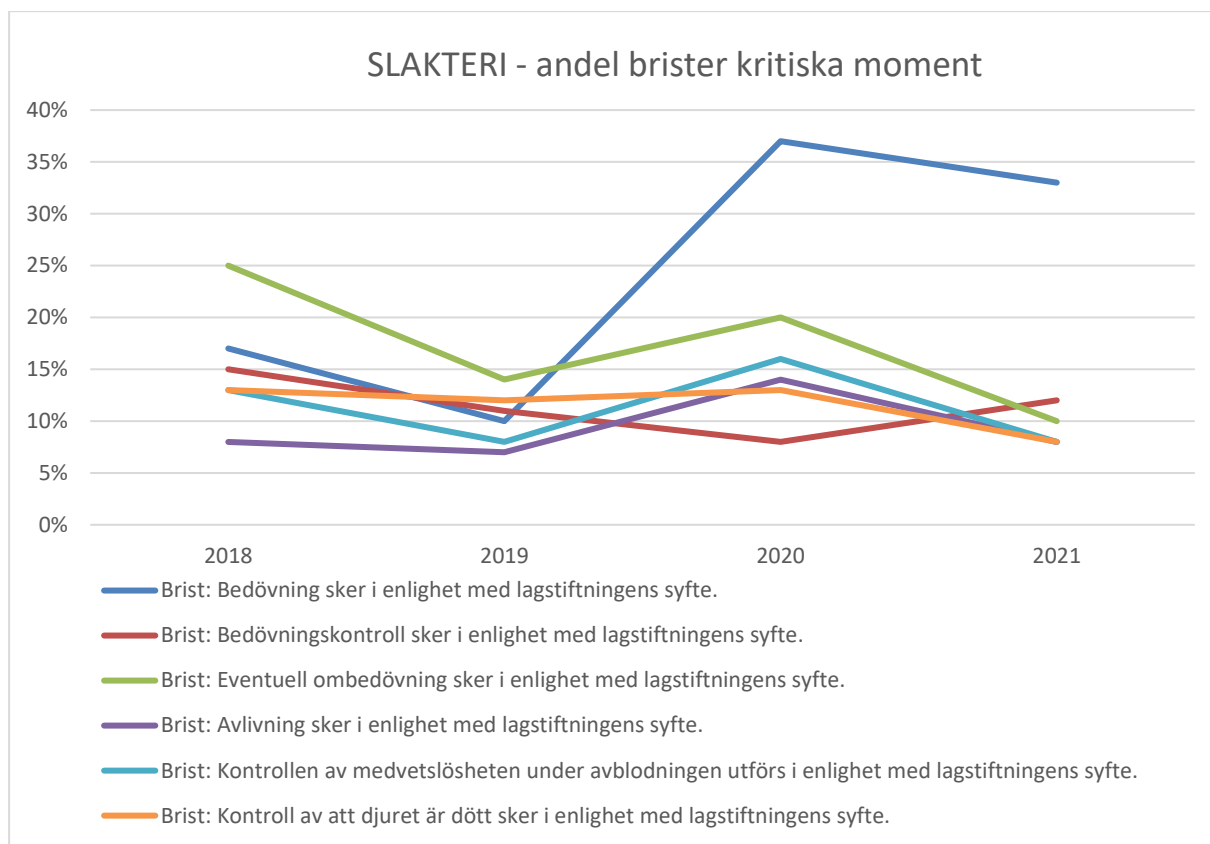

Diagram 56. Bedövning och avlivning.

Det saknas i nuläget kontrollvägledning för länsstyrelsernas kontroll på slakterierna, vilket sannolikt gör att bedömningarna varierar mer än de hade gjort om vägledning hade funnits. Inför 2022 har det dock gjorts ett stort likriktningsarbete i och med kontrollprojekt slakt som påbörjades under 2021 och vars kontroller kommer att ske under 2022. Detta behandlas närmare i avsnitt "Kontrollprojekt slakt" nedan.

Standardrutiner och vägledningar för god praxis

Kontrollerna av slakteriernas standardrutiner, som ska garantera att avlivning och därmed sammanhängande verksamhet utförs i enlighet med lagstiftningen, visar att innehållet i dessa brister i mycket stor utsträckning. Förhoppningen är dock att de vägledningar för god praxis som beslutades under 2021 i kombination med kontrollprojekt slakt ska bidra till att minska andelen brister på detta område.

Vägledningarna för god praxis är utarbetade för att stödja slakteribranschen och riktar sig till djurskyddsansvariga och andra personer som ansvarar för framtagande av standardrutiner för djurskydd vid slakt. Jordbruksverket är ansvarigt för dokumentets innehåll samt för att dokumentet hålls uppdaterat. De utgör inte standardrutiner utan är tänkta att utgöra underlag och inspiration till företagets framtagande av egna standardrutiner på de områden som krävs. Standardrutinerna måste dock vara anpassade till det egna företagets verksamhet, vad gäller allt från djurkategorier och uppställningstyp till fixeringsutrustning och bedövningsmetod.

Brister i företagets standardrutiner behöver inte nödvändigtvis innebära att arbetet i slakteriet fungerar dåligt, men det är viktigt att det finns fastställda rutiner och riktlinjer att luta sig emot i den dagliga verksamheten. Risken för att brister ska uppstå är annars högre, om personal inte vet hur de ska agera i uppkomna situationer som ligger utanför det normala.

Punkterna som handlar om standardrutiner kontrolleras främst vid revisioner, vilka generellt sker i lägre utsträckning än inspektioner. Det är länsstyrelsen som utför revisioner på slakterierna och vad gäller standardrutiner så kan det vara svårt att bedöma var gränsen går när det gäller brister i standardrutinerna. Tabellen på nästa sida är främst tänkt att ge en överblick över hur pass högt samtliga av dessa punkter ligger.

Slakteri - andel brister, standardrutiner

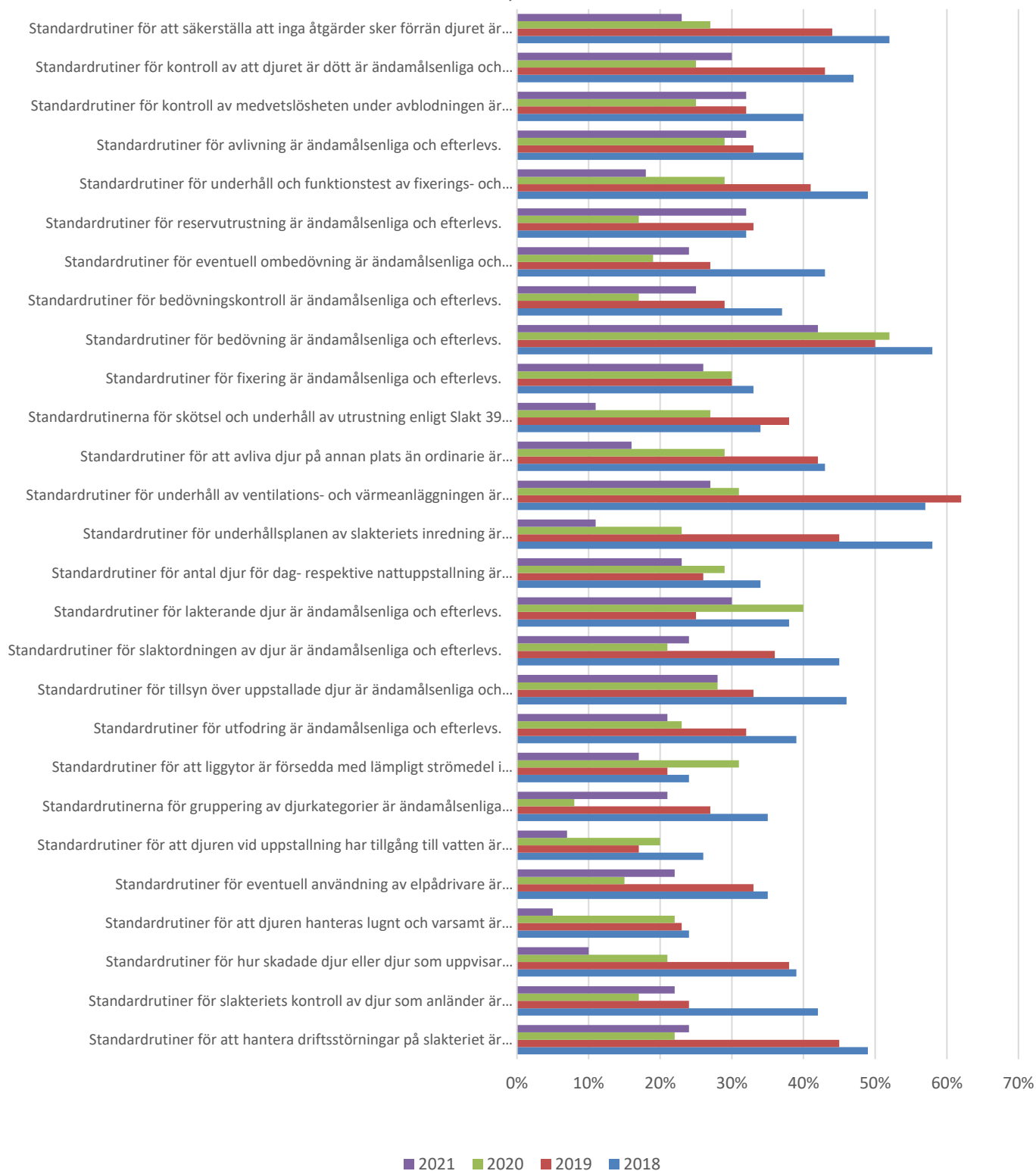

Diagram 57. Brister som gäller slakteriernas skriftliga standardrutiner.

Kontrollprojekt slakt

En myndighetsgemensam arbetsgrupp med representanter från Jordbruksverket, Livsmedelsverket och länsstyrelserna utredde under 2020 olika frågeställningar och kom med förslag på förbättringar om hur djurskyddsarbetet kan bedrivas mer proaktivt, hur samarbetet kan fungera mer effektivt samt om tydlighet kring roller och uppdrag. Ett av resultaten av arbetet blev ett förslag om ett nationellt kontrollprojekt i vilket länsstyrelserna utför kontroller på slakterier med huvudfokus på revision av standardrutiner. Även inspektioner kommer dock också att genomföras. Länsstyrelsernas chefsnätverk för livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28-nätverket) beslutade den 15 januari 2021 att ställa sig positiva till att genomföra kontrollprojektet.

Syftet med projektet är att:

- ge förutsättningar för en mer likvärdig kontroll och bidra till ett mer proaktivt djurskyddsarbete på nationell nivå,
- stärka samsyn och samarbete mellan länsstyrelsepersonal och Livsmedelsverkets officiella veterinärer,
- kartlägga befintlig regelefterlevnad på slakterierna samt
- säkerställa att verksamheten vid landets slakterier håller en djurskyddsmässigt acceptabel nivå.

Kontroller kommer att ske på slakterier där Livsmedelsverket har kontrollpersonal i form av officiell veterinär. Detta innebär att de slakterier som slaktar fisk och mindre mängder fjäderfä och hardjur inte ingår i projektet. Ingen övre begränsning i antal sätts men endast kontroller utförda under 2022 ingår i projektet. Länsstyrelserna bestämmer själva hur många slakterier de har resurser att kontrollera men projektgruppen förordar att så många som möjligt ska kontrolleras, i syfte att inom projektet kunna skapa en heltäckande och rättvisande bild.

Inom projektet och inför kontrollerna har ett omfattande arbete lagts ner på att ta fram underlag och metodstöd för att möjliggöra en så likriktad bedömning som möjligt. Utöver samsyn så bidrar det till en generell kompetenshöjning på slaktområdet hos länsstyrelserna. I nästa rapport hoppas vi kunna redovisa resultatet av dessa kontroller.

Information från Livsmedelsverkets officiella veterinärer

Förutom de kontroller som sker som normalkontroller, hanterar länsstyrelsen även informationer som kommer från Livsmedelsverkets officiella veterinärer. Antalet informationer enligt länsstyrelsernas statistik visas i Tabell 5. För 2020 och 2021 går det även att se på vilket sätt länsstyrelsen har hanterat dessa.

Tabell 5. Hantering av informationer från OV

	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Inkommen information från officiell veterinär på slakteri	1808	1928	1698	1563	1255	898	1576	1254
Hanterad information från officiell veterinär på slakteri	1526	1821						
Hanterade ärenden Offentlig kontroll - info. OV slakteri	543	588						
Hanterade ärenden Offentlig kontroll - info. OV slakteri som granskats från kontoret	479	510						
Uppföljande kontroll efter inkommen information från officiell veterinär på slakteri	43	34						

Informationer som de officiella veterinärerna lämnar till länsstyrelsen har främst med fynd/avvikelse på djuren att göra. De informationer som är markerade i rött i Tabell 6 är fördelade på ursprung enligt Tabell 7. Anledningen till att antalet informationer som Livsmedelsverket har rapporterat till länsstyrelsen är färre än de som länsstyrelsen har tagit emot, beror på att de ibland kommer till fel länsstyrelse och därmed registreras mer än en gång, samt att de ibland går till mer än en länsstyrelse. Det bör också noteras att informationerna i Tabell 7 kan beröra flera aktörer, dvs samma information kan beröra både leverantör och transportör, exempelvis i fallet där djur som inte är i skick ändå har lastats och transporterats. Detta är anledningen att summan i Tabell 7 är högre än de 1 584 som finns angivet i Tabell 6. Det kan dock konstateras att den absoluta majoriteten av informationer kopplas till leverantören. Därefter kommer avvikelser som konstateras hos transportören och därefter, med 12 procent; informationer som har sitt ursprung i slakteriet. Dessa har dock ökat från 8 procent 2020 vilket procentuellt är en ganska stor ökning.

Tabell 6. Antal informationer och beslut från OV.

	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Information /Underrättelse om djurskydd till Ist	1584	1691	1562	1386	1163	919	1 498	1 254	269
Beslut enligt 32 a § eller 5 kap 2 § (Djurskyddsförordningen 2019:66)	19	57*	5	13	8	4	9	9	4
Anmälan till Polis/åklagare	25	15	34	36	27*	17*		3	1

Tabell 7. Informationer fördelade på var bristen bedömdes uppstå.

	Antal Infon som avser leverantör	Antal Infon som avser slakteri	Antal Infon som avser transportör
2021	1044	257	692
2020	1210	171	731

Länsstyrelser har uppgett att de bedömer att skicket på djuren som kommer in på slakterierna har förbättrats betydligt de senaste åren, men att det fortfarande kommer in minst lika mycket informationer. Detta beror sannolikt på en höjd lägstanivå, vilket är positivt. Detta gäller även brister som konstateras vid länsstyrelsernas kontroller.

Livsmedelsverkets djurskyddskontroller på slakterier

Livsmedelsverket har under 2021 infört ett nytt kontrollsystem för sina kontroller av djurskyddet på slakterier. Merparten av tidigare inspektioner gällande djurskyddet vid själva slakteriet kommer numera att genomföras som Enkla Täta Kontroller (ETK). Det innebär enkla men mer frekventa kontroller, där kontrollresultatet kommer att delges slakteriet såväl som länsstyrelsen för att lättare kunna få god överblick över verksamheten. Förändringen är en effektivisering och förenkling för att tillgängliga resurser ska användas mer optimalt.

ETK är stickprovskontroller av företagets slaktprocess och egenkontroller samt av djurskyddet vid slakteriet. Tanken är att kontrollerna ska vara enkla att göra och att enstaka brister inte ska hanteras som en avvikelser i en kontrollrapport till företaget. Om den officiella veterinären konstaterar bristande efterlevnad av djurskyddskraven ska denne verifiera att slakteriet omedelbart vidtar nödvändiga åtgärder så att djuren inte utsätts för onödigt lidande. Vid behov fattas beslut enligt 5 kap. 2 § djurskyddsförordningen (2019:66). Vid djurskyddsbrister som inte åtgärdas i samband med kontrollen genereras en information till länsstyrelsen automatiskt, vilket företaget får kännedom om samtidigt. Länsstyrelsen delges, oavsett kontrollresultat, regelbundet statistik om resultaten av ETK:erna.

ETK omfattar majoriteten av de djurskyddsområden som bör kontrolleras vid slakterier. Grundläggande krav, som kontroll av t.ex. standardrutiner, kompetensbevis och djurskyddsansvarig förläggs till övrig riskklassad kontrolltid avsatt för djurskydd. De flesta ETK ska utföras stickprovsmässigt, men när det gäller ETK avseende djurskydd så kan urvalet riktas mot kända problemområden i ett slaktstall eller vid en speciell process.

Fördelningen av ETK på olika kontrollområden avseende djurskydd kan på det röda köttet anpassas efter rådande omständigheter på anläggningen samt efter hur respektive ETK prioriteras.

I Tabell 8 framgår uppgifter för andra halvan av 2021, för det röda köttet (inkl. struts). Eftersom systemet är nytt kan det dock finnas dubletter i siffrorna, men de ger ändå ett hum om hur bristerna är fördelade mellan de olika områdena.

Tabell 8: ETK:er för andra halvåret 2021, rött kött inkl. struts.

ETK Namn	Brist, procent	Utan anmärkning	Brist	Totalsumma
Avblodning	1%	623	4	627
Bedövning	2%	626	11	637
Bedövningsutrustning	3%	459	14	473
Beläggingsgrad	3%	551	18	569
Dokumentkontroll levande djur	1%	1513	20	1533
Drivning/handhavande av djur	2%	664	14	678
Fixering	0%	469	2	471
Fodertillgång	1%	500	4	504
Gruppering av djur	2%	530	10	540
Hantering av djur	1%	468	7	475
Kontroll av att djuret är dött	2%	481	12	493
Skaderisk	7%	470	38	508
Strötillgång	8%	497	43	540
Temperatur och ventilation	3%	502	13	515
Tidsgränser	3%	498	15	513
Vattentillgång	3%	639	22	661
Totalsumma	3%	9490	247	9737

4.12 Djurtransportkontroller

Under 2021 gjorde länsstyrelserna totalt 411 kontroller av djurtransporter, vilket är en stor ökning jämfört med år 2020 då 117 kontroller gjordes.

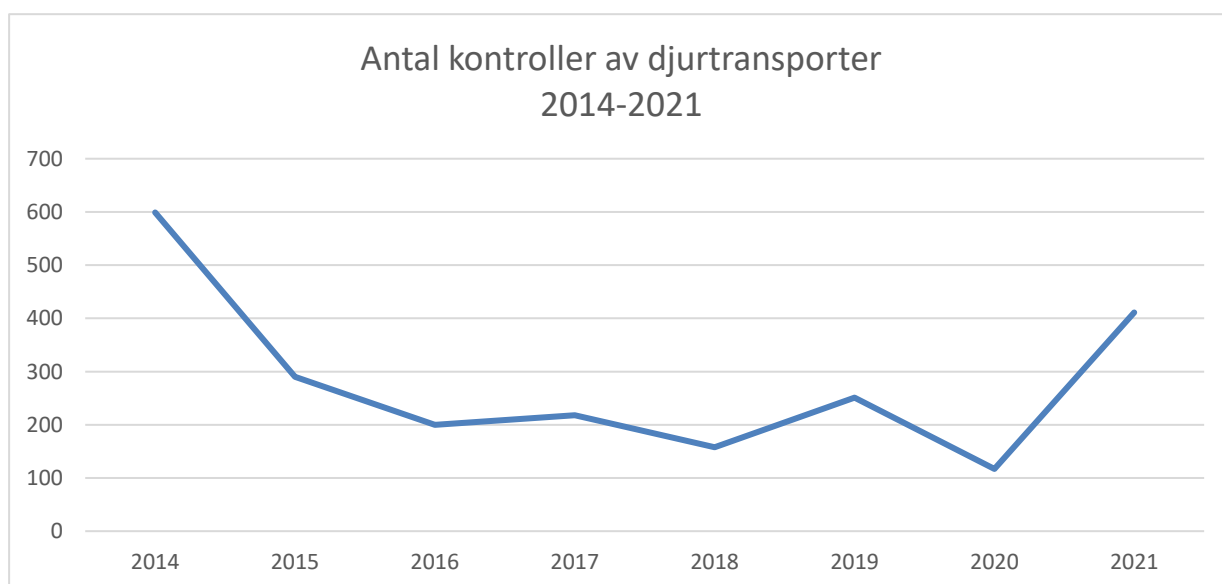

Diagram 58. Antal kontroller av djurtransporter.

Det kan finnas flera förklaringar till att antalet kontroller av djurtransporter har varierat de senaste åren. År 2020 var antalet kontroller av transporter på den lägsta nivån på åtta år och det kan ha att göra med covid-19-pandemin och minskad möjlighet att utföra kontroller. Under 2021 genomfördes ett större projekt med transportkontroller och det bidrog till att antalet kontroller blev det högsta sedan 2014.

Resultat av kontrollen

När det gäller transportkontroller under 2021 så visade 55 procent på brister. Andelen kontroller med brister har sjunkit sedan 2020 och det kan ha att göra med det transportprojekt som nämndes ovan. Fokus under det projektet var väldigt brett på olika transporttyper och transportsituationer och inte som året innan då det istället var troligt att länsstyrelserna valt att fokusera de få transportkontroller som gjordes på de kontroller där man förväntade sig störst antal eller allvarligast brister.

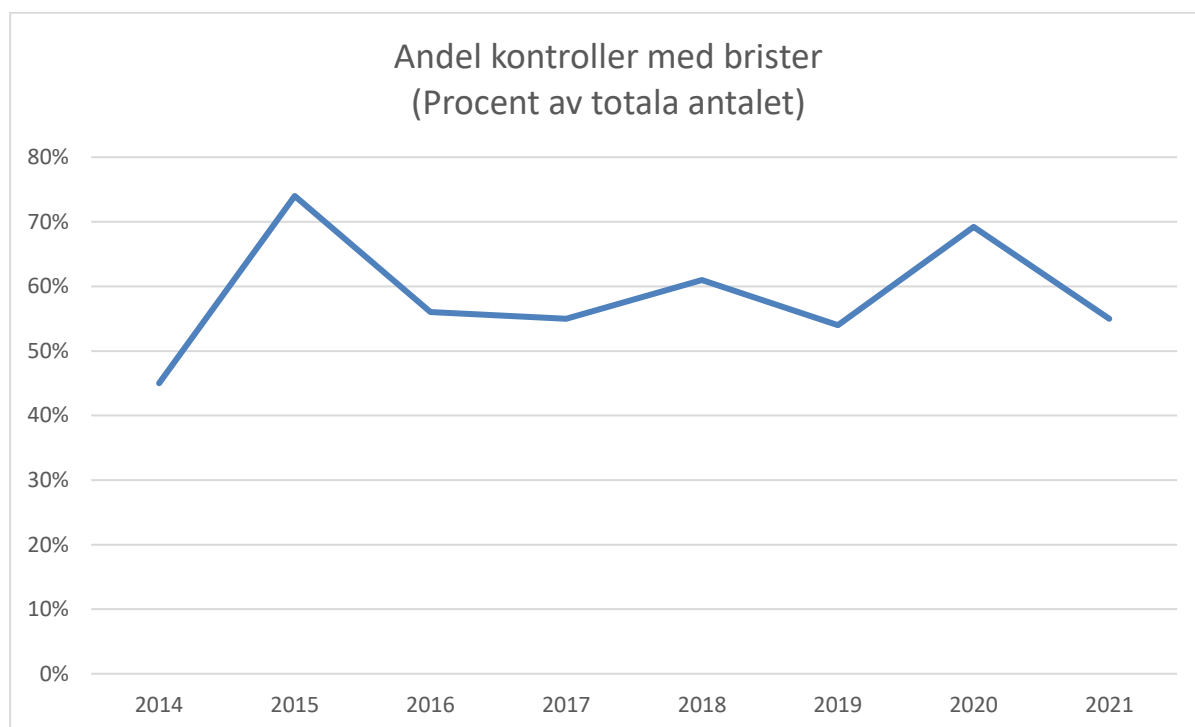

Diagram 59. Andel kontroller med brister.

Flera år har de vanligaste bristerna vid länsstyrelsernas transportkontroller varit avsaknad av dokument (transportörstillstånd, bevis på godkänt fordon och färdjournal).

Brister vid kontroll av djurtransporter redovisas i figur 3 nedan. Den allra vanligaste bristtypen är dokumentationsbrist. Antalet brister kopplat till transporttider, vila, foder och vatten samt djurens skick vid transport är fortsatt lågt i länsstyrelsens transportkontroller. I kategorin "Övrigt" redovisas de brister som inte anses få direkta allvarliga konsekvenser för djuren under transporten, eller tillhör nationell lagstiftning med striktare krav än på EU-nivån (t. ex. märkning av djuren, möjlighet till rengöring av fordonet, kvalitetskrav på strö, tätare kontroller av djuren). Dessa övriga brister är näst flest till antalet.

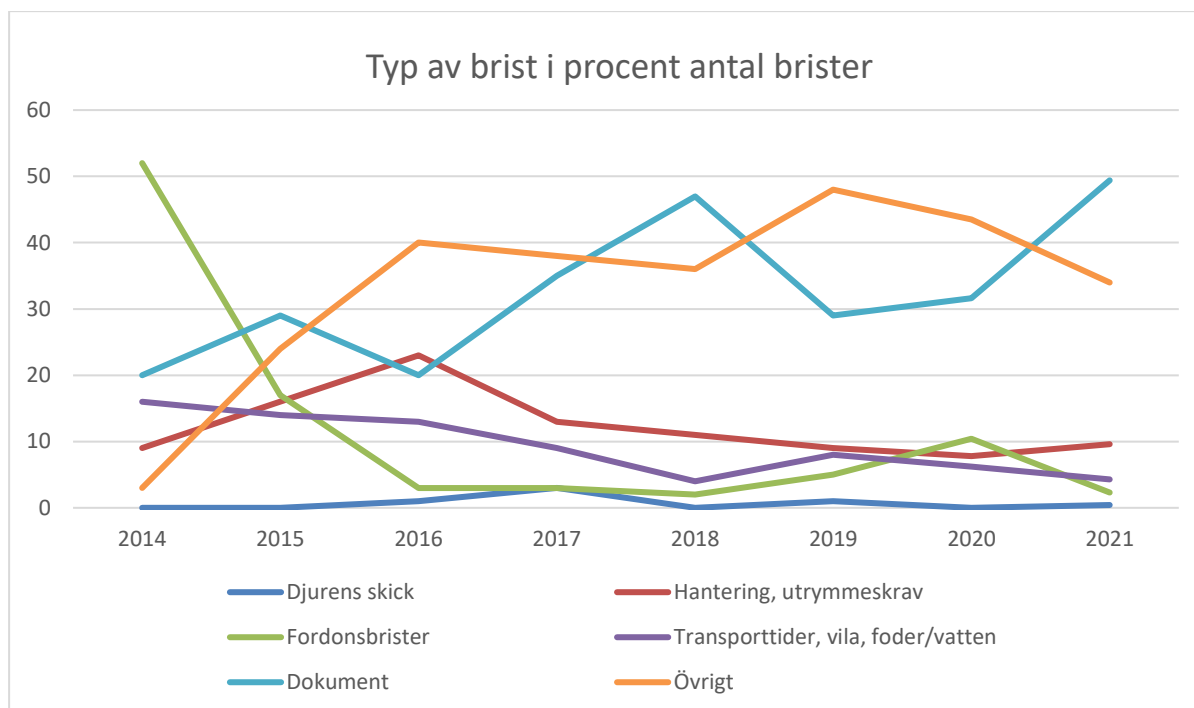

Diagram 60. Typ av brist i procent antal brister

Flera länsstyrelser uppger att de inte har någon allvarlig brist att rapportera när det gäller transporter. Någon länsstyrelse anger att det inte har utförts några transportkontroller under året. Överbeläggning och avsaknad av dokumentation är exempel på brister vid transport av nöt. Avsaknad av dokumentation är en relativt vanlig brist även vid transport av häst, gris och lamm. Speciellt saknas hälsointyg och pass. Transporter av nöt, gris och häst uppges också ske med icke godkända fordon och transporter med nötkreatur har generellt sämre dokumentation än de med gris vid slakttransporter.

Även 2021 har klämda djur observerats (huvud/vingklämda) vid kontroll av slaktkycklingtransporter på slakteri. Antalet fåglar med vingbrott uppges förekomma i större omfattning vid vissa lastningar. Vid kontroll av lastbilar som har flera våningar nämns bristen att transportören saknar möjlighet att göra tillsyn under pågående transport.

Tidigare har många transportörer inte skickat den del av färdjournalen till länsstyrelsen på avreseorten som rör beskrivning av hur resan genomförts efter avslutad transport. Kontrollen av detta har därför ökat vilket resulterat i fler återsända och kontrollerade dokument de senaste åren. År 2021 granskade länsstyrelserna 146 färdjournaler. Antalet inkluderar ca 25 färdjournaler som gäller transporter som utgått från Sverige. Resten är utländska transporter som blivit kontrollerade i Sverige framförallt i samband med ett kontrollprojekt genomfört av länsstyrelsen i Skåne.

Länsstyrelsernas åtalansmälningar på djurtransportområdet har ökat från 2014 och har därefter legat på ca 10 per år. År 2019 minskade antalet åtalansmälningar till fyra för att sedan stiga och ligga på åtta stycken åren 2020 och 2021.

För att minska eller åtgärda brister relaterade till djurskyddstransporter så har länsstyrelserna bland annat rapporterat följande för 2021:

- Regelbunden samverkan med rederi för gemensamma informationsinsatser och kontroller ombord på färjorna.
- Utbildning för verksamhetsutövare för att minska risken för transportskador på djur på väg till slakteri.
- Prioritering av resurser för att utföra kontroller vid gränskontrollstationer (införsel), hästevent så som trav och galopp, slakttransporter av nöt samt lastning av djur på gård
- Utökade kontroller av lastning samt dialog med uppfödare och lastningspersonal.
- Fortsatta dialogmöten med slakterier.
- Uppföljning av statistik på fjäderfä gällande vingskador och klämda djur.
- Samarbete med Livsmedelsverkets veterinärer på slakterier.
- Fysisk träff med företrädare för lastningspersonal, slakteri, transportör och Livsmedelsverket.
- Ytterligare kontroller på plats, t.ex. vid travtävling

Djurtransportkontroller gjorda av officiella veterinärer (OV).

År 2021 fanns officiella veterinärer närvarande vid 62 761 transporter då djur lastades av på slakterier. Av de 62 761 transporterna gällde 24 478 transporter av nötkreatur, 23 179 transporter av grisar, 7 279 transporter av får, 1108 transporter av hästar och 6 717 av transporter fjäderfä. Bristerna som de officiella veterinärerna konstaterade redovisas per djurslag i Diagram 61 nedan.

Vanliga brister som gäller djurens skick är halta nötkreatur och grisar med stora bråck, avbitna svansar eller andra sårskador. När det gäller fordonens skick är en vanlig brist nötkreatur som har skrapskador på ryggarna på grund av för låg takhöjd men även brister då grisar fastnat och skadat sig mellan våningarna i flervåningsbilar. Låg takhöjd har även uppgetts som en brist på djurslaget gris. Antalet brister med anledning av fordonens skick kan vara något missvisade då de ofta rapporterats som brister avseende hantering och utrymmeskrav. Det kan vara svårt att bedöma hur en skada har uppstått och därmed också om skadan beror på hanteringen eller på fordonet. OV har i vissa fall pekat ut fordonet som skäl till bristen men ofta är det oklart vad som är skäl till bristen och då har den rapporterat som en brist i hantering eller utrymmeskrav. I de fall OV har rapporterat fordonsbrist har det inkluderats som fordonsbrist.

Vid transport av fjäderfä handlar bristerna som anges under hantering och utrymmeskrav framför allt om djur som klämt tår, vingarna eller nacken i samband med lastning och lossning. Brister i fordonens skick vid fjäderfätransporter gäller mestadels dålig ventilation/blöta bilar som ger blöta fåglar, vilket får stora konsekvenser för djurskyddet vintertid.

Drivning av grisar anges ibland som en anledning till en brist i hanteringen av djuren. En brist som är svårare att veta vad den beror på är förekomsten av transportdöda grisar, vilka inte visar tecken på sjukdom eller skada. Detta har registrerats som brist gällande hantering, utrymmeskrav. År 2021 gjorde officiella veterinärer vid slakterier 10 stycken åtalsanmälningar med anledning av brister vid transport.

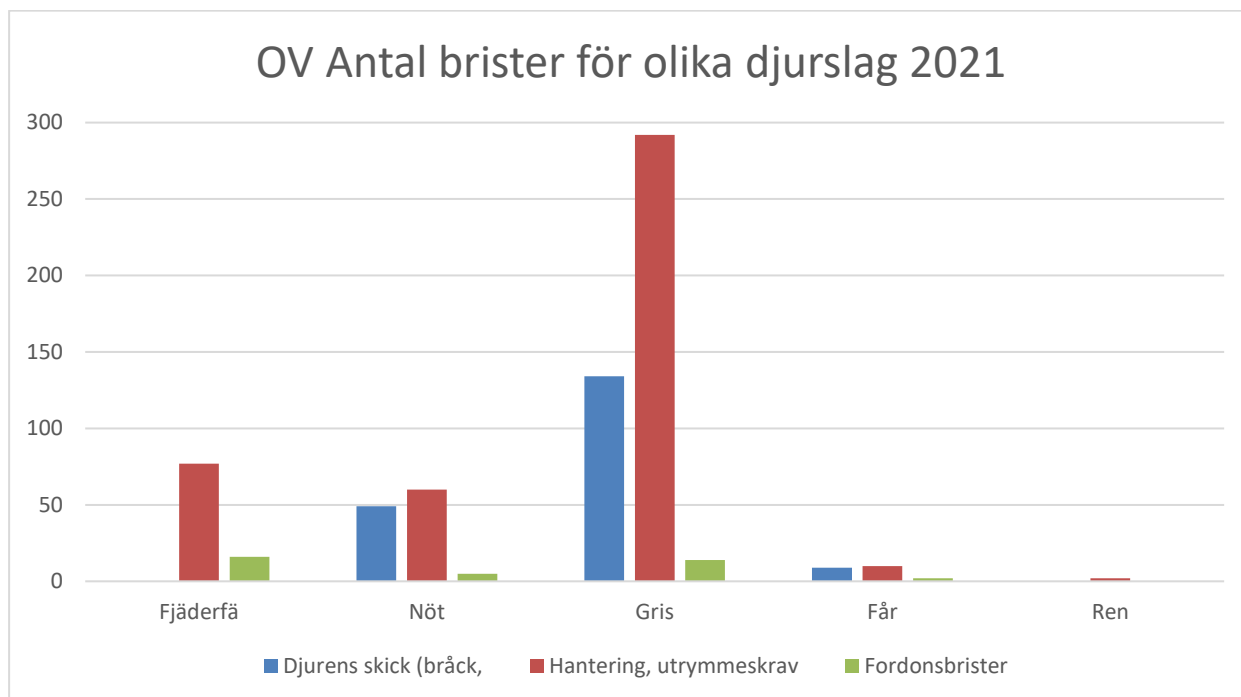

Diagram 61. OV, antal brister för olika djurslag

4.13 Försöksdjur

Försöksdjursverksamheten har ett omfattande regelverk

Den 22 september 2010 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/63/EU om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål (härefter benämnt "försöksdjursdirektivet"). Direktivet har bland annat som syfte att förbättra välfärden för de djur som används i vetenskapliga försök. Detta ska uppnås genom skärpta minimikrav för djurens skydd. Till grund för behovet att skärpa dessa krav ligger forskningsresultat som förtydligat de faktorer som påverkar djurens välbefinnande, dess förmåga att uppleva och ge uttryck för smärta, lidande, ångest och bestående men. I direktivet framhålls också att djur har ett egenvärde som måste respekteras. Det är också nödvändigt att ta i beaktande att allmänheten ser djurförsök som en etisk fråga.

Direktivets bestämmelser är införlivade i den svenska djurskyddslagstiftningen och den som bedriver försöksdjursverksamhet i Sverige har ett omfattande regelverk att förhålla sig till.

Försöksdjursbestämmelser finns i djurskyddslagen, djurskyddsförordningen, Jordbruksverkets föreskrifter om försöksdjur⁹ samt Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd om offentlig djurskyddskontroll¹⁰. Förutom att det i de flesta fall ställs krav på att det finns en godkänd anläggning som uppfyller kraven på utformning så ska personalen ha rätt utbildning och kompetens för uppgiften,

⁹ Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:9) om försöksdjur

¹⁰ Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:14) om offentlig djurskyddskontroll

det ska finnas ett djurskyddsorgan och de flesta försök ska omfattas av etiskt godkännande. Dessutom finns det detaljerade krav på hållande, skötsel och tillsyn av försöksdjursverksamhet.

Djurskyddet bör ha högsta prioritet i samband med förvaring, uppfödning och användning av djur för vetenskapliga ändamål. Djuren ska alltid behandlas som kännande varelser. Varje art har specifika behov och egenskaper. Hållande och skötsel ska därför anpassas efter varje enskild arts behov.

För att kunna verifiera att försöksdjursbestämmelserna följs ska myndigheterna regelbundet göra kontroller av uppfödare, leverantörer och användare. Dessa kontroller ska vara riskbaserade. En viss andel av kontrollerna ska ske oanmälda.

Kontrollobjekt

Verksamheter som har tillstånd att få använda, föda upp, förvara eller tillhandahålla försöksdjur omfattas av offentlig kontroll. Antalet objekt som ska kontrolleras per år ska uppgå till minst en tredjedel av befintliga tillstånd att använda försöksdjur. En riskanalys ska genomföras för att välja ut vilka objekt som ska kontrolleras. För uppfödare, leverantörer och användare av icke-mänskliga primater gäller att samtliga ska kontrolleras minst en gång per år. Av regelverket framgår att en behörig myndighet ska kontrollera alla uppfödare, leverantörer och användare av försöksdjur. I Sverige är det länsstyrelserna som ska utföra dessa kontroller.

I Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:14) om offentlig djurskyddskontroll definieras kontrollobjekt som *fysisk eller juridisk person tillsammans med den plats där personen håller djur som omfattas av djurskyddslagstiftningen eller fysisk person som har fråntagits rätten att vara ägare till djur eller att vara djurhållare eller att hantera djur*. Försöksdjursdirektivet använder dock inte termen ”kontrollobjekt”. Enligt direktivet ska medlemsstaterna inspektera användarna.

Under år 2021 fanns i Sverige 178 tillstånd för att få använda och 50 tillstånd för att få föda upp - sammanlagt 228. För 2020 var motsvarande siffror 212 tillstånd för att få använda och 64 tillstånd för att få föda upp - sammanlagt 276. För att under 2021 uppfylla kraven i direktivet ska länsstyrelserna kontrollera minst en tredjedel av de 178 som har tillstånd att använda försöksdjur, dvs. 59 stycken.

Genomförda kontroller

Under 2021 genomfördes totalt 59 kontroller inom försöksdjursområdet. Detta innefattar såväl kontroller på plats som administrativ handläggning samt användning av olika checklistor. Det finns en allmän checklista och en som inriktar sig på enskilda försök. Checklistorna kan användas tillsammans eller var för sig.

Av de 59 kontrollerna genomfördes kontroll på 20 unika verksamhetstillstånd varav 19 hade tillstånd att använda försöksdjur. 19 av 178 motsvarar 10,7 procent räknat av de som enligt direktivet ska kontrolleras.

År 2020 har vi angett att 25 kontroller genomfördes, vilket kan jämföras med 38 under 2021. Under 2019 var motsvarande antal 29 och under 2018 genomfördes 26 kontroller. Beräkningen grundades på antalet tillfällen som den allmänna checklistan användes av länsstyrelserna.

Som tidigare redovisats så finns det 178 tillstånd att använda försöksdjur i Sverige. Enligt direktivet ska en tredjedel av dessa kontrolleras årligen. I detta inkluderas även den årliga kontrollen av verksamheter med icke-mänskliga primater. I Sverige genomförs dock endast försök med icke-mänskliga primater på en anläggning, denna har kontrollerats under 2021.

Resultatet av genomförda kontroller

De brister som upptäckts vid kontrollerna hänför sig bland annat till brister i dokumentationsskyldigheten. Brister har upptäckts när det gäller journalföring. Det har även brustit i tillsyn av djuren, förvaringsutrymmenas storlek samt miljö och berikning. Vidare har även avvikelser från uppgifter i den etiska ansökan observerats samt att även att verksamhetstillstånd har saknats.

Sammanfattning

Så som framgår av denna rapport så ska länsstyrelserna kontrollera många olika typer av djurhållning. Vi kan konstatera att länsstyrelserna inte når upp till det lagstadgade kravet på kontrollfrekvens enligt försöksdjursdirektivet. Det behövs därför ytterligare åtgärder för att uppnå dessa krav.

Länsstyrelserna har meddelat att de ser ett behov av att prioritera kontrollen av försöksdjursverksamheten högre men att det är svårt med dagens resurser. Det är oklart exakt hur kontrollverksamheten har påverkats av pandemin men vi bedömer att det är troligt att det har påverkat antalet genomförda försöksdjurskontroller.

Flera handläggare på länsstyrelserna har framfört att det på grund av ärendenas komplexitet så är det svårt att upprätthålla kompetensen inom myndigheten. Att bygga upp en fungerande kontrollverksamhet upplevs också vara mycket tidskrävande. De upplever också att det är svårt att få förståelse för hur omfattande, och därmed också tidskrävande, som kontrollerna kan vara inom detta område.

Det stöd som har efterlysts av handläggarna är, förutom internt stöd inom den egna myndigheten, checklistor och vägledningsdokument från Jordbruksverket. Jordbruksverket har tagit fram detta material och det har funnits tillgängligt för länsstyrelserna under delar av 2021.

Vår bedömning är att det trots bristande underlag, är tydligt att Sverige inte uppfyller de krav som försöksdjursdirektivet ställer på medlemsstaterna kring hur många användare som ska kontrolleras per år. Detta är problematiskt av flera olika anledningar. Djur som används i försök är de enda djur som vi avsiktligt ibland utsätter för lidande. Det är därför viktigt att kontrollera så att detta lidande inte går utöver vad som är tillåtet. Vi bedömer att länsstyrelserna och Jordbruksverket behöver arbeta tillsammans för att stärka kontrollverksamheten och se till att mer resurser avsätts till kontroll på försöksdjursområdet. Länsstyrelserna har bildat en arbetsgrupp för detta arbete och på så sätt se till att regelverkets strikta krav på antalet genomförda kontroller kan uppfyllas framöver. Jordbruksverket är delaktigt i gruppens arbete. Vår ambition för kontrollåret 2022 är att ta fram ett mer detaljerat underlag för att länsstyrelserna ska ha möjlighet att redovisa ett så korrekt resultat som möjligt.

5 Revisioner av länsstyrelsen inom området djurskydd 2021

Syftet med de revisioner som genomförs är att verifiera att varje enskild länsstyrelse når upp till de krav som ställs på en kontrollmyndighet i förordning (EU) 2017/625 (kontrollförordningen). Utöver kraven i denna förordning granskas länsstyrelsens arbete utifrån de krav som ställs i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2008:67) om offentlig djurskyddskontroll och de prioriteringar och mål som har fastställts i den nationella kontrollplanen, kraven i övrig svensk och EU- rättslig lagstiftning samt andra föreskrifter som Jordbruksverket har fastställt som berör de aktuella sakfrågorna som är föremål för revision.

Kraven som finns på en kontrollmyndighet är generella för alla kontrollmyndigheter och är ledningens ansvar att uppfylla. Dessa krav rör bland annat kraven på riskbaserad kontroll, kontrollplan och mål, kompetens, beredskap, jäv/intressekonflikt, rapportering av kontroll samt verifiering av den kontrollverksamhet som bedrivs. Detta ska jämföras med de krav som finns för de specifika sakfrågorna som i detalj reglerar vad som gäller för de djurhållare som länsstyrelsen ska kontrollera och som varje enskild djurskyddshandläggare således bör ha kompetens inom.

Jordbruksverket har från och med revisionsåret 2020 ett riskbaserat revisionsprogram för länsstyrelserevisionerna. Huvudsyftet med att ha ett riskbaserat revisionsprogram är att bidra till konsumenthälsa, djurhälsa, djurvälstånd och för att öka intressenters förtroende på effektivt utnyttjande av resurser. Ett riskbaserat revisionssystem syftar även till att säkerställa att revisionsinsatser genomförs inom de områden där det finns ett tydligt behov av kontroll och verifiering. Utgångspunkten är dock att alla områden och länsstyrelser ska få minst en revision inom en femårsperiod.

År 2021 har i likhet med år 2020 präglats av covid-19-pandemin och samtliga revisioner som har genomförts har därför genomförts digitalt. Ett större fokus än tidigare har under året legat på att följa upp tidigare genomförda revisioner. Under året har endast uppföljande revisioner genomförts inom djurskyddskontrollen.

Uppföljande revision

En uppföljande revision syftar till att verifiera att de åtgärdsplaner som har upprättats av kontrollmyndigheten har implementerats och att de rekommendationer som har lämnats har följts. Det är den granskade verksamheten och dess ledning som är ytterst ansvarig för att vidta och implementera åtgärder som är tillräckliga för att kunna följa de rekommendationer som har lämnats.

Under året har fyra uppföljande revisioner inom djurskyddskontrollen genomförts av revisioner som genomfördes under åren 2018 och 2019. Samtliga av de granskade kontrollmyndigheterna hade fått någon rekommendation kopplad till sina upprättade kontrollplaner. Bland annat handlade det om att det saknades mål med tydlig koppling till den nationella kontrollplanen och att kontrollplanen inte uppdaterades i den utsträckning som regelverket kräver. Vidare omfattade kontrollplanen inte heller samtliga led i produktionen då kontroller i transportörsledet inte lyftes fram och tydliggjordes. Två av de granskade kontrollmyndigheterna fick en rekommendation som handlade om att säkerställa att kontrollerna som genomförs utgår ifrån ett riskbaserat perspektiv och inte tillgängliga resurser. Samma

kontrollmyndigheter fick även rekommendationer avseende behovsutredning och kompetensutvecklingsplaner. Tre kontrollmyndigheter fick en rekommendation avseende debitering av uppföljande kontroller då det hade noterats under revisionen att debitering av administrativ uppföljning inte genomfördes. Tre kontrollmyndigheter fick en rekommendation angående verifiering av den offentliga kontrollen. Här handlade det bland annat om att det hade noterats att det saknades en heltäckande verifieringsprocess för att kunna säkerställa att den offentliga kontrollen som utförs är effektiv och ändamålsenlig. Utöver det rörde de lämnade rekommendationerna kontrolluttag och rutiner för kontrollen som helhet.

Sett till det totala antalet lämnade rekommendationer har majoriteten av dessa följts. Det är två av de fyra granskade kontrollmyndigheterna som till fullo har följt sina åtgärdsplaner och därmed släckt samtliga av de tidigare lämnade rekommendationerna. Det var även de kontrollmyndigheter som hade minst rekommendationer. För de två kontrollmyndigheterna som har kvarstående rekommendationer och som från början hade såväl flest som mest omfattade rekommendationer, behöver åtgärder vidtas för att komma tillrätta med ofullständiga kontrollplaner, otillräckliga rutiner och verifiering av den offentliga kontrollen. Dessa kontrollmyndigheter når sammanfattningsvis fortsatt inte fullt ut upp till de grundläggande kraven i kontrollförordningen avseende dessa brister och inte heller avseende kravet på att vidta åtgärder i de fall detta krävs. Det är således viktigt att kontrollmyndigheterna arbetar för att komma tillrätta med de rekommendationer som kvarstår för att säkerställa att kontrollen som bedrivs är enhetlig, effektiv och verkningsfull och når upp till kraven i kontrollförordningen.

Bilagor

Bilaga 1

Tabell A1: Redovisad tid i kontrollverksamheten

SAMMANSTÄLLNING DJURSKYDD -resurser för djurskyddsarbetet exkl. förprovning	2021		2020		2019		2018		2017		2016		2015		Kommentar
	Djurskydd, livsmedel och foder	varav Djurskydd exkl. förprovning	Djurskydd, livsmedel och foder	varav Djurskydd exkl. förprovning	Djurskydd, livsmedel och foder	varav Djurskydd exkl. förprovning	Djurskydd, livsmedel och foder	varav Djurskydd exkl. förprovning	Djurskydd, livsmedel och foder	varav Djurskydd exkl. förprovning	Djurskydd, livsmedel och foder	varav Djurskydd exkl. förprovning	Djurskydd, livsmedel och foder	varav Djurskydd exkl. förprovning	
VÄS (1)															
Allmänt och övergripande	79,43	55,6	73,26	51,3	68,1	47,7	73,8	51,6	59,4	41,6	53,7	37,6	53,8	37,6	Länsstyrelserna har uppskattat att ca 70 % av denna tid läggs på arbete med djurskydd. Övrig tid är livsmedel- och foder i primär produktion samt de allmänna veterinära frågorna
280* Övergripande planering, samord- ning informtaion och kompetensutbildn ing inom livsmedelskontroll , djurskydd och allmänna veterinära frågor															
282* Djurskydd	204,39	186,1	204,07	186,23	199,84	183,24	186,95	170,2	178,2	158,8	172	153,2	178,6	159,9	Djurskydd exkl förprovning, som är den högra siffran för respektive år.
2828 Verkställighet av omhändertagande enligt djurskyddslagen	-10,78		-10,45		-10,52		-4,23								Ny arbetsuppgift från 1 juni 2018. För att få jämförbara siffror med tidigare år räknas denna tid bort här.
2823* Djurstallar	-18,29		-17,84		-16,6		-16,8		-19,4	0	-18,9	0	-18,8	0	Resurser för god- kännande av djurstallar ingår inte i denna redovisning
	273,04		266,88		257,42		256,52		237,6		225,7		232,4		
TOTALT ANTAL ÅA LANDET (exklusive verkställighet av omhändertagande enligt DL)		230,9		227,1		220,4		217,6		200,4		190,8		197,5	

1. VÄS: redovisad arbetstid fördelas i specifika verksamhetskoder, som benämns VÄS-koder.

Bilaga 2

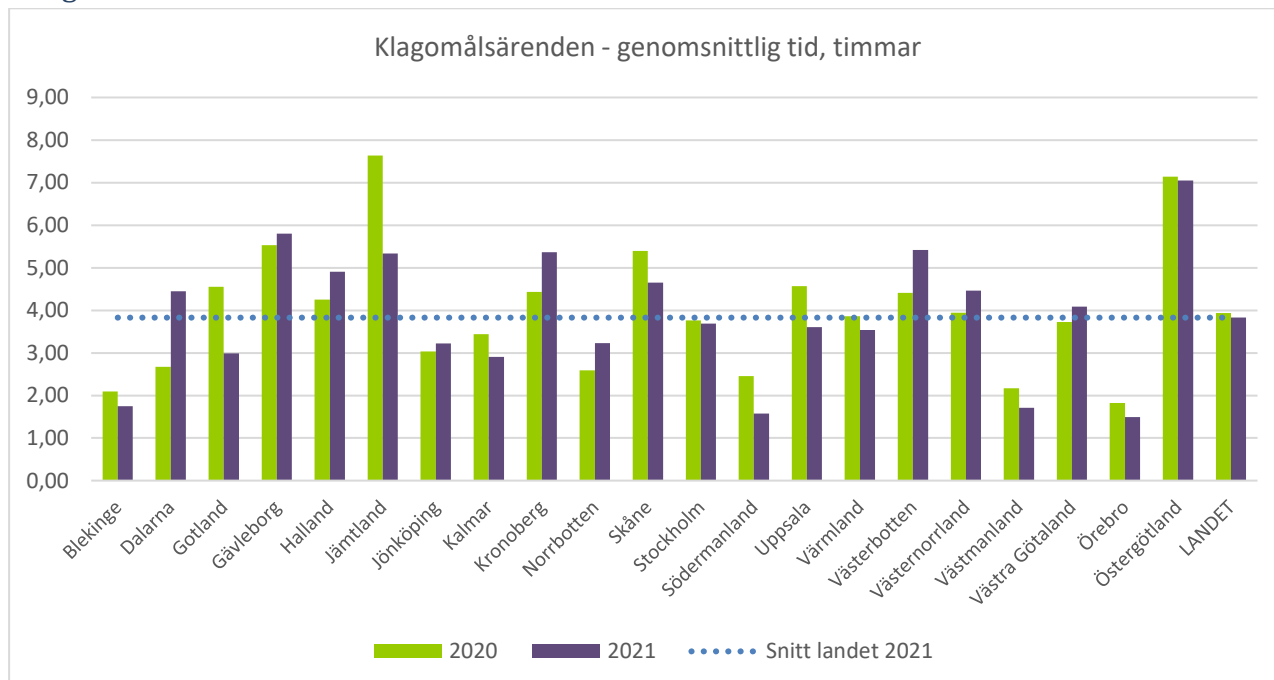

Diagram A1. Genomsnittlig tidsåtgång per klagomålsärende för respektive län och landet som helhet

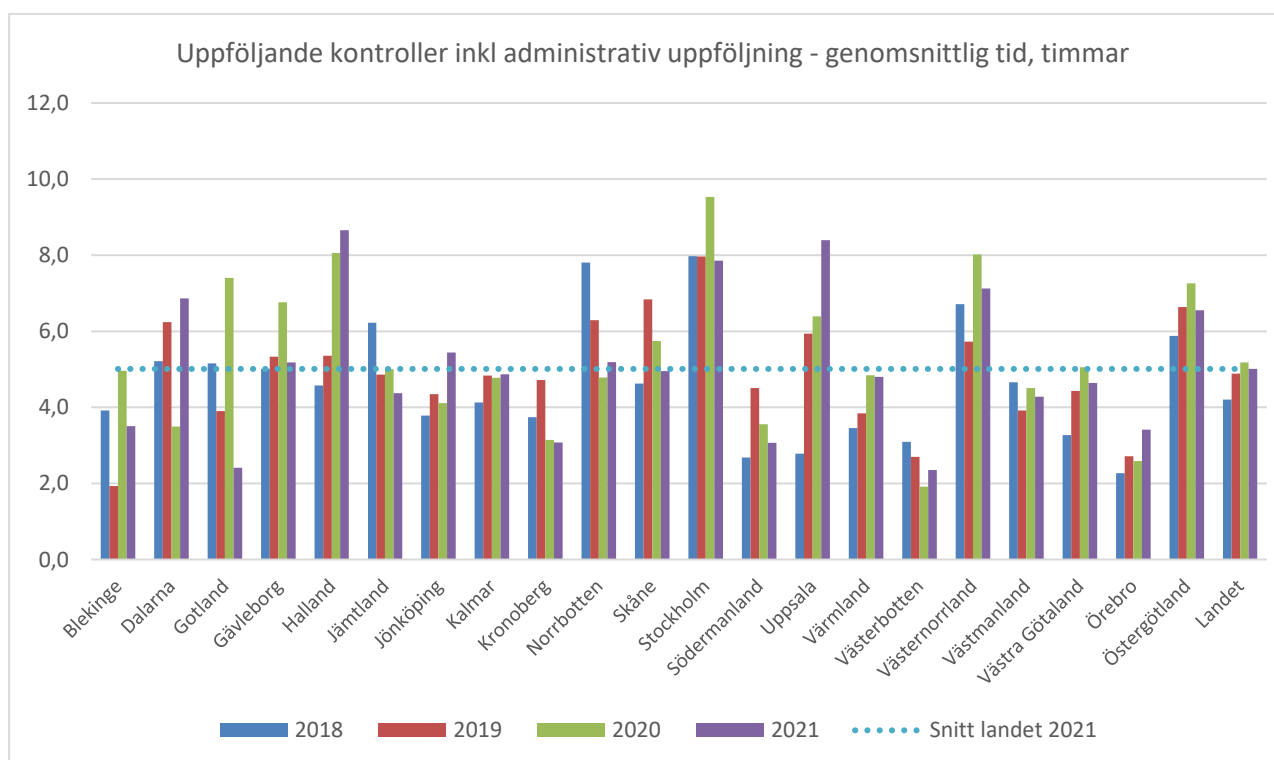

Diagram A2. Genomsnittlig tidsåtgång per uppföljande kontroll inklusive administrativ uppföljning för respektive län och landet som helhet

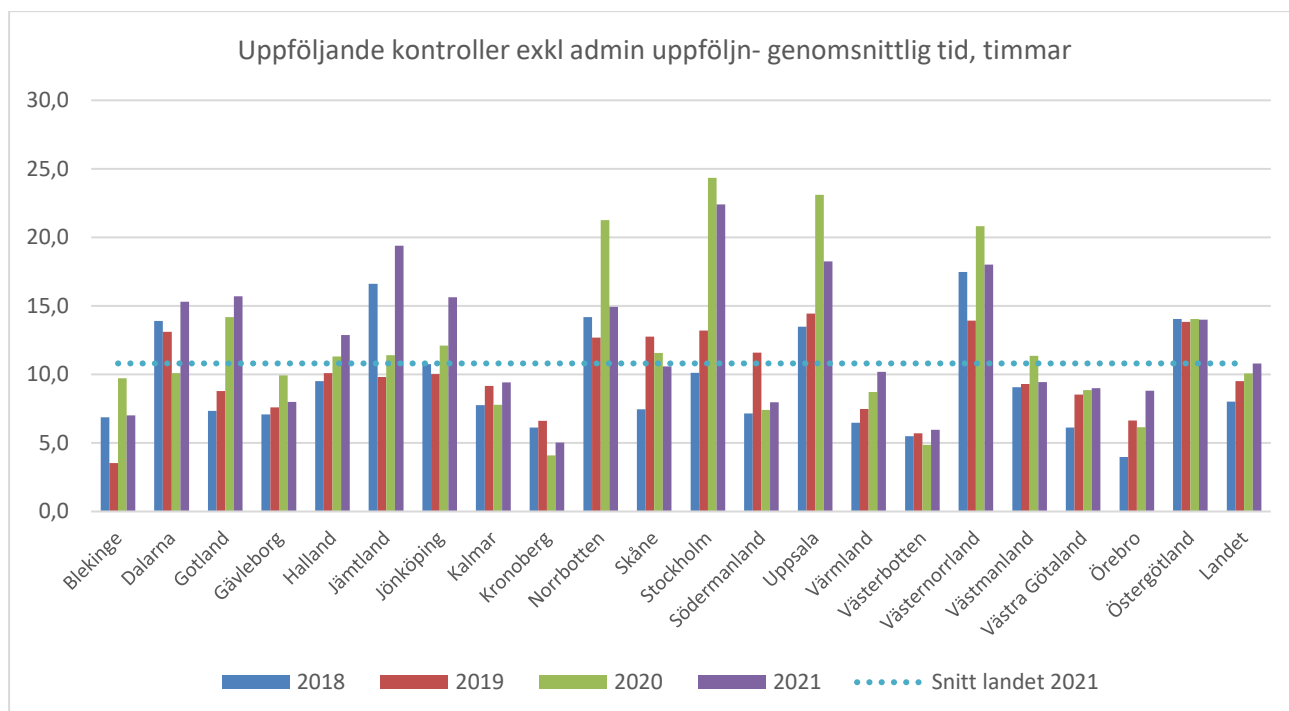

Diagram A3. Genomsnittlig tidsåtgång per uppföljande kontroll inklusive administrativ uppföljning för respektive län och landet som helhet

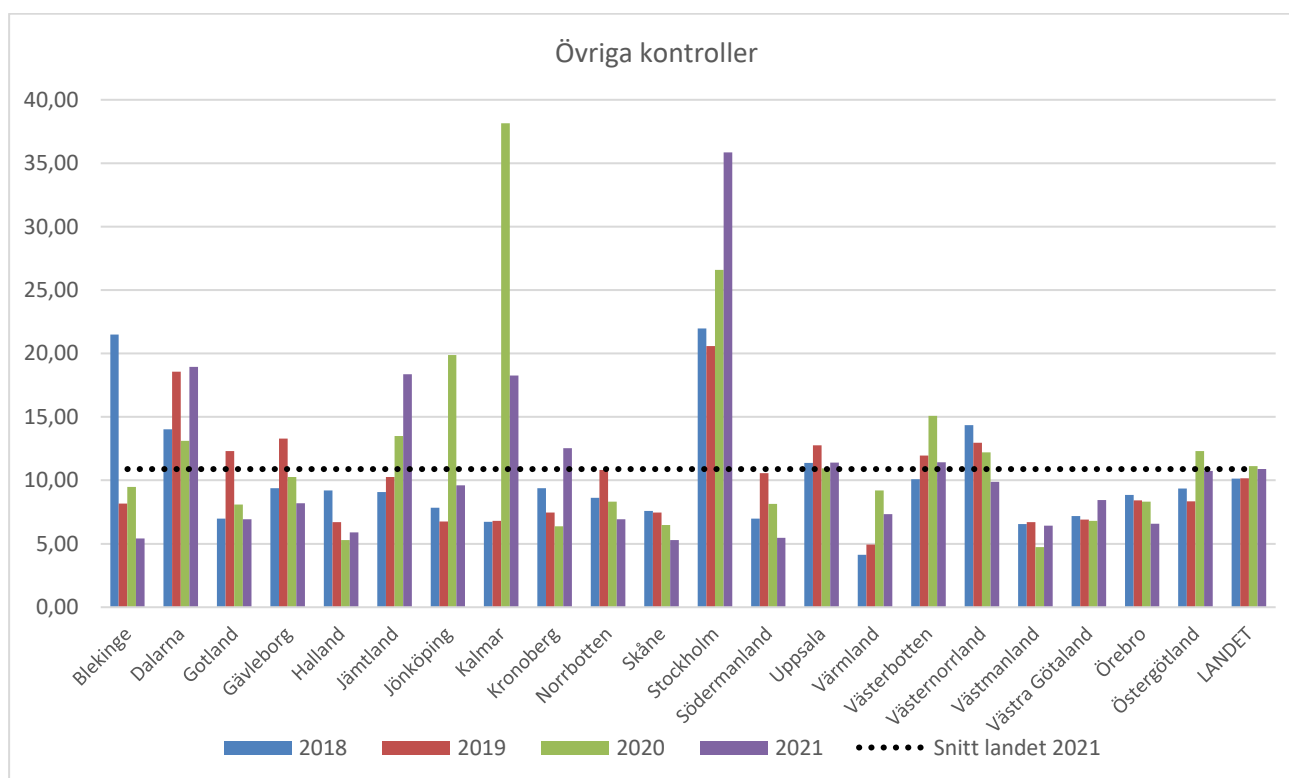

Diagram A3. Genomsnittlig tidsåtgång per övriga kontroller – faktiskt årligt utfall för respektive län och landet som helhet

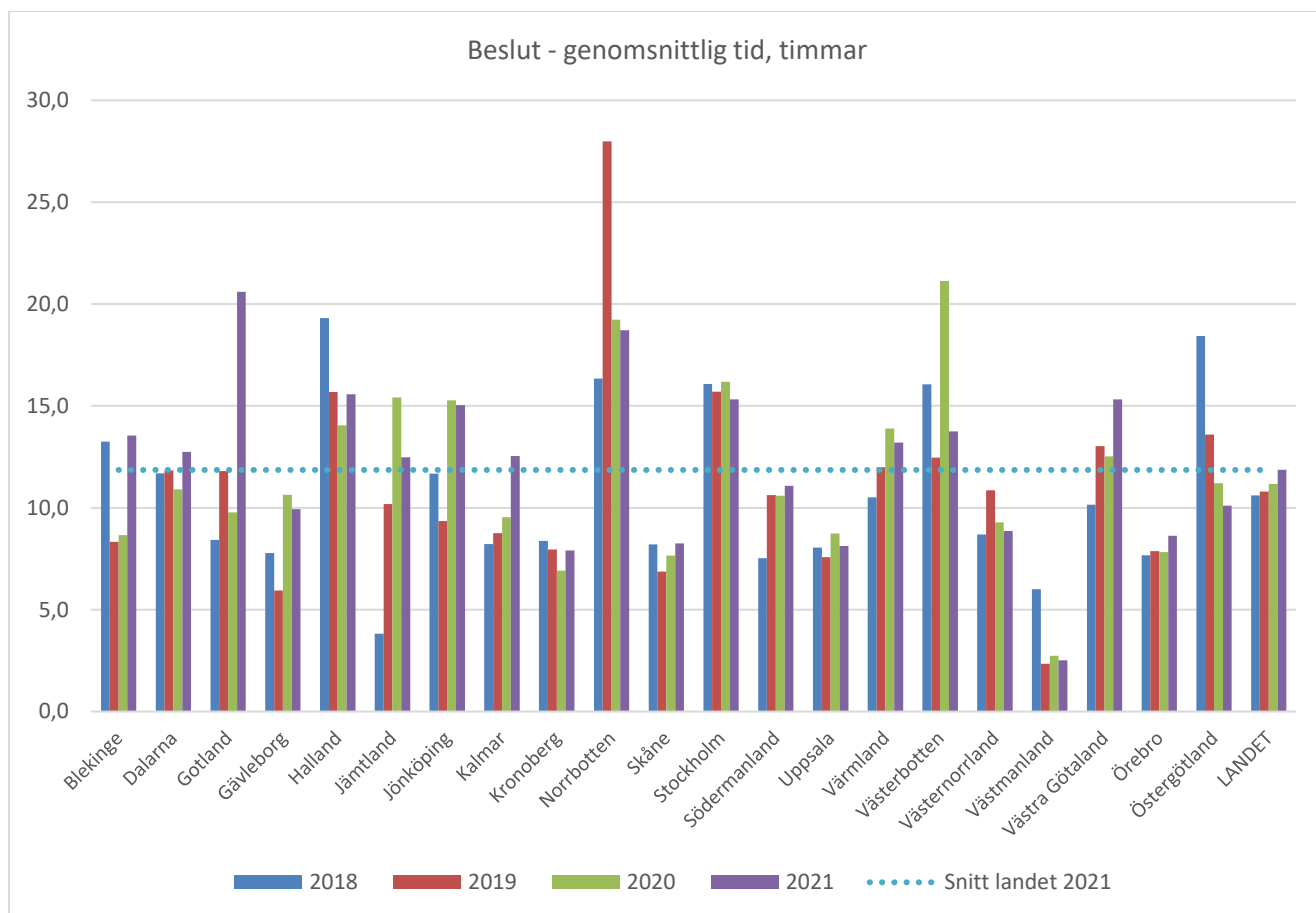

Diagram A4. Genomsnittlig tidsåtgång per beslut för respektive län och landet som helhet.

Bilaga 3

Tabell A2. Sammanställning av kontrollobjekt och årsarbetskrafter år 2016-2021

Sammanställning av kontrollobjekt och årsarbetskrafter år 2016-2021																					
Län	Antal kontrollobjekt/åa							Antal å.a hela kontrollverksamheten							Antal kontrollobjekt i DSK, exklusive bete och sällskapsdjur						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	för landet	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
Blekinge län	333	400	339	415	438	409	351	5,1	4,3	5,3	4,4	4,4	4,7	1691	1740	1793	1827	1937	1937	K	
Dalarnas län	617	652	528	494	517	395	351	4,5	4,3	5,4	5,9	5,9	7,7	2771	2809	2866	2915	3051	3051	W	
Gotlands län	526	561	501	427	350	432	351	3,5	3,2	3,6	4,1	4,5	3,6	1825	1777	1784	1757	1566	1566	I	
Gävleborgs län	331	309	267	281	303	319	351	7,8	8,6	10,2	9,9	9,7	9,3	2567	2649	2734	2794	2949	2949	X	
Hallands län	361	356	375	407	413	363	351	11,4	11,7	11,4	10,7	10,5	11,9	4107	4181	4277	4343	4322	4322	N	
Jämtlands län	309	239	363	300	259	307	351	4,9	6,6	4,4	5,6	6,8	5,7	1521	1583	1612	1670	1760	1760	Z	
Jönköpings län	579	528	474	560	570	515	351	7,7	8,6	9,7	8,3	8,6	9,5	4452	4531	4617	4676	4882	4882	F	
Kalmar län	547	450	420	436	294	354	351	6,3	7,8	8,5	8,2	12,5	10,3	3458	3510	3551	3588	3664	3664	H	
Kronobergs län	505	583	450	350	438	395	351	5,6	5,0	6,7	7,5	6,4	7,1	2842	2926	3031	2614	2785	2785	G	
Norrbottnens län	192	210	216	202	214	215	351	7,5	7,1	7,1	7,7	7,6	7,6	1449	1490	1536	1560	1627	1627	BD	
Skåne län	585	496	472	502	489	507	351	20,4	23,7	25,4	24,2	25,6	24,7	11914	11740	11988	12146	12511	12511	M	
Stockholms län	171	165	167	143	161	151	351	20,8	22,2	22,5	27,1	25,6	27,2	3557	3649	3758	3885	4117	4117	AB	
Södermanlands län	431	408	352	386	363	389	351	5,8	6,2	7,3	6,7	7,5	7,0	2501	2541	2584	2597	2716	2716	D	
Uppsala län	386	461	447	480	465	434	351	7,4	6,3	6,7	6,4	6,7	7,2	2842	2922	3001	3057	3115	3115	C	
Värmlands län	456	454	370	373	403	395	351	6,9	7,0	8,7	8,7	8,5	8,7	3126	3185	3232	3255	3431	3431	S	
Västerbottens län	256	280	256	263	285	279	351	8,6	8,0	8,9	8,8	8,8	8,9	2193	2246	2277	2308	2498	2498	AC	
Västernorrlands län	299	295	287	318	301	313	351	6,8	7,1	7,4	6,7	7,0	6,8	2039	2077	2118	2133	2110	2110	Y	
Västmanlands län	230	233	255	320	339	265	351	5,7	5,8	5,5	4,5	4,4	5,6	1307	1361	1406	1443	1497	1497	U	
Västra Götalands län	428	416	375	371	377	368	351	30,2	31,8	35,9	36,7	37,9	38,8	12946	13229	13441	13621	14258	14258	O	
Örebro län	391	393	313	315	299	308	351	6,2	6,4	8,2	8,3	9,1	8,8	2439	2496	2567	2631	2720	2720	T	
Östergötlands län	409	372	385	337	369	350	351	7,7	8,7	8,6	9,9	9,3	9,8	3164	3220	3304	3347	3436	3436	E	
LANDET	392	379	356	355	356	351	351	190,7	200,4	217,5	220,4	227,1	230,9	74711	75862	77477	78167	80952	80952		

Tabell A3. Handläggning av klagomålsärenden och information från OV, 2020

Län	Handläggning av anmälningsärenden och informationsärende från officiell veterinär (OV) på slakteri - fysisk kontroller vs administrativ handläggning år 2020						
	Totalt antal anmälnings-ärenden under året	Informations-ärende från OV på slakteri	Antal kontroller efter inkomna anmälningar och informationsärenden från OV på slakteri, samt utfall		Andel kontroller efter inkomna anmälningar och informationsärenden från OV på slakteri, samt utfall		Antalet änmälningsärenden och informationsärenden från OV på slakteri, som handlagts utan fysisk kontroll
			Kontrollerade (fysisk kontroll)	varav utan anmärkning (u.a.)	Kontrollerade	Andel kontroller u.a. Mål på 25 % u.a.	Adminstrativ handläggning
Blekinge län	298	55	52	15	15%	29%	161
Dalarnas län	586	22	43	20	7%	47%	330
Gotlands län	176	139	62	24	20%	39%	91
Gävleborgs län	647	31	150	39	22%	26%	224
Hallands län	458	83	150	49	28%	33%	338
Jämtlands län	257	24	56	23	20%	41%	174
Jönköpings län	480	194	179	61	27%	34%	296
Kalmar län	585	207	181	51	23%	28%	377
Kronobergs län	407	47	151	37	33%	25%	121
Norrbottnens län	388	14	42	14	10%	33%	272
Skåne län	1973	296	407	90	18%	22%	1001
Stockholms län	1622	17	108	20	7%	19%	1011
Södermanlands län	465	122	101	42	17%	42%	289
Uppsala län	503	44	92	16	17%	17%	279
Värmlands län	555	47	144	45	24%	31%	303
Västerbottens län	453	20	81	24	17%	30%	231
Västernorrlands län	366	8	63	13	17%	21%	262
Västmanlands län	391	16	71	19	17%	27%	250
Västra Götalands län	1902	379	655	264	29%	40%	969
Örebro län	564	69	131	41	21%	31%	325
Östergötlands län	629	94	73	26	10%	36%	439
Landet år 2020	13 705	1928	2992	933	19%	31%	7743
Landet år 2019	14 050	1698	3951	1352	25%	34%	8218
Landet år 2018	13 939	1563	4408	1730	28%	39%	7083
Landet år 2017	13 115	1255	4181	1717	29%	41%	6069
Landet år 2016	12 977	898	4313	1926	31%	45%	5973

Bilaga 5

Tabell A4. Kvotmålet redovisat länsvis och landet som helhet 2021.

Län	Antal normalkontroller	Antal anmälningskontroller	Antal normalkontroller/ antal anmälningskontroller
Blekinge län	28	57	0,49
Dalarnas län	75	52	1,44
Gotlands län	119	50	2,38
Gävleborgs län	32	129	0,25
Hallands län	189	155	1,22
Jämtlands län	65	52	1,25
Jönköpings län	91	162	0,56
Kalmar län	203	137	1,48
Kronobergs län	167	126	1,33
Norrbottnens län	66	62	1,06
Skåne län	427	414	1,03
Stockholms län	126	93	1,35
Södermanlands län	153	109	1,40
Uppsala län	63	90	0,70
Värmlands län	235	123	1,91
Västerbottens län	244	99	2,46
Västernorrlands län	32	75	0,43
Västmanlands län	96	91	1,05
Västra Götalands län	177	603	0,29
Örebro län	186	94	1,98
Östergötlands län	98	71	1,38
Hela landet	2 872	2 844	1,01

Bilaga 6

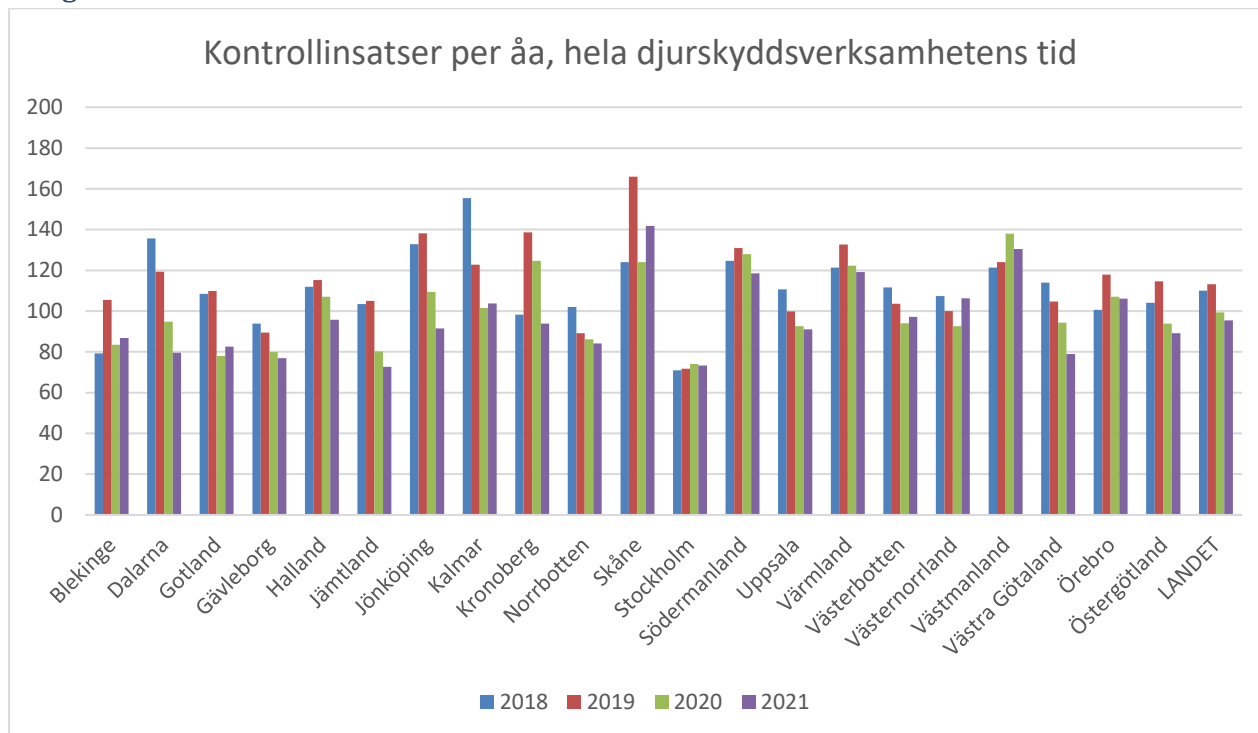

Diagram A5. Kontrollinsatser per årsarbetskraft, alla län (räknat på hela djurskyddsverksamheten tid).

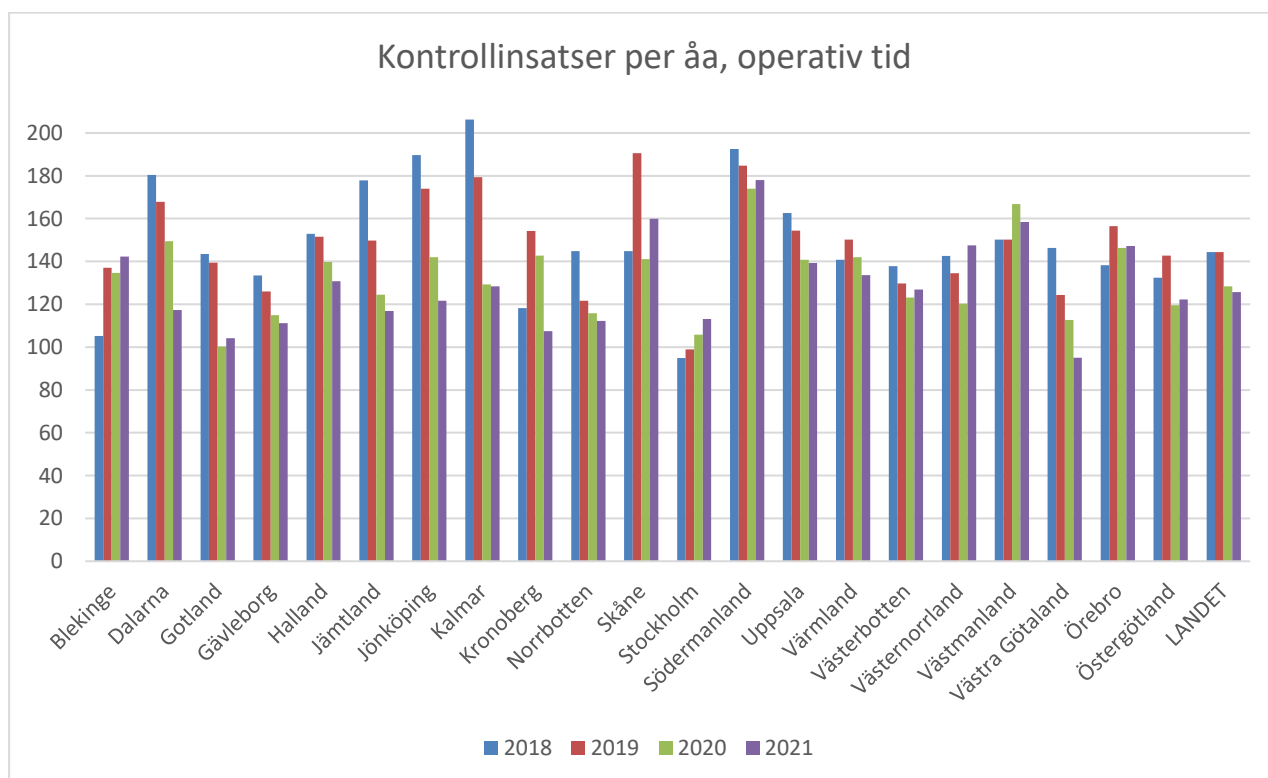

Diagram A6. Kontrollinsatser per årsarbetskraft, alla län (räknat på operativ tid).